

új magyar szó

20 oldal
Ára: 1,5 lej

Országos közéleti napilap | Alapítva 1947-ben, Romániai Magyar Szó címmel

VII. évfolyam,
153. (1473.) szám**BNR-valutaárfolyamok**

1 euró	4,2442 ▲
1 amerikai dollár	2,9768 ▼
100 magyar forint	1,5419 ▼

Aktuális

3

Román rendőr az EMNP listáin

Bűnvádi eljárást indított Tökés Lászlók ellen az a Râmnicu Vâlcea-i rendőrtiszt, akinek neve tudta és beleegyezése nélkül került fel az Erdélyi Magyar Néppárt Vâlcea megyei támogatólistáira. A listán értesítéseink szerint katonák is szerepelnek.

Társadalom

7

Magyar turisták rendőrkézen

Állítólag csak egy fénykép kedvéért helyezte el magyar nyelvű helynévtáblát Kolozsvár bejáratánál az a hat magyarországi turista, akiket tegnap bekísértek a helyi rendőrök a rendőrszere. A magyar állampolgárokat „közkerécs elleni vétséggel és csendháborítással” gyanúsítják.

Kultúra

8

Határmenti táblamaffia

„Szélsőséges nacionalista szervezet áll a táblalopások hátterében” – jelentette ki lapunknak Gavrucza Tibor Bihar megyei tanácsos annak kapcsán, hogy tegnap a nagyváradi Garasos hídról ellopták, idén immár másodszor a kétnyelvű emléktáblát.

Vezércikk

3

Boc sikeres válságkezelése

A gazdasági válságkezelés a nagyobbik kormánypárt értelmezésében kimerült abban, hogy az állam kinyilatkoztatta: nem tudja kifizetni polgárainak járandóságait, így nem is fizeti ki. Valahogy úgy hangzik ez, mint amikor valaki úgy rendez adósságait, hogy kijelenti: nem tudja rendezni, tehát nem is rendez.

Salamon Márton László

Elnéző önkormányzatok

Egyelőre nem büntetik azokat, akik nem kötöttek kötelező lakásbiztosítást

Akárcsak a polgárok a szerződések megkötésével, az önkormányzatok is legszívesebben kivárnak a számonkéréssel a kötelező lakásbiztosítások kérdésében. Ebben kezükre játszik a foghíjas adatbázis.

ÜMSZ-összeállítás

Továbbra is tisztázatlan a a határidő kérdése a kötelező lakásbiztosítások terén: még az Országos Biztosítási Felügyeletnél (CSA) sincs egyetértés abban, hogy az augusztus 5-i határidő az idei évre vagy 2012-re vonatkozik. Míg Angela Toncescu, a CSA igazgatója szerint az önkormányzatok megkapták

a zöld jelzést arra, hogy a biztosítást elmulasztókat számon kérik, Biró Albin CSA-tag szerint még mindig maradt egy év türelmi idő. Lapunk a polgármesteri hivatalok zömétől azt a tájékoztatást kapta: a büntetéssel nem sietnek.

A biztosítási felügyeletnek a napokban közzétett legfrissebb adatai szerint június végéig 3,3 millió ingatlant biztosítottak,

amelyek zöme, 2,7 millió a szerződések fakultatív formáját választotta. A biztosítási hajlandóság Bukarestben volt a legmagasabb, ezt követte Konstanca és Temes megye, ahol a polgárok több mint fele kötött szerződést. Az országos lista végén helyezkedik el Máramaros, Gorj és Botoşani megye, ahol a biztosítási arány nem éri el a 30 százalékot sem. Sereghajtó Vaslui megye, ahol száz ingatlanból mindössze 21 van bebiztosítva kár esetére.

Noha már tudják a kiróható büntetések mértékét, Kolozsváron még nincs kidolgozva az a módszer, amelynek segítségével ellenőrizni lehetne, kik tettek

eleget a törvény által előírt kötelezettségnek. „Nemrég fértünk hozzá azokhoz az adatokhoz, amelyek a megyei biztosítóházaknál rögzítik a megkötött biztosítási szerződéseket és azzal szembesültünk, hogy az adatokat tartalmazó honlap egy évre visszamenőleg nincsen frissítve” – mondta el lapunknak László Attila alpolgármester. Hozzátette, a kincses város önkormányzatának munkatársai már elemzik a használható adatokat, és ősz elejére elkészül a módszer, amelynek alapján hatékonyan ellenőrizhetik a biztosítások megkötését, illetve ennek elmulasztását.

Folytatása a 6. oldalon ▶

Egyharmad jut katedrához

Fotó: Sipos M. Zoltán

A tanári „pótversenyvizsgán” a pedagógusok 35 százaléka még az ötöst sem érte el

Idén a végleges tanári állásokra pályázó pedagógusoknak csupán egyharmada, a legjobban felkészültek jutottak katedrához – jelentette ki a tanári „pótversenyvizsga” siralmas eredményeinek közzététele után Oana Badea oktatási államtitkár. A másodszori megmérettetésen a vizsgázók 35

százaléka az ötöst sem érte el, a jelöltek fele el sem ment vizsgázni, sokan pedig visszaadták a tételleket. Oana Badea ezt azzal magyarázta, hogy nem lehetett csatlakozni a tanári versenyvizsgák második fordulóján sem, a jelöltek egyetemes tételleket kaptak, a megmérettetés tisztaságát pedig térfi-

lő kamerák biztosították. „Célünk, hogy a következő tanévtől csak azok foglalhassanak el katedrát, akik valóban megfelelően felkészültek. A versenyvizsga eredményeit elnézve elmondhatjuk, sikerült elérni azt, amit a tárcacéllként megjelölt” – jelentette ki Oana Badea. **7. oldal** ▶

Cseke-utódlás tárcakettőzéssel?

Cseke Péter Tamás

Elképzelhető, hogy augusztus 19-től ideiglenesen Borbély László környezetvédelmi vagy Kelemen Hunor művelődési miniszter veszi át az egészségügyi tárca irányítását. Az RMDSZ-nek ugyanis a Cseke Attila lemondását (augusztus 4-e) követő 15 napon belül kellene megneveznie az egészségügyi miniszter lehetséges utódját, s nem biztos, hogy ez a határidő lejártáig megtörténik – tudtuk meg tegnap Seres Dénestől, a Szövetségi Elnökség tagjától.

Folytatása a 3. oldalon ▶

Pánikhangulat a pénzpiacokon

Pánik lett úrrá tegnap délutánra a világ pénzpiacain. Míg délelőtt mérsékelt vesztésben voltak az európai részvényindexek, az amerikai tőzsdényitás után átfogó eladási hullám kezdődött, az indexek gyorsan 3 százalékos – Kelet-Európában 4 százalékos – mínuszba estek. Emil Boc miniszterelnök szerint Romániát nem érinti a körvonalazódó újabb pénzügyi válság. Szerinte az ország „elővigyázattal és az egyensúly megtartásával” fogja átvészelni ezt a kényes időszakot. A Moody's megismételte figyelmeztetését, miszerint még 2013 előtt leminősítheti az Egyesült Államok adósságát. **4. és 6. oldal** ▶

Mai mellékletünk:
ÜMSZ *kisebbségben*

Röviden

Dinu Patriciu miniszterelnök?

Cáfolta tegnap Dinu Patriciu milliárdos üzletember azt az információt, miszerint az államfő kiszemeltje lenne a miniszterelnöki székre. Erről a „cotroceni-i forгатókönyvről” Stelian Tănase politológus írt tegnap a blogján. Az értesülést Crin Antonescu, a Nemzeti Liberális Párt elnöke úgy kommentálta: „Patriciu biztosan jobb kormányfő lenne Emil Bocnál”. Hozzátette azonban, hogy komolytalannak tartja ezt a forгатókönyvet.

Újabb nyílt levél Redingnek

A magyarországi vallás szabadság elnyomásáról írt nyílt levelet a magát az egykori magyar demokratikus ellenzéknek nevező csoport több tagja az Európai Unió és az Európa Tanács emberi jogi biztosának. A nyílt levelet Viviane Redingnek, a jogérvényesülésért, alapvető jogokért és uniós polgárságért felelős európai biztosnak és Thomas Hammarbergnek, az Európa Tanács emberi jogi biztosának címezték az aláírók: Ara-Kovács Attila, Dalos György, Demszky Gábor, Haraszti Miklós, Hodosán Róza, Iványi Gábor, Kenedi János, Konrád György, Kószeg Ferenc, Magyar Bálint, Mécs Imre, Radnóti Sándor, Rajk László, Szilágyi Sándor és Tamás Gáspár Miklós. Az aláírók arra kérik a biztosokat, lépjenek fel határozottan a vallás szabadság és más alapvető szabadságjogok védelmében, mert azokat „komoly veszély fenyegeti” Magyarországon.

Még mindig van etnikai feszültség

A koszovói válság mielőbbi diplomáciai megoldását sürgette tegnap a német és az angol külügyminiszter. Guido Westerwelle és William Hague a Frankfurter *Allgemeine Zeitung* című német lapban megjelent közös külpolitikai állásfoglalásában egyebek mellett az olvasható, hogy mindketten üdvözlik Horvátország tervezett uniós csatlakozását, ugyanakkor rámutatnak arra: a legutóbbi koszovói fejlemények bizonyítják, hogy a térségben még mindig nagy az etnikai feszültségek veszélye.

Elkerülte Kínát a veszély

Egy kínai vegyipar-gyárat védő tengeri gát teljes áttörésével fenyegetett hétfőn a trópusi viharrá gyengült Muifa tájfun. A kínai állami televízió felvételein látható volt, amint teherautók és földgázvezeték felsorakoztak a gátnál, hogy sziklákat és homokot szórjanak le a megsérült szakasz védelmében. A hivatalos kínai állami hírügynökség közlése szerint több mint 360 ezer embert evakuáltak a trópusi vihar érkezése előtt a Talien városnak is otthont adó Santung tartományból.

Főlesküdt az új tibeti kormányfő

Letette tegnap a hivatali esküt Lobsang Sangay 43 éves jogászprofesszor, a tibeti emigráns kormány új miniszterelnöke (*képünkön*) az észak-indiai Dharamsalában,

az emigráns tibeti kormány székhelyén lévő Cuglagkhang-templomban a dalai láma elnökletével tartott szertartáson. A 75 éves dalai láma, a tibetiek vallási és politikai vezetője márciusban jelentette be, hogy visszavonul a politikától, lemond a kormány vezetéséről.

Tüntetés Izraelben

Háromszázötvenezren demonstráltak Tel-Avivban

Gy. Z.

Háromszázötvenezren ember vonult az utcára egyes jelentések szerint a hét végén Tel-Avivban, „szociális igazságosságot” követelve. Ez Izrael történelmének eddigi legnagyobb demonstrációja. A tüntetессorozat eredetileg a lakásárak és a bérleti díjak emelkedése miatt robbant ki július közepén. Mostanra azonban már a társadalmi egyenlőtlenségek és a közszolgáltatások színvonalának romlása elleni tiltakozássá nőtte ki magát. Az elé-

gedetlenség elsősorban a középosztály tagjaira jellemző.

A tömeg Tel-Aviv belvárosában gyűlt össze. A szervezők azt remélik, hogy sikerül rákényszeríteniük a kormányt követeléseik elfogadására. Egy héttel korábban mintegy százötvenezren embert mozgósítottak. Jeruzsálemben jóval kisebb volt az akció: mintegy ezren gyűltek össze a belvárosban, és vonultak a miniszterelnök rezidenciájáig.

Bár Izrael a világ egyik leggyorsabban bővülő gazdaságával büszkélkedhet – az idei évre 5

százalékos GDP-növekedést várnak, és 5,7 százalékkal a munkanélküliségi ráta is két évtizedes mélységbe süllyedt májusra –, fékezze a lehetőségeket és az esélyeket, hogy a gazdaságot néhány nagy család tartja ellenőrzés alatt. Izraelben az átlagbér havi 2500 dollár, de a tanárok, a közalkalmazottak és a szociális munkások juttatása nem éri el a 2000 dollárt sem. A lakásárak 2007 decembere és 2010 augusztusa között 35 százalékkal emelkedtek, és hasonló tempóban drágultak az al-bérletek is. ◀

Soha nem látott tömeg tiltakozott Tel-Avivban. Elsősorban a megélhetési költségek verték ki a biztosítékot

Timosenko folytatja harcát

ÚMSZ

Folytatni akarja „Ukrajnáért, az igazi európai államért” elkezdett harcát Julija Timosenko. A jelenleg ellenzéki politikus arról a börtönben töltött hétvége után, tegnap reggel beszélt újabb bírósági meghallgatása előtt. A volt kormányfő továbbra is őrizetben marad, Rogyion Kirejev elnöklő bíró ugyanis hivatalosan elutasította szabadlábra helyezési kérelmét. Az Oroszországgal 2009-ben kötött, az ügyészség szerint Ukrajna számára előnytelen gázszállítási szerződések miatt hivatali visszaéléssel vádolt Timosenkót pénteken helyezték előzetes letartóztatásba a bírósággal szembeni tiszteletlen magatartás miatt. A tegnapi tárgyaláson Timosenko bilincs nélkül, tökéletes sminkkel és frizúrával jelent meg. Megismételte, hogy ezután sem fog állva felelni a bíró kérdéseire. A tárgyalás előtt elmondta, hogy nem várt ilyen erős reagálást a nemzetközi közönség részéről a letartóztatására, és csodálkozását fejezte ki az orosz reagálás miatt. A világ vezető demokráciái követelték Timosenko szabadon engedését, az orosz külügyminisztérium pedig azt hangoztatta, hogy legálisak voltak a gázszállítási szerződések, amelyeket az ukrán kormány most újra akar tárgyalni. A kijevi bíróság előtt hétfőn a volt kormányfő másfélezer híve gyűlt össze. A tüntetők aláírást gyűjtenek egy petícióhoz, amelyben Viktor Janukovics elnök lemondását követelik. ◀

Jelölés előválasztások nélkül

Kovács Zsolt

Sepsiszentgyörgyön Antal Árpád jelenlegi polgármestert, Kovásznán Lőrinc Zsigmond jelenlegi polgármestert, Kézdivásárhelyen pedig Bokor Tibor szenátort indítja a városvezetői tisztségért a helyhatósági választásokon a Kovászna megyei RMDSZ – számolt be lapunknak tegnap Tamás Sándor, a szervezet elnöke. Tájékoztatása szerint szeptember 1-ig nyilvánosságra hozzák, kit jelölnek majd a negyedik városban, Baróton, és az ősz folyamán nevesítik jelöltjeiket valamennyi háromszéki településen is. Tamás Sándor kifejtette: a jövő évi ön-

kormányzati választások előtt nem szerveznek előválasztásokat, hanem reprezentatív közvélemény-kutatások révén választják ki jelöltjeiket. „Míg csak az RMDSZ indult a választásokon, szerveztünk belső megmérettést, de jövőre három magyar politikai szervezet verseng egymással, ezért nem tartjuk időszerűnek ezt a módszert” – fejtette ki a politikus. Tájékoztatása szerint a feladattal egy kolozsvári céget bízta meg, amely 3600 fős, egész megyére és a négy magyar városra is reprezentatív mintán végzett felmérést. Ennek eredményét eddig Kézdivásárhelyen és Baróton mutatták be. Mint arról beszámoltunk az RMDSZ Kézdivá-

sárhelyen Bokor Tibor szenátort indítja polgármesternek, mivel a felmérés szerint 69-31 arányban győzné le Rác Károly jelenlegi MPP-s polgármestert. Baróton négy potenciális jelöltet neveztek meg: Lázár Kiss Barnát, Nagy Józsefet, Váncza Tibort és Demeter Lászlót, akik közül mindegyik 65-75 százalékos arányban győzné le Nagy István jelenlegi MPP-s előljárót. Tamás Sándor hozzátette: a városban a következő napokban szerveznek RMDSZ-ülést, ahol eldöntik, hogy a négy személy közül ki lesz a polgármesterjelölt. Tamás Sándor azt is bejelentette, hogy jövőben újraindul a megyei önkormányzat elnöki tisztségért. ◀

Offenzíva kezdődött Szíria ellen

ÚMSZ-összeállítás

„Elfogadhatatlan Szaúd-Arábia számára az, ami Szíriában zajlik” – közölte Abdallah szaúdi király. Nyilatkozatát az *al-Arabija* arab hírtelevízióban olvastak fel vasárnap késő éjszaka. A szaúdi uralkodó szerint Damaszkusznak „bölcselemmel kell foglalkoznia, hogy mit tesz, még mielőtt túl késő volna”, és valós reformokat kell végrehajtania, nem csupán ígéreteket szentjén. Hazahívta damaszkuszi nagykövétét tegnap Kuvait is, hogy ezzel fejezze ki elégedetlenségét a Szíriában folyó véres leszámolásokról.

Ez a legmagasabb szintű diplomáciai kapcsolatok leértékelését

jelent. A Perzsa-öböl menti monarchiák külügyminiszteri szintű értekezletre készülnek a szíriai helyzet megvitatása céljából. Az Öböl menti Arab Államok Együttműködési Tanácsának (GCC) Szaúd-Arábia, Kuvait, Bahrein, Omán, Katar és az Egyesült Arab Emírségek a tagja. Főtitkára szombaton elítélte a szíriai elnyomást, de Damaszkusz visszautasította a bírálatot.

Öt hónappal a szíriai népfelkelés márciusi kezdete után először foglalt állást hivatalosan az Arab Liga, amely „növekvő aggodalmát” fejezte ki a fejlemények miatt. A pánerab szervezet felszólította a damaszkuszi vezetést, hogy haladéktalanul állítsa le a

tüntetőket elleni erőszakcselekményeket. Korábban a hagyományos szövetséges Oroszország in-tette önmérsékletre Bassár al-Asszad rezsimjét. „Vagy tárgyalóasztalhoz ül az ellenzékkel, és utat enged a reformoknak, vagy rendkívül kemény következményekkel kell szembenéznie” – fogalmazott vérszöjlőn a múlt héten Dmitrij Medvegyev orosz elnök. Újabb tüzérési támadás indult tegnap Kelet-Szíriában, ahol vasárnap 42 ember vesztette életét a hadsereg erősödő offenzívájában. A korai órákban hangzott fel a gépfegyverropogás és a nehéz-tüzérési lövedékek hangja, majd a katonák kezdtek bevonulni a városba. ◀

Zavargás London központjában is

ÚMSZ

Már a város szívére is áterjedtek tegnapra virradóan Londonban a vandál rendbontások és üzletfosztogatások, nemcsak Brixton, Enfield és Islington külső kerületekben folytatódnak a zavargások. A kiváltó ok, hogy csütörtökön egy rendőr lelőtt egy színes bőrű férfit Észak-Londonban, a hivatalos indoklás szerint „lövésváltást követően”. Családja és barátai szerint a huszonkilenc éves fiatalal nem volt fegyver. Mások viszont azt mondják, hogy a kábítószer-kereskedéssel foglalkozó férfinél mindig volt pisztoly, különösen az utóbbi időben, amióta a rivális dílerok egymást kezdték gyilkolni. A lelőtt férfi barátai szombaton tüntetést kezdtek a rendőrség ellen, ez fajult rövidesen rendbontássá. A rongálás és fosztogatás rákövetkező éjjelen sem állt le. Az anarchisták mobiltelefonon riasztották egymást, és támadás indult az edmontoni Carphone cég raktára és a brixtoni videoüzlet ellen is. Száz őrizetbe vételt hajtott végre a rendőrség. Nehezen fékeztek meg a dúlásra, fosztogatásra elszánt fiatalokat, végül négy Londonnal szomszédos megyéből érkezett rendőri erősítés. Tegnap virradóan ötven fiatal a főváros közepén, az Oxford Circuson kezdett törni-zúzni, de sikerült hamar megfékezni őket. Egy évvel a nyári olimpia előtt sokan azért aggódnak, hogy mennyire lesz London „biztonságos és barátságos” város. ◀

Utódlás tárcakettőzéssel?

Folytatás az 1. oldalról

A képviselő tájékoztatása szerint jelenleg zajlanak a tárgyalások Kelemen Hunor szövetségi elnök és Emil Boc kormányfő között arról, miként lehetne megszüntetni a Cseke Attila lemondásához vezető okokat. „Nem értünk el semmit, ha az RMDSZ új miniszterének ugyanolyan körülmények között kell folytatnia munkáját, mint az elődjének” – magyarázta Seres. A politikus elmondta, a miniszterelnöknek elsősorban az egészségügy méltányos finanszírozására, illetve az Országos Egészségbiztosítási Pénztár (CNSAS) helyzetére kell megoldást találnia. Cseke korábban kifogásolta, hogy az egészségügybe áramló pénzek legnagyobb hányada fölött rendelkező biztosító nem tartozik a minisztérium fennhatósága alá, ennek ellenére az egészségügyi rendszer hiányosságait a tárcavezetőn kéri számon. „Nem sietjük el. Ha koalíciós szinten nem születik egyezség a problémák megoldásáról, akkor valamelyik jelenlegi RMDSZ-es miniszter veszi át az egészségügyi miniszteri tisztséget” – jelentette ki Seres. Mint ismert, a törvény lehetővé teszi, hogy a kormányfő maga vezessen ideiglenesen egy tárcavezetőt nélkül maradó minisztériumot, vagy a kormány valamelyik tagját bizza meg a feladattal. Így történt meg, hogy Ioan Botiş lemondása után – utód híján – Emil Boc nemrégiben néhány hétig munkatügyi miniszter is volt.

A koalíció vezetőinek tegnapi bukaresti tárgyalásán még nem születtek megoldások az RMDSZ által felvetett problémákra. A tanácskozáson felmerült, hogy a biztosítót vonják be az Egészségügyi Minisztérium hatáskörébe, vagy pedig az RMDSZ kapja meg az intézmény irányítását, mert akkor egységesen lehetne irányítani az egészségügyet – nyilatkozta Bíró Rozália, a koalíciós tanács tagja az *Erdon.ro*-nak. A nagyváradi alpolgármester szerint Emil Boc úgy reagált: az RMDSZ-nek ez utóbbi felvetését „megfontolás tárgyává teszi” a következő napokban.

A miniszterelnök válaszából függetlenül az RMDSZ-nek van kiből válogatnia Cseke utódjának megnevezése előtt: a Szövet-

ségi Elnökségnek összesen hét miniszterjelöltet javasoltak eddig a területi szervezetek és platformok. Értesüléseink szerint a legesélyesebb közülük Ritli László nagyváradi kórházigazgató, a Bihar megyei RMDSZ-szervezet jelöltje. „Többnapos egyeztetés eredményeként született meg a döntés, hogy Ritli Lászlót tartjuk a legalkalmasabbnak a tisztségre” – számolt be lapunknak Szabó Ödön ügyvezető elnök. A politikus – akárcsak Bíró Rozália – abban bíz: az RMDSZ országos vezetősége mindig annak függvényében döntött a miniszterjelöltek kiválasztásakor, hogy a régiók megfelelően legyenek képviselve kormányzati szinten.

Ritli László ellenjelöltjei: Molnár Géza, az egészségügyi mi-

niszter tanácsadója, Vass Levente, aki szintén Cseke Attila kabinetjének tagja, Günthner Tibor Szatmár megyei szenátor, László Attila kolozsvári alpolgármester, Demeter János dévai kórházigazgató és Dézsi Attila Hunyad megyei prefektus. László Attilát a Szabadelvű Kör javasolta a tisztségre. „Megkerestek a múlt hét végén azzal a kéréssel, hogy vállaljam el a jelölést. Igent mondtam” – nyilatkozta lapunknak az előljáró.

Mint ismert, az RMDSZ jelöltjéről a Szövetségi Elnökség dönt. Még nem tudni, hogy Kelemen Hunor mikor hívja össze a testületet; Seres Dénes szerint elképzelhető, hogy az elnökség tagjai telefonon konzultálnak majd a végleges jelölt személyéről. ◀

Kelemen Hunor művelődési és Borbély László környezetvédelmi miniszter. Melyikük vállalná két tárca vezetését?

Tőkés-párti turpisságok – V. rész

Román rendőr az EMNP listáin

Salamon Márton László

Fellebbeztek a Bukaresti Táblabíróságon az Erdélyi Magyar Néppárt (EMNP) bejegyzését alapfokon elutasító ítélet ellen a Tőkés László volt püspök híveit tömörítő alakulat bejegyzésén fíradók. A *Háromszék* napilapnak nyilatkozó EMNP-s illetékesek szerint a táblabíróság augusztus 16-án tárgyalja az ügyet. Mint arról lapunkban hírt adtunk: a Bukaresti Törvényszék azzal indokolta a bejegyzés elutasítását, hogy a „Tőkés-párt” programja nem országos, hanem csoportérdekek képviselőjét vállalja fel, ami ellentétes a párttörvény előírásaival.

Másodfokon azonban nemcsak az elsőfokú ítélet során kifogásolt kitételek kerülnek újraziválgatásra, hanem a teljes dosszié, az időközben felmerült esetleges újabb jogi fejlemények figyelembevételével. Így az *Új Magyar Szó* és a *Jurnalul Național* napilapok közös ankétja során napvilágra került – írásszakértők által alátámasztott – bizonyítékok is, melyek szerint az EMNP Kárpátokon kívüli megyékben, valamint Bukarestben gyűjtött támogatólistáin hemzsegek a hamis aláírások. Emellett – mint arról beszámoltunk – annak gyanúja is beigazolódt, hogy a „Tőkés-párt” támogatólistáin szereplő egyes személyek személyi adatai sem valóságok: a bukaresti, több mint nyolcszáz támogató közül a tényfeltárást végző újságírók által szűrőpróbaszerűen kiválaszt-

tott több személy lakhelye légből kapottnak bizonyult, miután az illető címeiken ilyen nevű emberek nem laknak, és soha nem is laktak.

Árucsatolás: magyar állampolgárság és kötelező párttagság

A fellebbezés tárgyalásán egyébként az EMNP erdélyi aláírási listáival kapcsolatos különböző panaszokat is a táblabíróság figyelmébe terelhet. Ilyen panaszt fogalmazott meg a perbe való felvételét június 27-én keltezett beadványában kérő Buta Levente marosvásárhelyi lakos, aki az Erdélyi Magyar Nemzeti Tanács (EMNT) által működtetett marosvásárhelyi demokrácia-központban vele történeteket ajánlotta a Bukaresti Törvényszék figyelmébe. A beadvány szerint Buta Levente április hónap folyamán az EMNT Mihai Viteazul (Klastrom) utca 40. szám alatti demokrácia-központjában érdeklődött a magyar állampolgárság megszerzésével kapcsolatos dokumentumok felől, ahol a központ munkatársai felszólították: írja alá egyúttal az Erdélyi Magyar Néppárt támogatólistáját is. „Meglátásom szerint ez az eljárás ellenkezik az alkotmánnyal és az érvényes párttörvénnyel” – fogalmaz a perbe való felvételét kérő marosvásárhelyi lakos, aki nem tett ugyan eleget a demokrácia-központban dolgozók felszólításának, ám később tudomására jutott, hogy nevét és

személyi adatait felhasználták, aláírását meghamisították, és neve mégis szerepel a támogatólistákon. Alapfokon hozott döntésében Buta Levente kérését a bíróság elutasította, mint ahogyan több olyan magánszemély vagy szervezet kérését is, akik/amelyek a „Tőkés-párt” bejegyzése ellen emeltek kifogást.

Hozzáfértek Tőkésék a lakosságnylvántartóhoz?

Hasonló ügy annak a Râmnicu Vâlcea-i rendőrtisztnek az esete is, akinek neve tudta és beleegyezése nélkül került fel az EMNP Vâlcea megyei támogatólistáira. Az ő esetében a nevével való visszaélés, személyi adatainak illetéktelen felhasználása és aláírásának meghamisítása egyéb jogi problémákat is felvet, ugyanis a rendőrök jogállását szabályozó törvény számukra nem teszi lehetővé politikai párt támogatását, annak soraiba való belépést. Mint lapunknak Mircea Vasile Ion elmondta: bűnvádi panaszt tett a Vâlcea megyei ügyészségen, aminek nyomán a bukaresti I. kerületi törvényszéken meghallgatták. Ugyanott aláírási címpéldányt tett le, amelyet grafológusi elemzésnek vetnek alá, és összehasonlítják az EMNP támogatólistáin a neve mellett szereplő aláírással. „Az ügyész szerint szabad szemmel is megállapítható, hogy a két aláírás teljes mértékben különbözik” – mondta az *ÚMSZ*-nek a

Râmnicu Vâlcea-i rendőrtiszt. Mircea Vasile Ion kérdésünkre határozottan kijelentette, hogy nem kereste meg őt senki a tavasz folyamán semmiféle pártlistával, amit aktív rendőrként amúgy sem irhatott volna alá. „Visszaélték a nevemmel, személyes adataimmal, és emiatt erkölcsi kárterítést is követeltek” – tette hozzá a rendőrtiszt. Az *ÚMSZ* kérdésére Mircea Vasile Ion elmondta: nincsenek információi arról, hogy a neve és adatai hogyan kerültek az EMNP aláírásgyűjtőinek birtokába, de arra gyanakszik, hogy illetéktelenek hozzáfértek a lakossági nyilvántartási regiszterekhez. A rendőrtiszt tudomása szerint egyébként többedmagával van ebben a helyzetben: a törvényszéken vele együtt más rendőröket és hivatalos katonákat is meghallgattak, akiknek neve szintén szerepel a „Tőkés-párt” támogató listáin.

Mint arról az *Új Magyar Szó* korábban hírt adott, az EMNP okirat-hamisítási ügyét a Bukaresti Törvényszék melletti ügyészség a harmadik kerületi bírósági ügyészség hatáskörébe utalta, amely a rendőrségnek továbbította a dossziét. A rendőrség okirathamisításra való felbujtás és hamis aláírások felhasználása címén indított vizsgálatot, ismeretlen elkövetők ellen. Minthogy a „Tőkés-párt” bejegyzésén fíradók illetékesek lapunk ellen silentio stampát hirdettek, a vádakkal kapcsolatos álláspontjukat nem áll módunkban közölni. ◀

Boc sikeres válságkezelése

Salamon Márton László

Látva azt a meggyőződést, amellyel a nagyobbik kormánypart illetékesei, élükön Traian Băsescu államelnökkel és Emil Boc kormányfővel, rendületlenül hajtogatják a tézist, miszerint

Románia az ő intézkedéseiknek köszönhetően kilábal a válságból – miközben Európa és a világ egyre mélyebbre süllyed –, meg kell állapítani, hogy ők valóban, őszintén hisznek abban, amit mondanak. Boc például éppen a vasárnap délutáni prefektusi telekonferencián ismételte meg, sokadszorra, hogy az ország jövőjéről óvatos derülattással tud beszélni, és igenis van kilátás a tavaly levágott bérek visszaállítására – természetesen csak jövőre, tegyük hozzá: a választások közeledtével. A miniszterelnök retorikájával azonban bajok vannak. Egyrészt a romániai helyzet távolról sem biztató. A recessziós periódusnak a 0,1, majd 0,6 százalékos, két egymásutáni negyedévben mért gazdasági növekedésre alapozott lezárulását megünnepelni, arra bármilyen gazdaságpolitikát alapozni – döreség. Ezek a számadatok ugyanis csapdát rejtnek magukban: olyan csapdát, amilyenbe csak a számok világától idegen hajóskapitányok és botcsinálta alkotmányjogászok sétálhatnak bele. Mert ha – legyünk jóhiszeműek – valóságos az adatok, mindaddig, amíg nem stabilizálódik a 2-3 százalékos körüli növekedés, ezek – az Országos Statisztikai Hivatal által nehezen kiizzadt – mikroszkopikus gazdasági növekedések a statisztikai rendellenességek kategóriájába tartoznak.

Másrészt aligha hihető, hogy – amennyiben a világgazdasági mutatók zuhanó tendenciát mutatnak majd a következő időszakban – a román gazdaság felszálló pályára kerülhet. Inkább arra kell berendezkedni, hogy a gazdasági válság újabb hulláma söpör majd végig a térségen, és ez a recessziós hullám minden bizonnyal Romániát is súlyosan érinti majd. Ilyen körülmények között fizetésemelésről beszélni, akármilyen kis mértékűről is, nagy ellentmondás olyan vezetőktől, akik mandátumuk kezdete óta azt sulykolják, hogy liberális elődeik népszerűséghajász pénzszórása miatt kell az országnak szenvednie, és ők azok, akik ezt a pénzszórást leállították.

Harmadrészt a gazdasági válságkezelés a nagyobbik kormánypart értelmezésében kimerült abban, hogy az állam kinyilatkozta: nem tudja kifizetni polgárainak járandóságait, így nem is fizeti ki. Valahogy úgy hangzik ez, mint amikor valaki úgy rendezi adósságait, hogy kijelenti: nem tudja rendezni, tehát nem is rendezi. Ha ugyebár ezt magánszemély vagy vállalat teszi meg az állammal szemben, végrehajtót küldenek a nyakára, megfosztják javaitól, csődeljárást indítanak ellene, börtönbe vetik. Fordított esetben viszont ugyanezt – „sikeres válságkezelésnek” hívják...

Román lapszemle

Romániában a gazdasági-pénzügyi válság idején a legjövődélmezőbb tüzletág a prostitúció. A könnyűvérű hölgyek havi keresete a tízezer lejt is meghaladhatja. (Click) ▶ Ötezer főre emelik a Romániában tanuló, moldovai köztársaságbeli ösztöndíjasok létszámát. (Curentul) ▶ Az adófizetőknek év eleje óta 1,2 millió eurójába került az, hogy a honatyák hazulról elérkezzenek a munkahelyükre: a parlamentbe. A honatyák emellett számos más juttatásban részesülnek: 5000 lejes üléspénzt kapnak havonta, az állam fizeti a szállásukat, mobiltelefon-számláikat, benzinfogyasztásukat, vonat- és repülőjegyeiket, külön pénzt folyósítanak számukra területi irodáik fenntartásához. (România liberă)

Kerékvágásban a sztrádaépítés

Harmadszori szerződés-módosítás után talán – stílusosan szólva – megfelelő kerékvágásba lendülnek az észak-erdélyi autópálya építési munkálatai.

Bogdán Tibor

► Emil Boc miniszterelnök és Anca Boagiu, közlekedési tárcavezető egybehangzó bejelentése alapján az amerikai kivitelező, a Bechtel cég ígéretének megfelelően hamarosan befejezi a Brassó-Bors sztráda részét képező Gyalu–Aranyosgyéres, valamint a Berettyószéplak–Bors közötti pályaszakaszt, így a 415 kilométeresre tervezett sztrádából 118 kilométert ad át a forgalomnak.

Vita helyett munka?

A kormány illetékesei jó hírként jelentették be azt is, hogy nem csak a munkálatokat sikerült felgyorsítani, de az építő is olcsóbban dolgozik majd a jövőben, így a költségek nem haladják meg a kilométerenkénti 7 millió eurót.

Az észak-erdélyi autópályát, a kivitelezés szempontjából nyolc szakaszra osztották fel, közülük 297 kilométert összesítő hat esetében még nem indultak be a munkálatok – az 53 kilométeres Brassó–Fogaras, az 52 kilométeres Fogaras–Segesvár, az 56 kilométeres Segesvár–Marosugra, a 36 kilométeres Marosugra–Aranyosgyéres, a 24 kilométeres Kolozsvár–Mezőszentmihálytelke és a 76 kilométeres Mezőszent-

mihálytelke-Berettyószéplak szakaszról van szó.

Ha igaz, az új szerződés-módosítás az építést felvállaló amerikai Bechtel cég és a megrendelő, a román állam közötti hosszas vitára tesz pontot, amely miatt a sztrádából eddig alig több, mint félszáz kilométernyi készülhetett el.

A szerződés megszületése

A szerződés megkötéséhez szükséges dokumentumokat – három kormányhatározatot és egy sürgősségi kormányrendeletet – még 2003-ban a Năstase-kormány hét fontos tagja írta alá: a miniszterelnök mellett Miron Mitrea közlekedési, Ioan Rus belügyi, Gabriel Oprea közgazdász, Mircea Tănăsescu pénzügyi tárcavezető és Sergiu Sechelariu államtitkár. Ezeknek megfelelően a Romániai Országutak és Autópályák Országos Társaságát (CNADNR) felhatalmazták arra, hogy csupán egyetlen céggel, a Bechtelrel folytasson tárgyalásokat az építésről. Ugyanakkor a kormány teljes mértékben garanciát vállalt a munkálatokhoz szükséges hitelfelvételekre, ezek összegét 2,8 milliárd euróban állapították meg. A CNADNR még 2003-ban szerződést kötött a Bechtelrel az autósztládára, az ezt lehe-

tőve tevő kormányhatározatot Adrian Năstase miniszterelnök, Mitrea és Tănăsescu látta el kézjeggyel, akárcsak a sztráda műszaki-gazdasági paramétereit szentesítő kormányrendeletet, amelyen ott szerepel még Gabriel Oprea és Ioan Rus aláírása is.

Az azóta eltelt több, mint hét év alatt az amerikai vállalkozó az általa megépített 52 kilométer sztrádáért 1,25 milliárd eurót kapott, vagyis egy kilométernyi autópálya 24 millió euróba került, holott az eredeti szerződés értelmében a sztrádának 2012-re teljes hosszában le kellett volna készülnie, méghozzá mindössze 2,2 milliárd eurós ráfordítással. A Demokrata Párt elnökeként Traian Băsescu élesen bírálta a megállapodást, szerinte a sztráda nem halad át az európai Uni-

ós szempontjából fontos területen. Igaz, államfőként később már egyenesen azt állította, hogy Romániának voltaképpen nincs is szüksége autópályákra. A szerződést a nemzeti liberálisok is támadták egyébként.

A politikai vita hevében látott hozzá az amerikai fél 2004 nyarán a Berettyószéplak–Bors és a Gyalu–Aranyosgyéres szakasz megépítéséhez, ígéretük szerint mindkettővel 2008-ra készültek volna el. Végül is utóbbit tavaly év végén adták át, előbbiből pedig semmi sem lett.

Veszteség – megtakarítással

A 2004. évi kormányváltást követően az új miniszterelnök, Călin Popescu Țări-

ceanu kivizsgálást rendelt el annak megállapítására, miért kaphatta meg az amerikai cég a munkálatokat versenytárgyalás nélkül, és milyen alapon került bele a szerződésbe egyebek között az a kikötés, hogy a Bechtel 2004 és 2007 között negyedmilliárd dollárt kap, amivel csak a sztráda befejezése után, 2012-ben kell majd elszámolnia.

Az építő mind kevesebb pénzt kapott az államtól, ezért 2005-ben leállt a munkával, az új közlekedési miniszter, Gheorghe Dobre pedig bejelentette a szerződés újratárgyalását, mivel szerinte egyes költségek a piaci árak ötszörösét is elérték.

Az új szerződés 2006 februárjában született meg, az építés pedig év közepén indult újra, ezért a teljes sztrá-

da átadását 2013-ra halasztották. 2007-ben felgyorsultak a munkálatok, a sztrádán 2500 alkalmazott dolgozott, csupán áprilisban 10 000 köbméter betont öntöttek és 1000 tonna fémszerkezetet építettek be, Țăriceanu kormányfő pedig közölte, 2008-ban átadják az első, 25 kilométeres szakaszt. Ehelyett a Bechtel 2300 alkalmazottat elbocsátott, és kiderült: tervezési hiba miatt Aranyosgyéres és Gyalu között 36 kilométeren megsűszött a föld. A munkák leálltak, mivel az állam 27 millió euróval és közel 15 millió lej áfával adósa maradt a Bechtelnek.

2009-ben ismét újratárgyalták a szerződést, a Bechtel lemondott az arra az évre esedékes előlegről, és közel 1000 személyt alkalmazott. Bár év végére ígérte a Torda–Gyalu szakasz valamint a berettyószéplaki felüljáró átadását, annak csak 81 százaléka készült el: az építés megkezdése után öt évvel az új kormányfő, Emil Boc december elsején felavathatott egy 42 kilométeres sztrádaszakaszt.

Tavaly novemberben újabb 10 kilométert adtak át, ezzel az autópálya 10 százaléka készült el, majd idén következett a szerződés harmadik újratárgyalása, amelynek eredményeként a Bechtel engedett az árakból, 2013-ra pedig további 60 kilométert épít meg. Bár a sztráda 9,9 milliárd eurós várható összköltségei jócskán meghaladják az eredeti 2,2 milliárd eurót, a bukaresti illetékesek 3,8 milliárd eurós megtakarításról beszélnek. ◀

Nincs túl nagy nyüzsgés – de épül az észak-erdélyi sztráda

Leminősítették Amerikát. Na és?

Londoni pénzügyi elemzők már az amerikai adósságlimit-emelésről létrejött kongresszusi egyezség óta gyakorlatilag biztosra vették, hogy az Egyesült Államokat valamelyik hitelminősítő megfosztja lehetséges legjobb, „AAA” szuverén adósbesorolásától, mivel egybehangzó vélemények szerint így nem irányítható fenntartható pályára az amerikai államháztartás.

Gy. Z.

► Az egyik legnagyobb londoni pénzügyi-befektetési elemző és tanácsadó cég, a Capital Economics szakértői a washingtoni adósságlimit-emelés után adott kommentárjukban úgy vélekedtek: az egyetlen kérdés az, hogy a Standard & Poor's vagy a többi hitelminősítő „mikor húzza meg a ravaszt”. Az S&P a pénteki amerikai piaci zárások után New Yorkban bejelentette, hogy a hosszú futamú amerikai államadós-osztályza-

tot egy fokozattal „AA plusz”-ra rontja.

Keveslik az intézkedéseket

A nemzetközi hitelminősítők már az adósságlimit-emeléséről kirobbant kongresszusi vita korai szakaszában egyértelmű jelzéseket adtak arra, hogy történelmében és az adósbesorolások kezdete óta először megfoszthatják az Egyesült Államokat az „AAA/Aaa” minősítéstől. A Barclays Capital, a londoni City egyik legnagyobb befektetési bank-

csoportha által a minap összeállított elemzés szerint a kongresszusi megállapodás nem állítja rá az Egyesült Államokat fenntartható költségvetési pályára, és a következő évtizedben nem stabilizálja a hazai össztermékhez (GDP) mért amerikai államadósság-rátát. A ház londoni elemzői szerint emiatt az adósságlimit-emelési vita során kidolgozott deficit-csökkentő egyezség elmarad a befektetők és a hitelminősítők által elégségesnek tartott mértéktől.

Ennek alapján megjósolták: ha a Standard & Poor's következetesen tartja magát ahhoz az okfejtéshez, amely alapján negatív kihatású megfigyelés alá vette az amerikai adóssósztyárat, akkor „valószínű, hogy le is minősíti az Egyesült Államokat”. Ez meg is történt; a kérdés csupán az, hogy milyen hatása lesz az egyébként is turbulens piacokra. A Cityben vannak viszonylag derülítő előrejelzések. A Capital Economics minapi elemzése szerint az amerikai pénzügyminisztérium és a jegybank

szerepét betöltő Federal Reserve (Fed) feltehetőleg már kidolgozta „a szükség-helyzeti terveket” annak biztosítására, hogy az amerikai piacok rendben működhesse- nek tovább.

Japán és Európa is

A ház szerint az osztályzatrontást akár piaci fellendülés is követheti, jelezve ez a piac megkönnyebbülését annak nyomán, hogy vége a bizonytalanságnak, és a világ is megszokja majd, hogy az Egyesült Államok alacsonyabb osztályba került át, amely még mindig igen magas besorolás. A cég kiemelte, hogy Japán és – a tagállamok átlagát tekintve – az euróövezet sem tagja az „AAA”-csoportnak. A kilátásokat mindazonáltal borúsabbá teszi, hogy Amerika esetében a világ legnagyobb gazdaságáról van szó, amelynek fizetőeszköze a legfőbb globális tartalékvaluta, és amelynek államadósságát hosszú évtizedek óta gyakorlatilag kockázatmentesnek és viharos

piaci időkben biztos menedéknek tekintette a globális intézményi kötvénybefektetői kör.

Az elmúlt napok feszült leminősítési várakozásai során az elemzői körben ez a globális kockázati alappérfé vált kérdőjelessé. A JP Morgan bankcsoport minapi helyzetértékelésében kiemelte azt a véleményét, hogy a „menekülés a biztonságos amerikai kincstárjegybe” régi kereskedési taktikájának immár „nyilvánvalóan sokkal kevesebb értelme van”, mint eddig volt. Már megfigyelhető, hogy nagy pénzügyi alapok jelentős mennyiségben csoportosítják át tőkésüket amerikai kincstárjegybe bankbetétbe. Ez az ellenkezője annak a folyamatnak, amely a Lehman Brothers amerikai nagybank összeomlása utáni pánik idején lezajlott – hangsúlyozták a JP Morgan elemzői.

Vitáznak a minősítők

A Standard & Poor's lépése nyomán ugyanakkor a nagy hitelminősítők között

is jelentős véleménykülönbségek alakultak ki az Egyesült Államok szuverén adósbesorolásának megítélésében. A Fitch Ratings, a legnagyobb európai hitelminősítő az adósságlimit-emelés vitáját lezáró szenátusi voksolás után közölte: véleménye szerint az Egyesült Államok „AAA” státusát alátámasztó gazdasági és pénzügyi alapok továbbra is erőteljesek, emellett az amerikai dollár továbbra is „kihívó nélkül” tölti be a globális tartalékvaluta szerepét. A Moody's néhány órával az adósságlimit-emelési döntés után negatív kilátással ugyan, de megerősítette az Egyesült Államok – e cég módszertanában „Aaa”-val jelölt – kormánykötvény-besorolását, közölte: véleménye szerint az adósságlimit-emelésről született megállapodás az első lépés olyan hosszú távú költségvetési konszolidáció felé, amelynek révén távolosan is meg lehet tartani az amerikai államadósság-mutatókat az adott besoroláshoz szükséges paraméterek között. ◀

Lap-top

A nap címe. A PDL „disszidensei”, akik Felixnél fellépnek, *Evenimentul zilei*

Magyarázat. Egy hónappal ezelőtt, az *Antena3* Funeriu-ügye miatt, a fő kormánypart bojkottot hirdetett a jelzett tévéadó ellen. Ezt most hárman – Cristian Preda, Radu F. Alexandru és Dan Oajdea megszegték. Nem nagy ügy, de uborkaszegzonban...

Kommentár nélkül. Azért kommentár nélkül, mert a „történet” rendkívül zavaros – és éppen ez a lényege. A *România liberă*-ban olvassuk a címösszeállítását. A volt belügyminiszter megjutalmazta Irinel Păun ügyészt, aki elásta Sorin Ovidiu Vintu dossziéit. „Gyanús kapcsolatok Vintu és a Blaga környezetében levő emberek között.” Röviden: egy régi szélhámosság bizonyítékainak eltüntetéséről van szó. SOV körül erősen szorul a hurok, s úgy látszik, odacsípi mások nyakát is...

Jelentések átka. Románia búzatermelése meghaladta a hét millió tonnát, jóllehet a vidékről beérkezett jelentések csak 6,8 millió tonnát könyveltek el. Ezt a mezőgazdasági miniszter jelentette be (a *Cotidianul* idézi), s az benne a meghökentető, hogy eddig mindig jóval többet szoktak jelenteni a meglévőnél. Meglepő a laikus számára az is, hogy a miniszter még mindig nem elégedett: a kisebb adat is megnehezíti a termék piaci értékesítését. Sehogy se jó, na.

Címadás. Mint tudjuk, a címadás voltaképpen művészet. (A lapoknál címadónak – „címbaromnak” – megvolt a szinte külön státusza.) S mint minden művészetnek, ennek is megvannak a pancserai, a giccses dilettánsai stb. A *Libertatea* egyik címe például ez: „Félelmetes, elképesztő. Sms-t kapott Amytől, miután az énekesnő meghalt.” Amy Winehouse egyik barátjáról, Kristian Marr (mintha) gitárosról van szó. Marr válaszolt is Amynek, a kellő ijedelem és elképedés után. Hogy a végén kiderüljön: igaz, hogy a kísérteties sms-t Marr szombaton, Amy halála után olvasta el, de csak azért, mert pénteken, amikor kapta, Amy halála előtt, nem volt megnyitva a telefonja. Jól megjedünk, jól szórakoztunk. A végén jót káromkodtunk.

Minden napra egy mondás

„Ha tudod valaki titkát, hatalmad van fölötte. A titok az ember gyengéje.” Brent Weeks

Helyzetkép

Horváth István

Álszemérem

A közönséggel bánni kell tudni, nem ugyan a művészi munkán esett engedménnyel, hanem épp ellenkezőleg, a tiszta, engedmény nélküli munka produkciója céljából, melyet minden eszköz felhasználásával el kell fogadtatni, és ha nem megy másképp, rá kell kényszeríteni a közönségre.

Egy kritikus, a múltkor Pucciniről szólóban, megvető sajnálkozását fejezte ki azon művészek fölött, kiket a közönség rajongva követ s kik művészi munkájukon főleg azért dolgoznak, hogy e rajongást szítsák és annak lefölözzék erkölcsi és anyagi hasznát. Én úgy érzem, hogy ennek a kritikus kollégámnak megvető sajnálkozása rendkívül igazságtalan. Nem Puccinit védem, hanem igenis a művészi tetszvágyat, illetve a művészi hódító törekvést, sőt azt a diadalmas önzést is, mellyel maga számára minden földi jókat követel.

Rettenetes, hogy a mai művészek mennyit össze-vissza hazudnak a művészi alkotásról. A művész, úgy mondják, csak önmaga számára dolgozik – a közönséget megveti –, munka közben nem is gondol rá stb. stb. Az ókor ezt az álszeméremet nem ismerte. A régi írók és a reneszánsz művészei azt is bevallják, hogy rendelésre dolgoztak. De ezek a régi, őszinte vallomások úgy elhangzottak, hogy ma már nyílt fejű kritikuskokat is látni, akik hisznek az önmaga számára dolgozó művész életre képtelen fantomjában. Pedig a művészt megszólalásra leginkább az bírja, hogy a maga gondolatát vagy elképzelését kitűnőnek, fontosnak s ennél fogva közlendőnek véli. Ezért él minden művészen folyton elevenség-gel a közönség meghódításának gyönyörű vágya.

Hatvany Lajos: *Irodalompolitika, Nyugat, 1911, 15 szám*

SZELLEMIKÉZÉS

Az utak hármasszabálya

Kezdetben nem volt semmi. Kezdetben föld volt és vadcsapások. Meg az egyiptomi hét csapás, annak is a közép-kelet-európai alfaja, balkáni mellékosztály. Vagyis a dák ősvények. Aztán minden átmenet nélkül jöttek a rómaiak és különösebb sajtópropaganda nélkül nekiláttak és utakkal hálózták be a térséget. A Kárpátok kosztobókusait összekötötték az al-dunai (h)iszterikusokkal. Meg Pannóniával, Galliával, Rhetiával és Moesiával. Időtálló utakkal. Ezek az utakon jöttek mentek a légiók, centuriók és más III. ragozású latin főnevek. Utóbb ragozás és rugózás nélkül a vándornépek, amelyek Dácián átszaladva előzönlötték a már akkor is vonzó és utakkal teli Közép- és Nyugat-Európát.

Nálunk pedig elfelejtették kijavítani az utakat, még csak nem is kátyúztak, hiszen nem csupán kommunikációs vonalak voltak benne a gödörben, hanem az egész hon a kátyúban kereste önmagát és formálódott. Ja, közben jöttek mások gyorsan (v.ö. székelvágta/ütte), a honfoglalók, szászok, tatárok-törökök, Habsburgok, Ferdinánd király katonái, a vöröscsillagosok, de ezek közül egynek sem jutott eszébe, hogy a bevonszolt harci eszközök (századról századra egyre nehezebbek) feltörlik az utat, járhatatlan sártengerre változtatják a jövőt.

Na persze, más szempontból egészen jó volt, hiszen ha jött az ellenség (és mikor nem jött?), belesüppedt a mocsárba, dagonyáztak harciszekerei, nehéztüzérsége, tankocskái, ide aztán semmi sem hatolt el. Legfőképpen a civilizáció legfrissebb vívmányai...

Az állapotok lassan tűrhetetlenné váltak és a 20. század elején ráébredt az ország, hogy így nem lehet élni: senkit sem hívhat vendégül, anélkül, hogy az illetőnek ne lenne sáros még a kalapja is, amíg vendégszerető otthonunkba ér. Ezért nekiláttak utakat csinálni. Azaz tajkolni. Hiszen, amit egyik nap raktak, másik nap beomlott, a Déva-vár szün-drómája mindannyiszor visszacsapott. Hívtak a háborúk elültével, a világbéke kitörését követően, az EU-ba toppanas után külföldi nagymenőket, született útépítőket. Pénz volt - pénz nincs. Mintha meg lenne átkozva: míg másutt, lett-légyen szó hegy-völgy vagy asztallap-sík országról, napról napra szaporodnak az utak, addig itt, a szorgalom és tehetség hónapban, az utak pont úgy facsarodnak,

romlanak, süppednek, kátyúsodnak, mint a rómaiak után ezer évvel.

52 km készül el az erdélyi autópályából vagy tíz év alatt. A csiga ezalatt kétszer körbenyalazta a földgömböt. Az idén 130 km-t ígér a kormány. Ha az ötvenkét km-höz tíz év kellett, akkor mennyi kell 130 mérföld autósztrádához? Könnyen kiszámolható hármasszabállyal.

Sebestyén Mihály

Pléhkrisztus

Ma már egyszerű utánanézni: a Brazília jelképévé vált, Rio de Janeiro-i Krisztus szobor ötlete a 19. század közepén fogant meg egy katolikus pap fejében, de jó ideig nem lett belőle semmi. Az elképzelést Brazília függetlenségének századik évfordulóján, 1921-ben újból felkarolták, s gyűjteni kezdték az adományokat a tervezéshez és kivitelezéshez. A műalkotást, a harminc méter magas Krisztust, a századelő rendkívül népszerű art deco stílusában, végül is Paul Landowski francia szobrász tervezte meg, maga az 1145 tonnás szobor 1931-re készült el, és az év október 12-én avatták fel. A Corcovado-hegyen álló, Cristo Redendorhoz, azaz Megváltó Krisztushoz, illetve a talapzatánál levő kilátóhoz egykor csupán vonattal és 222 lépcsőfok megtétele után lehetett feljutni, ma már felvonók és mozgólépcsők állnak az érdeklődők rendelkezésére.

A rio-i Krisztus-szobrot csupán azért részletezem, mert valakinek - vagy egy kisebb csoportnak - eszébe jutott, hogy ezt mi is

Székedi Ferenc

meg tudnánk csinálni, és húsz méter magas, úgynevezett Krisztus kilátót akarnak létesíteni a Farkaslaka melletti Gordon hegyen. A talapzat már készen áll, ezúttal a rozsdamentes acélból készült, húsz méter magas és ugyancsak kitárt karú Jézus szobor fejében tervezik a kilátót, a kétszáz-ezer euróra tehető költségeket pedig helyi vállalkozók és egy alapítvány adta össze. Úgy gondolják, a Jézus szíve elnevezésű szobor nem csupán a székelvágás vallásosság legújabb jelképe lehet, hanem alaposan megpezdíti majd a környék turisztikai forgalmát, amely mindeddig csupán a Tamási Áron emlékhelyre és a közeli Korond útmenti, vásárlási lehetőségeire alapozódott.

Csakhogy a köznyelvben immár Pléhkrisztusnak nevezett szobor alaposan megosztja nem csupán a helybelleket, hanem a szakembereket is. A szobrászok az alkotást kimondottan giccsesnek tartják, a székelvágdi hagyományokra figyelő műépítészek pedig táj- és közösség-idegennek. Ami pedig a vallásos tartalmat illeti, festmények, szobrok és más jelképek esetében mind-

ezekekről a gyulafehérvári érsekség egyház-művészeti bizottsága hivatott dönteni és értékeléseim szerint a véleményezés egyértelműen elutasító.

Ráadásul a napokban a Hargita megyei tanács illetékesei is közleményt jelentettek meg, miszerint a szoborállítás híján van a szükséges engedélyeknek. Mindennek ellenére nincs kizárva, hogy a Pléhkrisztus ebben a hónapban már leleplezik, felavatják vagy felszentelik a Gordon

hegyen. Mint ahogyan a csíksomlyói búcsújárás színhelyére is sikerült a helyszellemétől és építészeti hagyományaitól teljesen elütő építményt becsempészni, a Nyergetői kopjafákhoz vezető természetes lépcsőfokokat is lebetonozni és a Hargita melletti Tolvajos-tetőre olyan kápolnát tervezni, amelynek bejárata állítólag két székelvágdi harisnyás láb. Mindezek pedig úgy készülnek, hogy közben mindegyre kijelentjük: harcolunk, küzdünk a globalizmus, a helyszellemétől idegen eszmék és formák térhódítása ellen.

A vallás persze nem idegen. Csakhogy a székelvágdi Istenbe és Krisztus-

ba vetett hitüket és bizalmukat másképpen szokták kifejezni. Nem idegenforgalmi látványossággal, hanem szentmisére és búcsúra járással, vagy éppen olyan útmenti keresztfákkal és szerény pléhkrisztusokkal, ahová mindig el lehet helyezni egy-két csokor virágot. És ez a lényeg. Ami ezen túl van - látszat. Pontosabban: a pénz uralmának, a kivagyiságnak az elismerésre és tapsra váró felmutatása.

Sajnos, ugyanígy állunk a nemzeti érzéssel is. A napokban piros-fehér-zöld fonatú ostorokat árultak az egyik székelvágdi város ünnepi rendezvénysorozatán. Elgondoltam, milyen remek kísérleti téma lehetne az állati magatartást vizsgálóknak, az etológusoknak: vajon, a nyáj, a gulya, a konda vagy bármilyen más állatsereglet tudja, hogy milyen színű ostorral csattogtatnak a fülébe? Vagy csupán a népvesszi szívesen, ha lelkének kedves színekkel terelik ide vagy oda?

Sem a hittel, sem a nemzeti érzéssel nem kellene visszaélni. Ha bennünk van - az a legjobb helyük. Ha lépten-nyomon mutogatjuk, előbb-utóbb olyan lesz mint egy útmenti reklám. Elme gyünk mellette.

Röviden

Csökkenő infláció

Fél százalékponttal lefele korrigálta inflációs előrejelzését a Román Nemzeti Bank – jelentette be tegnap Mugur Isărescu kormányzó. A jegybanki előrejelzés szerint a korábban prognosztizált 5,1 százalékkal szemben idén csupán 4,6 százalékos pénzhígulás várható, amely jövőre tovább csökken 3,5 százalékra. A jegybankelnök szerint a tendenciát erősíti az elhúzódó keresleti deficit.

Újabb frankcsúcs

Újabb rekordot döntött tegnap a svájci frank lejhez viszonyított árfolyama, miután a Román Nemzeti Bank 3,917 lejes átváltási árfolyamot jelentett be, amely 0,46 banival magasabb a péntekénél. Az alpesi valuta a nemzetközi piacokon is tovább erősödött, mivel az euróövezeti államadósságok és az Egyesült Államok leminősítése miatt a befektetők ebben látják a biztos menedéket.

Romtelecom-döntés

A távközlési minisztérium kiválasztotta azt a konzulens céget, amelyet a Romtelecom állami kézben levő részvényeinek tőzsdére-vitelével bíznak meg. A döntés értelmében a Romtelecom és Cosmote fúzióját, valamint a távközlési vállalat tőzsdéi jegyzését a Stoica&Társai tanácsadó cég fogja lebonyolítani.

Elzárt Ford-csop

A román állam leállította a hazai Ford gyár támogatását, mivel úgy ítéli meg, a vállalat romániai befektetése elmaradnak a szerződésben vállaltaktól, ráadásul a tervezett beruházások is késnek – írta a *Gazeta de Sud*. A megállapodások szerint a Ford craioviái üzeme összesen 143 milliós állami szubvencióban részesülne, ha 2012 végéig 675 millió eurót fektetne be az országban.

Reált vesz a Tesco?

A Tesco nemsokára felvásárolhatja a német Metro tulajdonában levő Real hipermarketláncot, ami az év legnagyobb tranzakcióját jelentené a retail szegmensben – adta hírül a *Wall-Street.ro*, amely a német Metro csoport része. A források szerint a tárgyalások három éve kezdődtek el, az adásvételi szerződést pedig hamarosan aláírhatják.

Ház-háború

A legnagyobb hitelminősítők „botrányos érdekharcok keresztjébe” kerültek – vélte az Európai Központi Bank legfelsőbb igazgatótanácsának egyik tagja, hozzátéve, kárt okoznak azzal, hogy elemzéseiket feltételezések és részinformációk alapján állítják össze.

Elnéző önkormányzatok

Folytatás az 1. oldalról

Biró Albin, az Országos Biztosítási Felügyelet Tanácsának tagja az ÜMSZ-nek ismételt hangsúlyozta: a határidő jövő év augusztus 6-án jár le a törvény szerint. „Ha az erre vonatkozó törvény most lépett volna életbe, akkor sem lenne felkészülve rá a rendszer, mert még nincsenek meg azok a bizonyos feltételek, amelyekből kiderülne, kinek van és kinek nincs biztosítása. Arról nem is beszélve, hogy a központi adatbázis is hiányos, hiszen nincsenek adatok arra vonatkozóan, hányan éltek a fakultatív lakásbiztosítás lehetőségével, amely szintén megengedett” – magyarázta a szakember, hozzátéve, hogy büntetésről egyelőre szó sem lehet, hiszen még azt sem lehet tudni, hogy ki büntethető.

Felkészületlenek

Mint Birótól megtudtuk, az önkormányzatoknak értesíteniük is kell a lakosságot mielőtt bírságot indulnának – ennek az értesítésnek a kiküldésére azonban szintén nincs felkészülve a rendszer. „Kínos és felháborító lenne, ha azokat is értesítenék, akiknek már van biztosításuk” – fogalmazott Biró, kifejtve, ideális az lenne, ha a lakosság felismerné a biztosításban levő előnyöket és nem a büntetéstől való félelemből kötnék azt meg. Példaként a nemrég Csíkszentmihályon bekövetkezett árvizet hozta fel, ahol a lakosság utólag profitálhatott volna az időben

megkötött biztosításokból.

Marosvásárhelyen a Tudor lakónegyed egyik lakótársulásánál érdeklődve megtudtuk, a legtöbben arra kíváncsiak, hogy mivel jár a szerződés kötés és főleg, hogy mennyibe kerül. „Én felajánlottam, hogy szervezek egy lakótársulási gyűlést, ahová meghívom az egyik biztosító ügynököt, de kevesen jöttek el, aki pedig jelen volt, az is pénziáriára panaszkodott” – magyarázta Ilie Amariei ügyintéző, hozzátéve, hogy aki felvilágosultabb, az már korábban bebiztosította a lakását, a többség azonban nem is érti, hogy erre miért van szükség.

Kapcsolt áru

A törvény elsősorban a biztosítási hajlandóság ösztönzése céljából született: az ingatlanulajdonosok maguk dönthetik el, hogy melyik terméket választják a társaságok bő kínálatából, de létrehozta egy úgynevezett kötelező biztosítást is, amely egyféle alapcsomagként értelmezhető. Ez az ingatlan építőtanyagának függvényében évente 10 vagy 20 euróba kerül és háromféle természeti katasztrófa (földrengés, földcsuszamlás és árvíz) okozta károkat érvényes, a kártérítés összege pedig legtöbb 10 ezer, illetve 20 ezer euró.

A biztosítótársaságok számára ez kiváló alkalom saját termékeik népszerűsítésére, így különböző bónuszokkal csábítják az ügyfeleket. Az Astra Asigurări társaság például a 20 eurós alapdíjért bónuszként biztosítást nyújt tűz, csőtörés, sőt lopás okozta károk ellen is, igaz, a kártérítés összege legfeljebb 2000 euró. Az Astránál egyébként arról győzködtek lapunk munkatársát: öt euró többletdíjért balesetbiztosítást is köthet. „Ez kihagyhatatlan ajánlat” – kecsegtetett a cég munkatársa. Ertesüléseink szerint hasonlóan járnak el a többi társaságnál is.

Fanyalzó helyhatóságok

Mint ismeretes, száz és száz lej közötti pénzbírságot róhatnak ki arra, aki elmulasztja megkötni lakásbiztosítását. A büntetésekből befolyó összeg ugyan tekintélyes bevételt jelentene az államkasszáknak – az *imopedia.ro* számításai szerint ez akár a 900 millió eurót is elérheti – a helyhatósági választások közeledtével az önkormányzatok számára ez több mint kínos feladat, amit szívesen „át-passzolnának” a kormány hatáskörébe.

Csegi Sándor marosvásárhelyi alpolgármester lapunk érdeklődésére elmondta, egyelőre nem ellenőrizni és büntetni kellene a lakosságot, hanem felvilágosítást nyújtani arról, hogy mi is ez a kötelező lakásbiztosítás és miért fontos megkötése. Az eljárás úgy vélekedett: a tájékoztatás a biztosítótársaságok feladata és érdeke lenne, de szerinte vagy nem látnak benne fantáziát, vagy akkora az ellenállás a lakosság részéről, hogy nem fektetnek rá hangsúlyt. „Természetesen, ha valaki hozzánk fordul, akkor mi is felvilágosítjuk az ügyben, de a mi feladatunk nem ez lenne elsősorban” – mondta Csegi, aki szerint ebben az évben nem fognak ellenőrizni, vagy büntetni. Ehhez hasonlóan a nagyváradi önkormányzat sem kezdte még el büntetni a biztosítást elmulasztókat – tudtuk meg Delorean Gyula városi tanácsostól. „Bár a törvény kötelez, nem is nagyon szívesen tennék ezt” – fogalmazott az elöljáró. ◀

A lakásbiztosítás kötelezővé tétele elsősorban biztosítási tudatosságra nevelné a polgárokat

Pánikhangulat a pénzpiacokon

Hírösszefoglaló

▶ A Moody's tegnap megismételte figyelmeztetését, miszerint még 2013 előtt leminősítheti az Egyesült Államok adósságát, amennyiben az ország fiskális és gazdasági kilátásai számottevően gyengülnek – írta a *Reuters*re hivatkozva a *Portfolio.hu*. A Standard and Poor's (S&P) pénteken fosztotta meg a legjobb besorolástól az országot, amelynek hatására pánikhangulat alakult ki a piacokon világszerte.

Románia biztonságban?

Mivel az S&P pénteken piacárát követően jelentette be az USA leminősítését, az első fontosabb piaci reakciókkal tegnap reggel találkozhattunk: az ázsiai részvénypiacok jelentős eséssel indultak és az amerikai határidős tőzsdeindexek is estek. Míg a nyugat-európai piacok 2,5 százalékos mínuszt szenvedtek el, Kelet-Európában ez átlagban a 3,9 százalékot is elérte, a Bukaresti Érték-

tőzsde indexei például 7,4 százalékot zuhantak.

„Habár a nemzetközi piacok nyugtalanok, Románia egy enyhe makrogazdasági stabilitás előnyével bír az előző években hozott megszorítási intézkedéseknek köszönhetően” – jelentette ki tegnap Emil Boc kormányfő, aki szerint az ország elővigyázatossal és az egyensúly megtartásával fogja átvészelni ezt a kényes időszakot. A miniszterelnök biztosított arról, hogy a „dolgok ellenőrzés alatt állnak” és a kormányt semmi sem tántoríthatja el a reformfolyamat folytatásától.

„Az amerikai leminősítés csak egy állomás azon az úton, amelyen a világgazdaság jelenleg keresztülmegy, a befektetőknek meg kell érteniük, hogy globális lassulás következik, és a jegybankok pénzpumpálása csupán rövidtávú megoldás. Hosszú távon az adósságplafonok bevezetésére és további gazdaságélénkítő reformlépésekre van szükség” – mondta a Német Gazdaságkutató Intézet (DIW) közgazdásza a *Handelsblatt*-

nak adott interjújában. Véleménye szerint a jegybanki mérlegek minősége és eszközösszetétele is elkésztítő képet mutat, akár a Fed vagy a Bank of England „csődje” is elképzelhető.

Piaci „hűtés”

Az Európai Központi Bank (EKB) bejelentése viszont igyekezett valamelyest felfelé segíteni az európai tőzsdéket és az euró erejét. Az EKB vasárnap esti közleményében azt ígerte, hogy szükség esetén kész beavatkozni az államkötvények piacán. A frankfurti székhelyű szervezet nem pontosította, hogy mely országok állam-

kötvényeiről van szó, de Róma pénteken azt állította, hogy az EKB olasz értékpapírokat vásárolhat fel. Eközben a hétfőn megcsokasodtak a telefonhívások a G7 országai (Egyesült Államok, Németország, Japán, Franciaország, Egyesült Királyság, Olaszország és Kanada) között, a világ 19 gazdaságilag fejlettebb országát és az EU-t tömörítő G20 pedig videokonferenciát tartott vasárnap reggel. Franciaország és Németország is megszólalt az adósságválság ügyében: a két európai hatalom felszólította Rómát és Madridot, hogy késlekedés nélkül tegyenek eleget ígéreteiknek a krízis

továbbgyűrűzésének megállítására érdekében.

„Az EKB legújabb intézkedései és a gazdaságilag fejlettebb országok fórumainak (G7, G20) ígéretei meg fogják nyugtatni a befektetőket” – mondta Olivier Bailly, az Európai Bizottság szóvivője egy tegnapi sajtótájékoztatón. Bailly hangsúlyozta, hogy a lépések egy irányban mutatnak és bizalmat sugároznak a piac, illetve a gazdasági kulcsszereplők felé. Ugyanakkor megismételte azt a véleményt is, miszerint az EU harmadik és negyedik legnagyobb gazdaságának számító Olaszország és Spanyolország nem szorul pénzügyi támogatásra. ◀

Zuhant az olaj, egekben az arany

Azt követően, hogy az S&P pénteken leminősítette az Egyesült Államokat és a piacok esésnek indultak, az olaj árfolyama 3 százalékos mínuszban kezdett tegnap. A Brent olajfajta 106 dolláron állt, a WTI pedig elérte nyolc hónapos mélypontját, a 83 dolláros szintet. Michael Pentto, az Euro Pacific Capital közgazdásza a *Bloomberg*nek úgy nyilatkozott, hogy a befektetők pánikszzerűen adnak el mindent. A

nyersanyagpiaci termékek közül a befektetők jelenleg egyedül az arany piacára halmozják a pénzt. Az EPFR Global adatai szerint az augusztus másodikával végződött héten a nyersanyagalapok 2,6 milliárd dollárnyi tőkét vonzottak, amelynek csaknem egyszét az arany piacra tette ki. A nemesfém ára ennek megfelelően újabb történelmi csúcstól döntött, meghaladva az unciánkénti 1714 dollárt.

Egyharmad jut katedrához

Antal Erika, Sipos M. Zoltán

„Fogalmam sincs, mi lesz velem, számítottam rá, hogy jövőre már nem kapok állást, de egyelőre még csak nem is körvonalazódik, hol helyezkedhetem el. Tizenhat éve tanítottam helyettes tanárként” – nyilatkozta lapunknak egy marosvásárhelyi pedagógus, aki a tegnapi eredményhirdetésekor sokadmagával szembesült a ténnyel, hogy a tanári „pótversenyvizsgán” sem sikerült katedrafoglaláshoz elégséges eredményt elérnie. A 42 éves tanító idén szerzett egyetemi oklevelet is. Mint fogalmazott: a katedrán szerzett tapasztalata veszhet kárba. „Nehéz megérteni, hogy eddig kellettünk, nemzedékek nőttek fel a kezünk alatt, most meg teljesen máshoz kell fogjunk” – tette hozzá.

Nem ment a helyi mutyi

A júliusi megmérettetés után az augusztus 4-i tanári „pótversenyvizsga” is megdőbentően rossz mérleggel zárult. A második fordulóra több, mint 19 ezer pedagógus iratkozott be, de a vizsgaközpontokban már csak tízezer jelölt jelent meg. Közülük is sokan visszaadták a tételeket, így a múlt heti megmérettetés után 8501 dolgozatot javítottak ki. Tízest csupán ketten kaptak, a vizsgázók több, mint egyharmada még az ötöst sem érte el. Tavaly a pedagógusok 90 százaléka kapott ötösnél nagyobb jegyet. „Idén sokkal szigorúbban

folyt a vizsgáztatás, a második fordulóban is egységes tételekkel szembesültek a jelöltek” – nyilatkozta Oana Badea, az oktatási minisztérium államtitkára, aki szerint eddig a szóbeli ellenőrzés, illetve a helyileg összeállított kérdőívek miatt lehetnek jobb az eredmények. Az idén a vizsgaközpontokat térfelügyelő kamerákkal szerelték fel, 26 tanárt zártak ki csalásért, vagy csalási kísérlet miatt. Azok, akik nem elégednek meg a tegnap közölt eredményekkel, ma 17 óráig élhetnek fellebbezési jogukkal, a végleges eredményeket 11-én teszik közzé. Az elmúlt évekhez képest idén kimagaslóan magas a sikertelenül vizsgázók ará-

nya: 2008-ban a jelöltek 18 százaléka, 2009-ben 17, míg 2010-ben a vizsgázók 23 százaléka kapott 5-nél kisebb jegyet.

Szakmai tisztogatás

„Célunk, hogy a következő tanévtől csak azok foglalhassanak el katedrát, akik valóban megfelelő módon fel vannak készülve. Az ideai tanári versenyvizsga eredményeit elnézve biztosan mondhatjuk, sikerült elérni azt, amit eredetileg az oktatási tárca célként megjelölt” – jelentette ki Oana Badea azzal kapcsolatban, hogy idén csupán a jelentkezők egyharmada, a legjobban felkészültek juthattak állás-

hoz. Szerinte várhatóan eltűnnek a tanügyi rendszerből azok, akik évtizedeken át szakképesítés nélkül láttak el tanári feladatokat.

Esély csak falvakban

Maros megyében 600 személy iratkozott be a vizsgára, de mindössze 360 maradt versenyben: ennyien pályázhatnak a még szabad állásokra – tudtuk meg a főtanfelügyelő helyettesétől. Illes Ildikó emlékeztetett: sokan azok közül sem jutnak álláshoz, akik az előző, szakképzetteknek hirdetett vizsgán eredményesen szerepeltek. „Talán vannak még olyan eldugott kis falvak, ahol nem vállal tanítást

a szakképzett pedagógus, ott lehet még esélye a szakképzetlen pályázóknak” – ismertette a Maros megyei helyettes Illés.

Kovács Júlia óvodakért felelős tanfelügyelő elmondta, Maros megyében az óvodái helyekre is túljelentkezés van, sokan maradnak állás nélkül azok közül, akik vizsgáztak. „Még most is termelik az egyetemek az óvodapedagógusokat, pedig már most is nagyon sokan vannak, akiknek nincs ahol elhelyezkedniük” – mondta az ÚMSZ-nek Kovács Júlia.

Kolozs megyében az országos átlagnak megfelelően gyengék voltak a vizsgaeredmények, feltűnően sok volt a kettes és a hármas minősítés. „A külső szemlélő számára megdöbbentő lehet, hogy ennyire alacsonyak a vizsgajegyek, de sokan nem is értjük, mit várunk el tőlünk. A tételeknek nem sok köze van ahhoz, amit az iskolában a tanterv szerint leadunk” – panaszkolt egy Kolozs megyei pedagógus, aki – mint fogalmazott – számított az alacsony osztályzásra, és „már csak daczból” jelent meg az augusztus elei vizsgán. Király András oktatási államtitkár lapunknak korábban úgy nyilatkozott, a minisztérium elvárja, hogy a pedagógusok felkészültsége megfeleljen az oktatási reform alapelveinek, és a versenyvizsgára való felkészülést több szakmai programon is lehetővé tették az érdeklődők számára. „Aki akart, az fel tudott készülni a módszertani előkészítőkön” – összegezte az államtitkár. ◀

A tanárok tegnap ismét azzal szembesülhettek, hogy alulteljesítettek a versenyvizsgán

Magyar turisták rendőrökézen

Hírösszefoglaló

Magyar állampolgárokat kísérték be tegnap hajnalban a rendőrségre Kolozsváron „közkerécs elleni vétség és csendháborítás gyanújával”, mivel a város bejáratánál fényképezkedni kezdtek egy „Kolozsvár” feliratú helységnévtáblával. Szilágyi Mátyás főkonzul lapunk kérdésére elmondta, az esetről az őrizetbe vett személyektől értesültek.

Magukkal vitték volna

Az érintettek beszámolója szerint a hattagú miskolci kirándulócsoporthoz Magyarországra felé haladt, amikor megálltak Kolozsvár bejáratánál, hogy a náluk lévő magyar nyelvű helységnévtáblát elhelyezzék, és az előtt megörökítsék ottjártukat. Ekkor állították elő őket a rendőrök és a helyi rendőrségre kísérték a csoport tagjait. Az egyik bekísért férfi hívta fel a kolozsvári magyar konzulátust és kért diplomáciai segítséget. Szilágyi Mátyás la-

punkat arról tájékoztatta, jelenleg várják a tájékoztatást a kolozsvári rendőrségtől az eljárás jogcíméről, így egyelőre azt sem tudni, hogy mire számíthatnak a magyar állampolgárok.

Torda magyar nevével. Magyarországon ezért nem büntetnének meg” – nyilatkozta az egyik magyar állampolgár.

A rendőrség verziója

Alma Bruja Brehariu, a Kolozs megyei rendőrség szóvivője az MTI-nek telefonon cáfolta, hogy őrizetbe vételről lenne szó. A hivatalos rendőrségi közlés arról szól: a kolozsvári rendőrök „felderítették”, hogy négy magyarországi illetőségű személy (az 56 éves M. Árpád, a 43 éves B. Lajos, a 27 éves M. Árpád Ferenc, valamint az 53 éves T. Levente magyar nyelvű helységnévtáblát helyeztek el a helyszínen, majd gépkocsijukban (amelyben a 43 éves B. Ildikó és egy tíz éves gyermek ült) találtak egy másik magyar nyelvű helységnévtáblát Torda felirattal.

A rendőrségi szóvivő szerint a magyar állampolgárokat „közkerécs elleni vétség és csendháborítás” gyanújával bekísérték a rendőrségre. ◀

„Hazudott a pápa”

Antal Erika

Mindenki elmondta a maga álláspontját, ám nem sikerült közös nevezőre jutni az ortodox templom építését illetően – számolt be lapunknak Csíki Sándor nyáradszeredai tanácsos arról a tegnapi egyeztetésről, amelyen a helyi református, unitárius lelkészek és az ortodox pápa is részt vettek. Az évek óta húzóódó vita, amelyről lapunk is beszámolt, tovább mélyült, mert a pápa továbbra is a zömében magyarok lakta kisváros főterén szeretne helyet biztosítani az egyházi építménynek annak ellenére, hogy az önkormányzat ezt nem engedélyezi.

Csíki Sándor azonban úgy fogalmazott, mégsem volt teljesen hiábavaló a tegnapi megbeszélés, hiszen a jelenlévők pontos információhoz jutottak az ortodox hívek számát illetően. „Eddig nem tudtuk, hogy pontosan hány az ortodox felekezetű lakosa Nyáradszeredának, most megtudtuk, hogy 45” – számolt be az ÚMSZ-nak a tanácsos, hozzátéve, hogy a vá-

roskában ezer református és négyszáz unitárius él. Az ortodox híveknek két templomuk van, egy fatemplom, amely felújítva várja a misézőket, valamint egy másik, a nyáradszeredai vasútállomás melletti épület is a rendelkezésükre áll. Tegnap olyanira eltértek az álláspontok, hogy még a vita nyelvén is vitatkoztak a résztvevők, mert a fiatal román pápa azt állította, magyarul nem, csak angolul beszél anyanyelvén kívül. A jelenlévő unitárius lelkész ezért angolul szólott hozzá, de hamar kiderült, hogy a makacs egyházi emtan ber hazudott: csak az anyanyelvén tud kommunikálni. „A legkínosabb az volt számunkra, hogy a pápa hazudott. Hazudott, amikor júliusban nyílt levélben kért segítséget az államelnöktől és azt állította, hogy emlékművet állítottunk ott, ahová nem adtunk engedélyt a templomépítésre. Holott az emlékmű már nyolc éve áll Nyáradszereda központjában” – emlékeztetett az önkormányzati képviselő, aki hozzátette, az ortodox hívek sem tudtak a jelzett vitairól. ◀

Röviden

A rendőrség is lájkolja

Közösségi oldalakon regisztrál a hazai rendőrség, a tesztelt munkáját a Twitteren és a Facebookon is követni lehet. A tervek szerint a netes információs szolgáltatás az aktuális nyomozati anyagokra, a közhasznú információkra terjed majd ki. Azok, akik filmes anyagokra is kíváncsiak a Youtube videomegosztó csatornán követhetik a rend őreit.

Korszerű vírusdiagnosztika

Romániában egyedülálló diagnosztikai berendezéssel gazdagodik a fővárosi Matei Bals kórház: ennek segítségével nyolc órán belül azonosítani lehet a legkritikább vírusos fertőzéseket. Az Unióban hét hasonló készülék működik, a berendezés ára hatszázezer euró. Adrian Streniu-Cercel, az egészségügyi minisztérium államtitkára a fejlesztéssel kapcsolatban elmondta, hogy az új géppel végzett vírusazonosítás ára esetenként 125 euró, de a tisztázatlan eredetű megbetegedések kezelése „vaktában”, azaz a kórokozó biztos ismerete nélkül elérheti a napi 2000 eurót is.

Vizsgálják az Aldis-tragédiát

Holnap temetik George Naghiot, a călărași-i Aldis mamutvállalat tulajdonosát. Az országszerte ismert üzletember vasárnap szenvedett végzetes hajóbalesetet, amikor feleségével a Duna Bercea ágára hajóztak ki nagy teljesítményű vízi járművel. Eddig tisztázatlan okok miatt Naghi elvesztette a hajó fölött az uralmát, és a folyópartnak ütközött. A férfi azonnal életét vesztette, feleségét súlyos, életveszélyes sérülésekkel a fővárosi Floreasca kórházba szállították. George Naghi magánvagyonát 28 millió euróra becsülik, a húsupari termékeket előállító és forgalmazó Aldis értéke 70 millió euró.

Szeszélyes idő várható

„Kettőszakad az ország” a következő napokban, legálábbis meteorológiai szempontból. Az északi és északnyugati megyékben jelentősen visszaesik a hőmérséklet, és a nappali csúcs 25 fok körül alakul, a déli megyékben a 34–35 fokot is elérheti a kánikula. Esőre, zivatarra a déli régiót leszámítva mindenhol számítani kell.

A közúti balesetek ellen demonstrálnak

Arra kéri a hazai rendőrség a gépkocsivezetőket, holnap tűzzenek ki fehér szalagot gépjárművükre, vagy viseljenek fehér ruhát vezetés közben. A tervek szerint így emlékeznek meg a résztvevők augusztus tizedikén a balesetmentes vezetés világnapjáról.

▶ Röviden

Miklós Noémi orgonaestje Kolozsváron

A Nyári hangversenysorozat keretében orgonakoncertre kerül sor holnap este 7 órakor a Farkas utcai templomban. Miklós Noémi orgonista Johann Sebastian Bach, Wolfgang Amadeus Mozart, Liszt Ferenc és Kodály Zoltán műveiből fog játszani. A belépés ingyenes, az adományokkal az orgona felújítását támogatják. Miklós Noémi 1981-ben született. Tanulmányait a kolozsvári Gheorghe Dima Zeneakadémia orgonaszakán végezte, 2005-ben elnyerte a zürichi Zurich-Wiedikon nemzetközi orgonaversenyen a közönségdíjat.

Kiválóság-díj a temesvári színháznak

Kiválóság-díjat adományozott a temesvári Csiky Gergely Állami Magyar Színháznak Temesvár polgármestere. Az elismerés a temesvári magyar társulat rendkívüli érdemeinek, köztük a 2010-ben odaítélt Román Színházi Szövetség-díjnak, valamint megannyi itthoni és külföldi kiüntetésnek köszönhető. „A számos siker nemcsak a színház hírnevét gyarapította, hanem a temesvári művészet nemzeti, illetve nemzetközi szinten való előléptetéséhez is hozzájárult” – olvasható az oklevélben.

Határmenti táblamaffia

Nacionalista csoportok rongálják Váradon a magyar műemlékeket és emléktáblákat

„Szélsőséges nacionalista szervezet áll a váradai táblalopások háttérében” – jelentette ki lapunknak Gavrucza Tibor megyei tanácsos, annak kapcsán, hogy a határmenti városban az utóbbi időben elszaporodott az emléktáblák és szobrok megrongálása. Tegnap a Garasos hídról tűnt el, idén immár másodszer az emléktábla.

Totka László

▶ A nagyváradai Garasos hídról tegnapra virradóan ismét eltűnt a hajdani acélszerkezetű átkelő emléket őrző, kétnyelvű emléktábla. Az ismeretlen tettesek ezúttal nemcsak a bronzdomborművet, de a márványból készült táblát is eltűntették.

Elkeserítő intolerancia

„Elkeserítő, hogy a változás után húsz évvel Nagyváradon, a tolerancia városában ilyen történjen; egyre inkább körvonalazódik, hogy nem nemesfémaffia áll a háttérben, hanem egy nacionalista szervezet, akik kizárólag a magyar emlékműveket gyalázzák meg” – fogalmazott lapunknak Gavrucza Tibor. Az RMDSZ-es megyei tanácsos rámutatott, a rongálót vagy rongálókat kimon-

dottan a magyar nyelvű feliratok zavarják a hasonló román nyelvű bronztábláknak nem esik bántódásuk. Mint ismeretes, a Garasos hídra felszerelt emléktáblát tavaly helyezték el, az átkelő felavatásának századik évfordulóján. A táblán található bronzplakettet néhány hónapja ellopták, de azt az alkotó, Deák Árpád szobrászművész ismét elkészítette, így július 22-én újra elhelyezték a hídfőnél. A sors fintora, hogy a hídhoz épp tegnap szerelték fel azokat a térfelügyelő kamerákat, amelyekkel a műemlékek rongálóit szeretnék tetten érni. Amint arról lapunkban már beszámoltunk, a nagyváradai önkormányzat nemrégiben úgy döntött, hogy bekamerázzák a városban található emlékművek környékét, megelőzve ezzel a további rongálásokat. Gavrucza szerint nem lehetséges minden egyes műemlék körül a ka-

A műemlékvédők szerint a nagyváradai Garasos híd emléktáblája is a nacionalisták áldozata A szerző felvétele

merás megfigyelés, a megoldás az „egymás terhét hordozzátok” elv lenne. „Fel kell hívni a lakosság figyelmét, hogy értesítsék a közösségi rendőrséget, bármi szokatlant látnak” – hangsúlyozta a városi tanácsos. Megtudtuk, a városi tanács ismeretlen tettes ellen feljelentést tesz a rendőrségen.

Önkormányzati döbbenet

„A nagyváradai önkormányzat felháborodással és

megdöbbenéssel vette tudomásul a Garasos híd emléktáblájának ismételt ellopását. Annál is inkább, hogy ma (tegnap – szerk. megj.) szereltük fel a térfelügyelő kamerákat” – nyilatkozta az ÚMSZ-nek Petri Csilla a nagyváradai polgármesteri hivatal sajtószóvivője. Elmondása szerint az önkormányzat és az RMDSZ-frakció mindent megtesz, hogy előkerítse a tetteseket, illetve, hogy pótolja az emléktáblát. Hozzátette, az ügy másik furcsasága, hogy a táblát annak elle-

nére lopták el, hogy a közösségi rendőrség minden este járőröz a környéken. Érdeklődésünkre, hogy melyek lesznek azok a műemlékek, amelyek kamerás védelmet kapnak, Petri kijelentette: Nagyváradon több tucat köztéri szobor és emléktábla van, így az önkormányzat részéről nagyon jelentős kiadás lenne, ha mindeniket bekameráznák. „Egyelőre tíz magyar és tíz román műemlék kamerás megfigyelését vették tervbe” – mondta a sajtószóvivő. ◀

Utolsó óráit éli a néptánc?

ÚMSZ

▶ Százharminc résztvevője volt a szatmárnémeti Magyar Demokratikus Ifjúsági Szövetség (MADISZ) által szervezett Kézművés és Néptánc-táborban, amelynek a hadadi Wesselényi-Degenfeld és a Wesselényi-Bánffy-kastély, ahol többségében gyerekek és fiatalok ismerkedtek a hagyományos néptáncokkal, népdalokkal – írja az Erdon.ro.

Az ifjak nyírségi és szilágyosági táncokkal, a felnőttek pedig a kalotaszegi dialektussal ismerkedtek. Emellett különböző népi mestersegekbe is betekintést nyerhettek, mint a bőrzés, nevezés, agyagolás, kosárfonás a meghívott oktatók vezetésével, esténként pedig táncmulatságot tartottak. Ilonczai Annamária, a MADISZ társelnöke elmondta, utolsó óráit éli Szatmár és Szilágy megyé-

ben az eredeti néptánc. „Nehezen tudtuk az idős embereket, az adatközlőket rábírni, hogy kimozduljanak falujukból és a táborban népdalt, néptáncot tanítsanak” – mondta. A néptánc-táborral egy időben első alkalommal szervezték meg a Táncházvezetők Táborát, amelynek keretében a pedagógusok napi hatórás elméleti és gyakorlati képzésen vehettek részt. ◀

Magyar sikerek Amerikában

Ascher Tamás Ványa bácsija Cate Blanchett és Richard Roxburgh játéka miatt is tetszést aratott Amerikában

Hírösszefoglaló

▶ Elismeréssel írtak a hétvégén az amerikai kritikusok arról a New York Lincoln Centerben csütörtökön és szombaton a Budapesti Fesztiválenekar közreműködésével bemutatott *Don Giovanni*-előadásáról, amelynek karmestere és rendezője Fischer Iván volt. „Az a Don Giovanni, amely a Lincoln Center Rose Színházában csütörtök este színpadra került, és melyet Fischer Iván rendezőként is jegyzett, magával ragadóbb, fan-

táziadúsabb és színházi szempontból merészebb volt, mint számos teljes operaházi produkció, amit láttam” – írta Anthony Tommasini a *The New York Times*-ben. Emellett vastapsal fogadta a közönség az Asher Tamás rendezte *Ványa bácsit* is a washingtoni Kennedy Centerben tartott premieren. „A közönség azért szereti Csehovot, mert egyfajta fanyar és kesernyés emberlátás jellemzi, ugyanakkor az előadás nem nélkülözi a gyengédséget és az életörömet” – nyilatkozott a

szombat esti előadás után Ascher Tamás. A *Ványa bácsi* sikeres fogadtatásával kapcsolatban Ascher Tamás elárulta, hogy Ausztráliában nagyon szeretnék, ha két-három éven belül ismét rendezne ott. A rendező azonban ezúttal Csehov helyett Beckett-re gondolt. Elmondta, hogy a Sydney-ben két hónapig futott, Washingtonban egy hónapig műsorban szereplő *Ványa bácsinak* is lesz még talán utóélete, mert az előadás az ígéretek szerint jövőre meghívást kap New Yorkba. ◀

HIRDETÉS

TUBORG GREENFEST
www.felsziget.ro
2011. aug. 25-28.
ROCK

Peninsula Felsziget
IGGY AND THE STOOGES

KASABIAN * GUANO APES * WITHIN TEMPTATION
HAMMERFALL * GENTLEMAN * DANKO JONES * DUB FX * TANKCSAPDA
CHASE & STATUS * MARKUS SCHULZ * ANDY C * FOREIGN BEGGARS
K'S CHOICE * BORGORE * NICK WARREN * TIGA * N.O.H.A. * SKA CUBANO * MOBY DICK
POKOLGÉP * ZDOB SI ZDOB * GANKSTA ZOLEE ÉS A KARTEL * ALVIN ÉS A MÓKUSOK
TÜNDÉRGROUND * SUIE PAPA RODE * PALOTAI VS. DJ VASILE * BELGA * ANIMA SOUND SYSTEM
MAGASHEGYI UNDERGROUND * PARNO GRASZT * VAD FRUTTIK * SUNNERY JAMES & RYAN MARCIANO
SUBSCRIBE * REALITY ENGINE * INTIM TORNA ILLEGÁL * STEREO PALMA * SUBSCRIBE * REALITY ENGINE
INTIM TORNA ILLEGÁL * STEREO PALMA * GUESS WHO * R.O.A. * FADING CIRCLES * KATAPULT * URMA * COMPACT...

új magyar szó

Filmfalu a Duna-deltában

Terrence Malick Arany Pálma díjas *Az élet fája* című filmje nyitotta tegnap este az Anonimul nemzetközi független filmfesztivált a Duna-deltában. A vetítésen jelen volt Brad Pitt amerikai színész és filmproducer is.

ÚMSZ

A Duna déli ágának legvégén levő település, Sfântu Gheorghe tegnapról filmfaluvá vált, ahová mintegy ötórás hajót után érkeznek el a hátizsákos fesztiválzóók, köztük egyszerű filmbarátok, rendezők, színészek, producerek. A vasárnapig tartó nemzetközi független filmfesztiválon hazai és hollywoodi hírességek egyaránt képviseltetik magukat. A filmes szemle egyik legnagyobb „látványossága” kétségkívül Brad Pitt lesz, aki az Arany Pálma díjas *Az élet fája* című film főszereplőjeként érkezik a Duna-deltába. A harmincéves karrierje alatt csupán ötödik filmjét jegyző Terrence Malick az univerzum és az élet keletkezését majd elmúlását, mutatja be, egy átlagos amerikai család mindennapjain keresztül. A teljes univerzum működését bemutató film története az ötvenes években egy vallástól átítatott texasi kisvárosban játszódik, s egy átlagos háromgyerekes amerikai család sztóriáját meséli el. A tekintélyel-

vű, fiait elnyomó apát Brad Pitt alakítja, oldalán a gyengédséget és az irgalmasságot megtestesítő anyával (Jessica Chastain). Az Anonimulon természetesen he-

lyet kap a versenyzés is. A legjobbnak járó díjat azonban a „tucatfesztiváloktól” eltérően nem szakmai zsűri ítéli oda, hanem a közönség szavazatai alapján választják ki a fődíjra érdemes alkotást. A háromezer dolláros pénzdíjalmmal járó Anonimul tróféáért hét film száll versenybe, köztük Bogdan George Apetri *Periferic* című alkotása, amely a tavalyi locarnói és tescaloniki filmfesztiválon is díjat nyert. A film egy fiatal elitelt lányról szól, aki 24 óras eltávo-

zást kap a börtönből és elhatározza, hogy elhagyja az országot. A közönsége emellett olyan versenyfilmeket láthat, amelyek nem szerepelnek a mozis műsorában. Felfénylenek az orosz *Gromozeka* (r. Vladimir Kott), a cseh *The House* (r. Zuzana Liova), a koreai *The Journals Of Musan* (r. Jung-bum Park), a török *Majority* (r. Seren Yüce), a bolgár *Shelter* (r. Dragomir Sholev) és a görög *Wasted Youth* (r. Argyris Pa-padimitropoulos és Jan Vogel) című alkotások. ◀

Brad Pitt amerikai színész és filmproducer is jelen volt tegnap a Duna-deltai Anonimul filmfesztivál megnyitóján

Médiagnózis

Ne irigyeljenek!

Az átkosban gyakran mondogatták nekünk a „belső erdélyi”, főleg székellyföldi ismerőseink: mennyire irigyelnek bennünket, partiumiakat, hogy foghatjuk az MTV műsorait. Büszkéek is voltunk rá, hogy egyes adásban nézhettük a *Ki mit tud*, a *Röpülj páva* és más vetélkedőket, vagy miként verték meg a vébén a magyar focisták 3:1-re a brazilokat és kaptak ki 6:0-ra a szovjetektől. És micsoda kulturális élmény volt számunkra a Fekete város vagy az *Abigél* filmsorozat, de akár a *Tenkes kapitányát* is említhetnénk. Később Hofi Géza kiszólásainak tapsoltunk, bár éreztük, hogy ez egy olyan külön engedélyezett szelep, amivel a felgyülemlett indulatokat igyekeznek kienedni. Tény, sokan úgy hozzászó-

tunk a magyar közszolgálati televízióhoz, hogy a rendszerváltás után, a magánadók megjelenésekor se mondtunk le róla. Azaz róluk, mert három is van (MTV 1, MTV 2 és Duna TV). Egy idő óta azonban, talán egy éve, át-átkapcsolunk az RTL-Klubra, a TV2-re vagy az ATV-re. Persze, mind gyakrabban a Realitatea TV-re és a többi román csatornára, mert el kell ismer-ni: a román adók jóval bátrabbak a bírálatban, mint a magyarok! Nehéz ezt nekem leírni, de a román lapokat (is) olvasva egyre erősebb abbéli meggyőződésem, hogy napjaink román sajtója kritikusabb, mint a magyar. (Orbán Viktor tízedannyi pofont nem kap naponta, mint Băsescu, pedig nem dolgozik tízszer olyan eredményesen.) Mint-

ha a pesti ellenzéki lapok és tévéadók még nem jöttek volna ki teljesen az új sajtótörvény okozta kábulatból. Legalább emyire zavar és untat bennünket azonban a három közszolgálati televízió műsorainak egyhangúsága is. Több mint sok az ismétlés, átfedés, a hírek pedig szó szerint ugyanazok. Persze, tudjuk, hogy takarékoskodni kell, mert „a rohadt szociál-liberálisok tönkretették az országot”. De ha amúgy is mind a három adó műsora (többnyire) azonos, akkor merjünk még jobban takarékoskodni, hadd épüljön az ország, és kettőt szüntessenek meg, ne mondhasssa a gyanútlan néző: „Ezt a műsort már harmadjára etetik meg velem!”. Bármit is válaszol az MTI szóvivője Gyulai Zoltán kollégánk Közszolgálat cí-

mű jegyzetere több ismerősöm tapasztalatára építve magam is állítom: a román televíziók híradása frissebb, jobban rajta vannak az eseményeken, a világ bármely táján! Meglehet azért, mert Románia feleannyira sincs eladósodva, mint Magyarország? Hát igen, a románok feleannyian se járnak a Kanári-szigetekre nyaralni, mint a magyarok. S tízedannyi autópályát sem építettek. Szóval ne irigyeljenek bennünket, partiumiakat azok a „belső erdélyiek”, akik ma is csak egy (műholdas) magyar adást láthatnak. De azért mi is bíznunk benne, hogy ez a helyzet sem tart örökké, a gyermek felnő és változni fog. Vagy nem fog.

Sike Lajos

Kettős tükröz

Egy nemrég napvilágot látott tanulmány szerint kapcsolat van az általunk használt internetes böngésző és a bennünk szunnyadó intelligencia között. A vancouveri ApTiquant tanácsadó cég százezer személytől „kérte le” az általa használt internetes böngésző nevét, majd tesztelte a világhálón császálók IQ-szintjét. Az eredmény: a klasszikus Internet Explorer 6-ost használók IQ-szintje alig haladta meg a 80-at, a Firefoxot, Chrome-ot és Safarit kedvelő felhasználók átlagos IQ-ja 110 körül mozgott, míg az Operát használók 120 fölötti IQ-val brilliáltak. Ezzel kapcsolatban két dolgot jegyeznénk meg. 1. Az Internet Explorer 6 felhasználók IQ-jához hasonló átlagot az általános iskolát nem befejezettek csoportjaiban szoktak mérni, a skála másik végén az Opera-júzeréhez hasonló értéket pedig a Phd végzettségűeknekél. 2. A lojális Explorer-felhasználók felháborodtak a rájuk nézve nem túl hízelgő eredményen, és perrel fenyegetőznek. Lehet csatlakozni, illetve böngészőt váltani.

(efi)

Röviden

Németország szerint túl veszélyes a netes névtelenség

Az egész világot megrázó norvégiai kettős merénylet után ismét az internet szigorúbb ellenőrzése mellett foglalt állást a német belügyminiszter. A *Der Spiegel* című hetilap tegnap megjelent számában Hans-Peter Friedrich mindenekelőtt a bloggerek névtelenségének megszüntetését sürgette. A jogrend legfőbb alapelveit a világhálóra is ki kell terjeszteni – érvelt a miniszter, aki úgy vélte: a norvégiai merényleteket végrehajtó Anders Behring Breivik példája mutatja, hogy a veszélyes merénylők ma gyakran felismerhetetlenül garázdálkodhatnak az interneten. A konzervatív politikus szerint az emberek normális körülmények között nevüket adják ahhoz, ami mellett kiállnak. „Miért nem lehet mindez magától értetődő az interneten is?” – tette fel a kérdést a belügyminiszter.

Apróhirdetés

Eladó vagy bérelhető Magyarországon, 20 km-re a borsai határ mellett 1400 nm-es területen található téglaház. 2 szoba, összkomfort, garázs, kert és egy 200 nm-es raktárpépület. Irányár: 10500 euro. Telefon: 0724 855 234

Marosvásárhelyen eladó magánlakás központhoz közel, 4 szoba, 2 fürdőszoba, konyha, kamra, pince, garázs, udvar, termopán ablakok, központi fűtés, csendes helyen. Ár: 180 000 euro. Telefon: 0365 809 774.

Eladók egyházi jellegű könyvek, könyvsorozatok. Telefon: 0255 257 476.

Szalai: félremagyaráz Melia

Hírösszefoglaló

Téves, pontatlan megállapításokat tartalmaz Thomas O. Melia amerikai külügyi helyettes államtitkár magyar média helyzetével kapcsolatos aggodalmait kifejező jelentése, melyet korábban az amerikai képviselőház külügyi bizottsága előtt ismertetett – írta a helyettes államtitkárnak címzett levelében Szalai Annamária. A Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság (NMHH) elnöke levelében tájékoztatta a magyar média-szabályozást érintő kérdésekről a helyettes államtitkárt, köszönetet mondott azért, hogy az amerikai

külügy ilyen kiemelt érdeklődéssel tanulmányozza a magyar médiaigazgatás gyakorlatát, ugyanakkor felhívta a politikusi figyelmét arra a tényre, hogy „a jelentés magyar médiaszabályozást érintő része számos téves vagy pontatlan megállapítást tartalmaz” – olvasható az NMHH közleményében. Szalai arra is felhívta a helyettes államtitkár figyelmét, hogy a kiegyensúlyozott tájékoztatással kapcsolatos rendelkezés 1996 óta létezik a magyar jogrendben, és azt számos európai országban is alkalmazzák, például az Egyesült Királyságban vagy Németország-

ban Thomas Melia július 26-án aggodalmát fejezte ki a magyar alkotmányozással, a média helyzetével és az egyházügyi törvényvel kapcsolatban az amerikai képviselőház külügyi bizottságának európai és eurázsiai ügyekkel foglalkozó meghallgatásán. Arról is beszélt, hogy a kormány a kormánypárthoz igazodó tagokra cserélte le a médiafelügyeleti testület tagjait, amelyet felruházott a rendeltetést és a súlyos bírságok kiszabásának jogával az általa „kiegyensúlyozatlannak” és „az emberi méltóságot sértőnek” minősített híradásokkal kapcsolatban. ◀

INGYENES APRÓHIRDETÉSI SZELVÉNY

Név:.....
Cím:.....
.....
tel.:.....

A hirdetés szövege (max. 80 szó)

.....
.....
.....

Mi egyszeri alkalommal ingyen közöljük apróhirdetését.
Postacím: 030032, București, Lipsani nr.29-31, O.P. 15, C.P. 40

* A kedvezményt csupán magánszemélyek vehetik igénybe, magáncélú hirdetések közzétételére.

SZERDA
2011. augusztus 10.

A nap filmjei

TV2, 12.30
A vad Kurdisztánon át

Az 1800-as évek derekán háború tör ki a törökök és a kurdok között, amikor Ahmed El Cordát, Haddediñ sejk fiát elrabolják. Ahmed ugyanis korábban összetűzésbe keveredett az elenséges Mosullal, amikor azok a kietlen pusztaságban található egyetlen vízelőhelyet akarták használni. Kiderül, hogy a feldühödött sejk fiát Burusco börtönébe vitték, ezért az apja minden követ megmozgat, hogy Ahmedet kiszabadítsa.

RTL Klub, 15.45
A méregkeverő

Tizennygy évvel válásuk után Ellen Farrisnak (Marg Helgenberger) szörnyű gyanúja támad, amikor megtudja, hogy férje feleségét, Lorraine-t (Megan Gallagher) ugyanazzal a tünetekkel kezelik, mint korábban őt. Ellen mindenáron bizonyosságot akar találni David Farris (John Ritter) ördögien gonosz tervének létezésére. Ezért szembeszáll a minden gyanú felett álló orvossal.

DUNA TV, 22.00
A boldog élet

Edmundo fodrász, aki még mindig anyjával él együtt, s nagymúltú fodrászmester apját szeretné tisztelettel újra eltemetni az állam pénzén. Teresa eladó egy szex-shopban, s a nagy Ő-re vár. Mindegyik üzletbe mindenféle ember betér a maga problémájával. Teresa a főhős, aki összeköti a különböző emberi sorsokat, s lassan feltárul Chile röntgenlátlete, a nagyvárosi élet zajos világa.

KOSSUTH RÁDIÓ

9.40 8 és fél 10.00 Napközben 12.05 A Hely 12.30 Vendég a háznál 12.57 Harangszöveg 13.00 Déli krónika 13.30 Magánhangzó 14.04 Rádiószínház 14.30 Tebenned bíztunk 15.05 Arcvonalok 16.05 Közlelő 18.30 Krónika 19.00 Közéleti ütköző 21.30 A nap történetei 23.25 Esti beszélgetés

BUKARESTI RÁDIÓ

magyar nyelven a regionális stúdiók középhullámú adásában 15.00 Híradó, kommentár 15.20 Magyar zenei lexikon 15.30 Közbeszéd - közéleti talk-show

MAROSVÁSÁRHELYI RÁDIÓ

11.00 Hírnegyedóra, Sport, Rádióújság 12.00 Híradás 12.15 Miben segíthetünk? 13.05 Zenés üzenetek 14.00 Délutáni váltás Könyvismertető, Kétészrovat 16.00 Híradás, Sport, Rádióújság 17.00 Híradás 17.15 Gazdasági magazin, Összhang 17.55 A nap hírei röviden

KOLOZSVÁRI RÁDIÓ

2.00 Éjszakai váltás 8.00 Hírek 8.10 Hangoló 9.50 Hírek, műsorism. 15.00 Slágeróra 16.00 Hírek 16.15 Nyári Slágeróra 17.00 Nap-óra 17.30 Rockmalom 17.55 Hírek, műsorismertető

DUNA TV

7.35 Isten kezében (ism.)
8.05 Magyar elsők
8.30 Híradó - Reggel
8.40 Család-barát (ism.)
9.35 Végre, szabadon! (francia ifj. sor.)
10.10 A dzsungel könyve
10.40 Szelek szárnyán (ism.)
11.30 Derrick (német krimisor.)
12.30 Kívánságkosár
15.00 Híradó
15.15 Térkép
16.00 Élő népzene (ism.)
16.30 Beavatás (ism.)
16.40 A vörös cárok
17.45 Duna aniz
18.05 Majd a komornyik (angol vígjáték sor.)
19.00 Híradó
19.35 Mese
20.05 Szelek szárnyán (kanadai sor.)
21.00 Híradó - Nemzeti Krónika
21.10 Sport hírek
21.20 Közbeszéd
22.00 A boldog élet (chilei filmdráma, 2008)
23.35 Dunasport
23.45 Dokureflex
1.00 Koncertek az A38 hajón
2.05 Közbeszéd (ism.)
2.35 Beavatás (ism.)
3.00 Isten kezében (ism.)

m1

6.56 Ma Reggel
10.00 Balatoni nyár
12.05 Drága doktor úr (vígjáték sorozat)
13.01 Híradó délben
13.30 Kárpát Expressz
13.55 Ájtáró - Csucskföld
14.25 Hrvatska kronika
15.00 Ecranul nostru
15.30 Európa pályaudvarai
16.05 Hungaria, Európa rejtett kincse
16.20 Gyerekjáték az internet (ifj. sor.)
16.30 Médiaguru
17.00 Bűvölet (olasz sor.)
17.30 Híradó
17.40 Körzeti híradó
17.55 Balatoni nyár
18.55 Szerelmem, Afrika (kaland sor.)
19.40 A csábító nyomozó (francia vígj. sor.)
20.30 Híradó este
20.55 Sport hírek
21.10 Televáró
22.00 Linda (magyar sor.)
23.10 24 (am. sor.)
23.55 Hírek
0.00 Sport hírek
0.10 Sziget Fesztivál 2011
0.40 Kamaszokunk leg-szebb nyara: Amerika
1.05 Ma Reggel (ism.)

m2

6.50 Ma Reggel
10.00 Clic és Kat
10.05 Marci
10.25 Sherlock Holmes, a mesterkopó
10.50 A világ meséi
11.05 Zenelánc
11.10 Roma Magazin
11.40 Sorstársak
12.05 Körzeti magazin
13.01 Híradó délben
13.30 Kárpát Expressz
13.55 Balatoni nyár
15.45 Aranyfeszít
16.10 Orvosi bűnyügek (sor.)
17.00 Elisa lánya - Visszatérés Rivombrosába (olasz sor.)
17.55 Otthonod a kávéház
18.15 Magyar válogatott
19.15 1100 év Európa közepén
19.40 Zorro legendája
20.05 Sant' Angelo - Egy kórház hétköznapjai (sor.)
21.00 Híradó este
21.25 Sport hírek
23.20 McLeod lányai (sor.)
23.25 A nyomozónő (olasz drámasor.)
23.10 Záróra
0.05 Szerelmem, Afrika (sor.)
0.45 A csábító nyomozó (sor.)
1.30 Gyilkos elegancia (am. krimi)

RTL KLUB

6.30 Top Shop
7.00 Autómánia - Autómagazin (ism.)
7.25 Fókusz reggel
Köszölgálati magazin
7.55 Reggeli
Reggeli magazinműsor
10.05 Rubi, az elbűvölő szörnyeteg (mexikói sor.)
11.05 Top Shop
13.00 RTL Klub Híradó - Déli kiadás
13.10 Asztro Show
14.30 Fél kettő
Magazin a legjobb történetekkel
15.45 A méregkeverő (amerikai filmdráma, 1999)
17.40 Remington Steele (amerikai sor.)
18.50 Ezel - Bosszú mindhalál (török sor.)
20.00 RTL Klub Híradó - Esti kiadás
20.40 Fókusz
Köszölgálati magazin
21.20 Piedone Afrikában (olasz akció-vígjáték, 1975)
Utána: RTL-hírek
23.50 Jane Doe (amerikai akciófilm, 2001)
1.45 Reflektor - Sztármagazin
2.00 Hülyeség nem akadály (amerikai-ausztrál vígjáték sor.)

TV2 TV 2

7.00 Két Testőr (ism.)
7.25 Tények Reggel
8.00 Mokka
A TV2 reggeli magazinműsora
10.00 Mokka habbal
10.40 Stahl konyhája
10.45 Babapercek
10.55 Teleshop
12.30 A vad Kurdisztánon át (sp.-német kalandf., 1965)
14.25 EZO.TV
15.30 Seherzádé (török drámasor.)
16.30 Lassie (am.-kan. sor.)
17.30 Második élet (am.-kol.-mex. sor.)
18.30 Seherzádé (török drámasor.)
19.30 Tények
20.10 Aktív
20.55 Hóhullám
21.25 Doktor House (am. sor.)
22.25 Szellemelekkel szuttgó (am. sor.)
Közben: Kenósorsolás
23.20 Aktív
23.25 Szellemelekkel szuttgó (am. sor.)
0.25 Tények Este
1.00 EZO.TV
Jósok, látók, médiumok!
1.35 Forró nyár (amerikai kalandf., 1982)
3.10 Két Testőr (ism.)
Életmódmagazin

HÍR TV

7.30 Lapzártá
Vitaműsor újságírókkal
8.00 Híradó
Friss napi információk
9.05 Rájátszás (ism.)
10.05 Sziluett (ism.)
11.00 Híradó
Friss napi információk
11.30 Zöld övezet (ism.)
A hírTV környezetvédelmi magazinja
12.05 Vonalban (ism.)
Interaktív politikai show-műsor
13.00 Déli híradó
13.30 Hungarorama
14.05 Lapzártá (ism.)
14.30 Paletta (ism.)
15.05 Vetítő (ism.)
16.00 Híradó
Friss napi információk
16.30 Panaszkönyv (ism.)
17.05 Ősök tere (ism.)
17.30 Paletta
18.00 Híradó
18.30 Iskolapéllda
19.05 Vonalban
Interaktív politikai show-műsor
20.00 Híradó
21.05 Rájátszás
22.00 Híradó 21
22.35 Lapzártá
Vitaműsor újságírókkal
23.00 Híradó
23.30 Hírvilág (ism.)
0.05 Rájátszás (ism.)

TVR 1

7.00 Reggeli híradó
8.00 Nyár, lányok és sztárok (live)
10.10 A palota ékköve (dél-koreai sor.)
11.20 A megfelelő pár (ism.)
12.40 A palota legendái: Lim Sang (ism.)
14.00 Hírek
14.45 Közelebb hozzád
15.15 Teleshopping
15.30 Hasonszőrűek (ism.)
16.00 Együttélés
17.00 Az ősi erdők története (dok. sor.)
18.00 Hírek, időjárásjelentés
18.25 A palota legendái: Lim Sang (dél-koreai sor.)
19.45 Sport
20.00 Hírek, időjárásjelentés
21.10 Vulkan (német f., 1. rész)
22.50 Győztesek (ism.)
22.55 George Enescu nemzetközi Fesztivál 2011
23.00 Grey anatóniája (amerikai dráma sorozat)
0.40 Jools Holland Show
1.50 Közelebb hozzád (ism.)
2.15 Az összeillő pár (ism.)
3.05 Sport (ism.)
3.20 Hírek (ism.)

TVR 2

8.00 A Simpson család (anim. sor.)
8.35 Anya az állatorvos (német sor.)
9.30 Főzzünk megint egyszerűen!
10.00 The Hairy Bakers (angol dok. sor.)
10.30 Túlélők a nagyvárosi dzsungelben (ism.)
11.00 Vallomások (ism.)
12.00 Hírek
12.30 Biznisz óra
13.30 Miért ABC
14.00 Ormányos család (animációs sorozat)
14.35 Együtt Európában
15.30 IT zon@ (ism.)
16.00 Anya, az állatorvos (német sor.)
17.00 Hírek
17.25 Remix
18.30 Főzzünk megint egyszerűen!
19.00 The Hairy Bakers (angol dok. sor.)
19.30 Három királyság (kínai sor.)
20.25 Győztesek
20.30 Biznisz óra
21.30 Testvérség a borban
22.00 Hírek
23.00 Murphy törvénye (krimi sor.)
23.55 Három királyság (kínai sor.)
0.50 Nagyszerű utazások (ism.)

PRO TV

6.00 Happy Hour (ism.)
7.00 Pro Tv hírek, Sport, Könyvbemutató
10.00 2012 - Ha eljő a világvége (am. katasztrófa film, 2008)
12.00 Fialat és nyugtalan (amerikai sorozat) (ism.)
13.00 Pro Tv hírek, Sport
14.00 Without Her Consent

(am. filmdráma, 1990)
16.00 Fialat és nyugtalan (amerikai sor.)
17.00 Pro Tv hírek, Sport
17.45 Tessék parancsolni!
19.00 Pro Tv hírek, sport, időjárásjelentés
20.30 Tessék parancsolni!
22.30 Pro Tv hírek, Sport, időjárásjelentés
23.00 Két pasi meg egy kicsi (amerikai sorozat)
0.00 Apropo TV (szórakoztató műsor) (ism.)
1.00 Pro Tv hírek, Sport (ism.)
2.30 Mi történik doktor úr? (ism.)
3.00 Két pasi meg egy kicsi (am. sorozat) (ism.)

ANTENA 1

6.00 Híradó, Sport, időjárásjelentés (live)
10.00 Sajtószemle - Mircea Badea műsora
11.00 Az Ezeregy éjszaka meséi (amerikai kalandf., 2000) (ism.)
13.00 Híradó, Sport, időjárásjelentés
14.15 Mutassalak be a szüleimnek (szórakoztató műsor)
16.00 Híradó, Sport, időjárásjelentés
16.55 Az Ezeregy éjszaka meséi (am. kalandf., 2000)
18.50 Külön kiadás (live)
19.00 Híradó, Sport, időjárásjelentés (live)
20.20 Daylight - Alagút a halálba (amerikai katasztrófa film, 1996) szereplő(k): Sylvester Stallone, Amy Brenneman, Viggio

Mortensen, Dan Hedaya, Jay O. Sanders
22.15 Canan - Lopott sors (török sorozat)
23.15 Híradó
0.00 Nikita (am.-kan. sorozat)

PRIMA TV

7.00 Apám, a hős (fr.-am. romant. vígj.) (ism.)
9.00 Teleshopping
9.30 Szívek találkozása (indiai sor.)
10.30 Szakértők (talk show)
11.30 Apák és kicsik (román vígj. sor.) (ism.)
12.00 Élek, három szakács
12.30 Teleshopping
13.00 Kacsamesék (rajzf. sor.)
13.30 Teleshopping
14.00 Szívek találkozása (indiai sorozat)
15.00 Titkos szerelmek (telenovella)
16.00 Titkos szerelmek (telenovella)
17.00 Lököttek (vígjáték sorozat)
18.00 Hírek, időjárásjelentés
19.00 Sport
19.30 A cseresznye a tortán
20.30 Életre kelt napló (amerikai családi vígjáték, 2006)
22.15 Lököttek (vígjáték sorozat)
23.15 Titkos szerelmek (telenovella)
1.30 Helix - Újralöve (amerikai akciófilm, 2005)
3.30 Hírek (ism.)

DISCOVERY

6.30 Szétepitők - Munkalapok
7.00 Hogyan készült?
8.00 Autókereskedők úton
9.00 Hogyan csinálják? Autóversenyzők/Páncéltermek/Pontos idő
10.00 Hogyan készült?
11.00 Édesvízi szörnyek - Emberevő szörny
12.00 Amcsi motorok - Iowa Bureau Farm motor
13.00 Autókereskedők - Lotus Elan
15.00 Állítólág... - A Hindenburg léghajó rejtélye
16.00 Hogyan készült?
17.00 Amcsi motorok Mikey/Vinnie motorja 1
18.00 Édesvízi szörnyek - Japán szörnyek
19.00 A túlélés törvényei
20.00 Állítólág... - Lzé...lehet, hogy tévedtünk
21.00 Hogyan készült?
22.00 A túlélés törvényei
- Ember a vadonban
23.00 Édesvízi szörnyek - Édesvízi cápák
0.00 Ki ad többet?
- Iwo Jima kard
1.00 Bálnák háborúja
- Kudarcok

VIASAT 3

10.50 Ezüst csengettyűk (amerikai családi film)
12.45 Két pasi (sorozat)
13.15 Egy kapcsolat szabályai (ism.)
13.45 A Nagy Ő
15.35 Doktor House (ism.)
16.30 Nyomtalanul (sorozat)
17.25 Gyilkos számok (ism.)
19.15 Lehetetlen küldetés (ism.)
20.25 Két pasi (ism.)
21.25 Doktor House (sorozat)
22.25 Csali (kan.-am. akció-vígj.)
0.25 Esküdt ellenségek (am. krimisorozat)

SPORT.RO

7.00 Sport.ro Hírek
10.00 Pontos sportidő (live)
12.00 Sport.ro Hírek
13.10 Pontos sportidő
14.00 Sport.ro Hírek
15.10 Pontos sportidő
16.00 Sport.ro Hírek (live)
16.30 Külön kiadás (live)
18.00 Sport.ro Hírek (live)
19.05 Külön kiadás (live)
21.00 Sport.ro Hírek (live)
22.00 Boxbuster: Wladimir Klitschko - Eddie Chambers
22.30 Külön kiadás (live)

ACASĂ

8.15 Analia másik arca (sorozat)
9.45 Dona Barbara (sorozat)
12.45 Lázadó szerelem (sorozat)
14.30 Clase 406 (sorozat)
15.30 A család (sorozat)
16.30 Igaz történetek (kanadai vígjáték)
16.05 Visszatérések (sorozat)
19.30 Az örökösök (kol.-am. sorozat)
20.30 Kaszandra (venez. sorozat)
22.00 Éjszakai történetek
22.30 Auróra (amerikai sorozat)
23.30 Clase 406 (mexikói sorozat)

FILM+

8.05 Televíziós vásárlás
11.10 Extralarge: Fekete és fehér (amerikai-német-olasz akciófilm)
12.50 Nullpont (kanadai sci-fi)
14.30 Forgathatatlan forgatókönyv (kanadai vígjáték)
16.05 Visszatérések (am.-kan. vígjáték)
17.55 Én és a hercegem (am.-cseh vígjáték)
20.00 Dirty Dancing (am. romantikus dráma)
22.00 Zorro legendája (am. kalandfilm)
0.20 Rossz álmok (am. thriller)

KANAL D

7.30 Egyedülálló anyák (ismétlés)
10.00 Családi történet (török sorozat)
12.30 Hírek
13.15 A sztár papucsában
14.30 Teleshopping
14.45 A szív úrnője (sorozat)
16.45 A szívem nem lehet parancsolni (török sorozat)
18.45 A nap híre
19.00 Kanal-D Hírek
20.00 Szórakoztató műsor
20.30 A szerelem átka
22.00 Ezel (török sorozat)
0.00 D-Paparazzi (ismétlés)
0.45 Hírek

ETV

9.00 Metszet
16.00 Híradó
16.15 Metszet
16.35 Kárpát Expressz
17.00 Ájtáró
17.30 Délutáni Híradó
17.40 Izeltőlág
14.45 Kalendárium
17.50 Egészséges percek
17.55 Könyvajánló
17.57 Életképek
18.00 Reggeli terefe
18.30 Híradó
19.00 Hitélet
20.00 Lakatos Iván: A magányos cédrus, dokumentumfilm
21.00 Hitélet ismétlés
21.30 Híradó
22.00 Ájtáró ismétlés
22.30 Híradó

Újabb Határon túra indul

Kerékpározás

ÚMSZ

▶ Szombaton startol az Erdélyt és Magyarországot összekötő, nyolcnapos kerékpáros túra, amelynek legfőbb célja a közvetlen kapcsolatteremtés az anyaország és a határon túl élő magyarság között, írja az *MTI*. Az esemény fővédnöke Schmitt Pál magyar köztársasági elnök. A *Határon túra* elnevezésű rendezvény mezőnye nyolc nap alatt száz települést érint Gyimesbükk és Budapest között. Menet közben a csapat kapcsolatot keres az útvonalba eső mintegy száz településsel. A túra célja továbbá, hogy az anyaországban élők számára turistacélpontok legyenek ezen határon túli települések. A túra 150 résztvevője és a hozzájuk útközben – egy-egy napra – csatlakozó, várhatóan több ezer kerékpáros Gyimesbükk, Székelyudvarhely, Szászrégen, Kolozsvár, Pádás, Nagyszalonta, Szarvas, Kecskemét érintésével 850 kilométert tesz meg. A kerékpárosok augusztus 20-án érkeznek a Parlament elé. ◀

Magyar Eb-álmok

Kosárlabda

Turós-Jakab László

▶ Két hely még kiadó a 37. férfi kosárlabda-Európa-bajnokságra, s ezekért három nemzet válogatottjai vívnak oda-vissza alapon körmerkőzést augusztus 9. és 24. között: Magyarország, Portugália és Finnország.

A magyarok ötletes felkészülést követően vágnak neki a Eb-pótszelejtezők sorozatának. Mészáros Lajos szakmai igazgató elégedett az összetartás minőségével, s bízik az észak-amerikai profiligában (NBA) szereplő San Antonio Spurs által lefoglalt Hanga Ádám köré tömörülők rátermettségében. A spanyol Manresához szerződött játékos mellett a magyar keretben Szabó Zolt, Horváth Ákos, Vojvoda David, Wittmann Krisztián, Fodor Márton, Molnár András, Tóth Ádám, Bäder Márton, Keller Ákos, Trotter Obie és Lóránt Péter kapott helyet.

A magyar válogatott ma este lép pályára Coimbrában, első ellenfele Portugália. A további menetrend: augusz-

tus 12., Szolnok: Magyarország–Finnország; augusztus 15.: Finnország–Portugália; augusztus 18., Szolnok: Magyarország–Portugália; augusztus 21., Helsinki: Finnország–Magyarország; augusztus 24.: Portugália–Finnország.

A körmerkőzés győztese a litvániai kontinenstorna (augusztus 31.–szeptember 18.)

Hanga Ádám (jobbról) és társai ott lennének a litvániai Európa-bajnokságon

alytusi C csoportjába kerül, Montenegró, Macedónia, Görögország, Bosznia-Hercegovina és Horvátország mellé, a második helyezett pedig a panevezyszi A csoportba, Spanyolország, Lengyelország, Törökország, Litvánia és Nagy-Britannia mellé. A siauliai B csoportban Szerbia, Olaszország, Franciaország, Lettország,

Németország és Izrael, a klapeidai D csoportban pedig Belgium, Grúzia, Szlovénia, Bulgária, Oroszország és Ukrajna vív körmerkőzést a legjobb 12 közé jutásért. Két évvel ezelőtt, Lengyelországban, a spanyolok nyerték az Európa-bajnokságot, az ezüstérem a szerbeknek, a bronz pedig a görögöknek jutott. ◀

▶ Röviden

Vízilabda-Európa-kupák

Az olaszországi Acireálában tegnap kisorsolták a férfi vízilabda-Euróliga selejtezőcsoportjainak összetételét. A magyar bajnoki bronzérmes Szegedi VE a kotori B csoportba került, az olasz Posillipo Napoli, a montenegrói Primorac Kotor, a görög Panathinaikos, a francia Montpellier és az ukrán Harkiv mellé. A bajnok Eger és az ezüstérmes Vasas kiemelt, tehát nem játszik selejtezőt. A román bajnok Nagyvárad CSM Digi a marseille-i A csoportba került, a szerb Belgrádi Crvena zvezda, a horvát Zagrabi HAVK Mladost, a Moszkvai Dinamo, a francia CN Marseille, a holland Schurmann BZC és a Galatasaray Isztambul mellé. A meccseket szeptember 7–11-én rendezik, négy-négy csapat jut tovább. Az Euro Cuppá alakult LEN-kupa selejtezőiben két magyar és egy román együttes érdekelt. A Honvéd ellenfelei a francia Olympic Nice, az orosz Szentpétervár, a grúz Ligamus Tbiliszi, a holland Leiden és a horvát VK Medvescak, a Szolnoké pedig az olasz Bogliasco, a Heybeliada Isztambul, a német SV Würzburg és az izraeli Hapoel Tivon. Az Aradi AMEFA a görög Panioniosszal, a német SG W98/WASPO Hannoverrel, az Enka Isztambullal, a grúz Iveria Tbiliszivel és a horvát VK Mornar Splittel játszik a továbbjutásért, szeptember 23. és 25. között.

Goga a Benficánál?

Ghionea, Taboda, Alexa, Nikolici, Burca, Cisoovsky, Zicu Bourceanu és a Manchester Cityhez kölcsönzött Pantilimon után újabb alapember készült elhagyni a Temesvári Poli labdarúgócsapatát. Sajtóértesülések szerint Dorin Goga Lisszabonba tart egy régebbi adósság törlesztése céljából. A Bega menti alakulat még mindig tartozik a Benficának Sepsi Lászlóért, az összeg állítólag 1,3 millió euró. A legjobbjaitól már megvált temesvári csapat barátságos mérkőzésen 2-1-re kikapott a magyar élvonalbeli Debreceni VSC-től.

Sidi Péter Európa-bajnok

Sidi Péter megvédte címét a férfi kisbú szabadpuska 3x40 lövéses összetett számban a belgrádi sportlövő Európa-bajnokságon. A világbajnok magyar versenyző 1273,7 körrel nyert a döntőben, maga mögé utasítva az olasz Marco De Nicolót és a bolgár Anton Rizovot. A fináléban a komáromi sportoló a második sorozat után csak negyedik volt, ám ezt követően több belső tizedet is lőtt, és az ötödik sorozattól már az élen állt.

Trikolórok a törpeállamban

Labdarúgás

T. J. L.

▶ Victor Pițurcă román szövetségi kapitány döntött a San Marino elleni, szerdai barátságos mérkőzésre utazó keret összetételéről.

Eszerint Ciprian Anton Tătărușanu (Steaua) és Costel Fane Pantilimon (Temesvári Poli) hálóőrök mellett Srdjan Luchin (Tem. Poli), Bănel Nicolijă (Steaua), Florin Gardoș (Steaua), Vlad Chiricheș (Pandurii Târgu Jiu), Viorel Nicoară (Kolozsvári CFR 1907), Gabriel Mureșan (CFR

1907), Doru Mihai Pintilii (Pandurii), Tiberiu Bălan (Sportul Studențesc), Cristian Tănase (Steaua), Mircea Cristescu (Brassói FC), Gabriel Torje (Dinamo), Sorin Daniel Strătilă (Astra Ploiești), Alexandru Mihăiță Chipciu (Brassó), Ovidiu Herea (Rapid), Costin Curelea (Sportul Studențesc), Gabriel Tamas (West Bromwich Albion), Ștefan Radu (SS Lazio), Răzvan Cocîș (FK Rosztov), Adrian Mutu (AC Cesena) és Ionuț Mazilu (Arsenal Kijev) mezőnyjátékosok repülhetnek tegnap az olaszországi Riminibe.

A Mogoșoiaian edzőtáborozott bővített keretből Ionuț

Nastasié és Ciprian Brata átkerült az utánpótlás-válogatotthoz, amely ma, Lovesciben mérkőzik meg a házigazda bolgár U21-es csapattal.

Ugyanakkor Pițurcă egyelőre lemondott Cristian Săpunaru, Răzvan Raț, Costin Lazăr, Dorin Goian és Bogdan Stancu idegenlégiósok, valamint a dinamós Marius Alexe szolgálatairól.

A San Marino-Román mérkőzés kezdő sípszava szerdán este fél 10-kor hangzik fel Serravalleban. Ez lesz a két válogatott harmadik találkozója, az eddigi kettőn 6-0-s (1990-ben) és 3-1-es (1991-ben) román sikerek születtek. ◀

Bayern-bukta a nyitányon

Labdarúgás

ÚMSZ

▶ A német labdarúgó-Bundesliga 2011/12-es idényének nyitófordulója a müncheni meglepetéssel zárult vasárnap este: a vendég Borussia Mönchengladbach 1-0-ra verte a házigazda Bayernt. Az *MTI* beszámolója szerint a bajorok számára kötelező feladatnak tűnt az osztályozón bennmaradt Gladbach legyőzése, de Müller révén csak les-gőlig jutottak, pedig az utolsó félórán Ribéry is be-szállt Robben és Gomez mellé. A vendégek előbb egy érvénytelen gól szer-zetk a második félidő elején, amikor De Cargo a védőjét ellökve fejt a hálóba, majd a belga támadó szerzett egy szabályos gólt is, amikor Jerome Boateng és a pocsék kifutó Neuer nem értette meg egymást.

A címvédő OSC Lille idegenbeli, az Olympique Marseille pedig hazai döntetlennel, míg a nyáron hazai vereséggel kezdte meg a francia Ligue-1 2011/12-es idényét. Az eredmények: Ajaccio–Toulouse 0-2, Brest–Evian 2-2, Caen–Valenciennes 1-0, Olympique Marseille–Sochaux 2-2, Montpellier–Auxerre 3-1, Nancy–OSC Lille 1-1, OGC Nice–Olympique Lyon 1-3, Paris Saint-Germain–Lorient 0-1, Dijon–Rennes 1-5, Girondins Bordeaux–St. Étienne 1-2.

A bajnok AC Milan nyerte a labdarúgó-Olasz Szuperkupát, miután Kinában, a pekingi Madárfészekben,

2-1-re legyőzte a kupagyőztes, városi rivális Internazionale együttesét. Az Inter az első félidőben Sneijder szabadrúgásgóljával szerzett vezetést, ám a fordulást követően az AC Ibrahimovic és Boateng találatával fordított. Az AC Milan története hatodik Olasz Szuperkupáját nyerte.

A manchesteri csapatok vívták az Angol Szuperkupa döntőjét. Félidőben még a City vezetett 2-0-ra Lescott és Dzeko góljaival, de a United szünet után szűk hat perc alatt egyenlített, Smalling és Nani révén. Utóbbi a 94. percben adta meg a kegyelemdőfést, amely révén az MU 3-2-re nyert. A City nem nevezte a mérkőzésre új szerzeményét, Costel Pantilimon hálóőr ugyanis a román válogatottal készül a szerdai, San Marino elleni barátságos mérkőzésre.

Cristian Săpunaru csapata, az FC Porto nyerte a Portugál Szuperkupát, amelynek vasárnap esti döntőjében 2-1-re verte a Vitoria Guimaraest. A gólokat Rolando (2), illetve Toscano szerezte. A bajnoki cím és a kupasiker mellett megszerzett serleg tökéletes idényt zár, az FC Porto 18. alkalommal hódítja el a luzitániai szuperkupát.

A válogatott San Marino elleni mérkőzése miatti bajnoki szünetet kihasználva Hollandiába repült Otlet barátságos mérkőzésen remizett a Besiktással (1-1), a galaciak egyenlítő gólját Laurențiu Iorga szerezte a 38. percben. ◀

Vendégsikerek vasárnapja

Labdarúgás

Hírosszefoglaló

▶ A magyar labdarúgó-OTP Bank Liga 4. fordulójának vasárnapi játéknapján a hazai csapatok egy pontcskát sem szereztek. Nagy Olivér 84. percben lőtt góljával az újonc Pécsi MFC 1-0-ra nyert a Ferencváros otthonában és százszázalékos maradt, írja az *MTI*.

Továbbra is szerzett pont és rúgott gól nélkül áll az Újpest, miután 2-0-s vereséget szenvedett a Pakstól. A vendégek Eger és Vayer szünet utáni büntetőivel gyűjtötték be a három pontot.

Az egy félidőn át emberhátrányban játszó Debreceni VSC egy, a 90. percben lőtt

A táblázaton:						
1. Debrecen	4	4	0	0	9-2	12
2. Pécsi MFC	4	4	0	0	6-2	12
3. Győri ETO	4	4	0	0	5-1	12
4. Pápa	4	3	1	0	5-1	10
5. Honvéd	4	3	0	1	13-4	9
6. MVM Paks	4	2	1	1	6-7	7
7. Videoton	3	2	0	1	6-2	6
8. Kecskemét	4	2	0	2	8-5	6
9. Diósgyőr	4	1	1	2	6-6	4
10. Kaposvár	4	1	1	2	4-7	4
11. BFC Siófok	3	1	0	2	2-3	3
12. FTC	4	0	2	2	3-5	2
13. Haladás	4	0	1	3	2-6	1
14. Vasas	4	0	1	3	3-11	1
15. Újpest	4	0	0	4	0-6	0
16. ZTE	4	0	0	4	2-12	0

Coulibaly-szabadrúgásgóllal győzte le a Kecskemétet, 1-0. Akárcsak a Pécs és a Győr, a hajdúsági alakulat is hibát

lan. Megszerezte első pontját a Vasas és a Haladás, mégpedig az egymás elleni, fővárosi döntetlennel. Továbbra is pont nélkül áll viszont az ezúttal a Honvédtól hazai pályán vereséget szenvedő Zalaegerszegi TE.

Az 5. forduló programja: augusztus 13., szombat: Győri ETO–Vasas, Pécsi MFC–Kecskeméti TE, Diósgyőri VTK–Lombard Pápa, MVM Paks–BFC Siófok, Haladás–ZTE, Budapest Honvéd–Ferencváros; augusztus 14., vasárnap: Debreceni VSC–Videoton, Kaposvári Rákóczi–Újpest. Két játékos, Danilo (Honvéd) és Maric (Pápa) szerzett 4-4, további három pedig 3-3 gólt, Coulibaly (Debrecen), Horváth Zs. (Pécs) és Peric (Kaposvár). ◀

▶ **Történelem** 14

A románok etnogenézise és folytonossága

A szerző két 1990, után kiadott történelemtankönyvet elemez, amelyben hemzsegnek a bizonyítékok arra, hogy a tankönyvírók továbbra is a nemzeti-kommunista szemlélet szerint tálalják a románok történetét, és tovább folytatják a történelemhamisító manipulációkat, kárt okozva vele a végre lehetővé váló román-magyar megbékélésnek.

▶ **Interjú** 18-19

Apokalipszis, mikor?

Heller Ágnes filozófussal az idei Pécsi Országos Színházi Találkozón beszélgettünk. A Dramaturgok Céhe a Kortárs Magyar Dráma Nyílt Fóruma rendezvényére hívta meg őt, ahol Apokalipszis a színpadon címmel Juhász Kristóf Pestis 41. című darabja kapcsán folyt szakmai beszélgetés. A törekeny alkotó, hatalmas tudású professzor asszony előadása egy szabadegyetemmel is felért. Ezután kérdeztük.

▶ **Irodalom** 18-19

A szűz derékkötője

Nikosz Kazantzakis görög írónak *A szűz derékkötője* című, Zsehránszky István által magyarra fordított írása a görög polgárháború idejéről szól, a 40-es évekbeli balkáni állapotokról, amelyek időnként azóta is visszatértek.

Hun, székely, zulukaffer

Beszélgetés Markó Attila államtitkárral, az Országos Népszámlálási Bizottság tagjával

Fotó: ÚMSZ archív

„A felszínen csak ez látszik: a biztosok kiválasztása, az úrlapok, az anyanyelvű kampány kérdése. De mindezek mögött rengeteg olyan technikai kérdés búvik meg, aminek a megoldása nem látszik az egyszerű ember számára. Például az, hogy hol tárolnak akkora mennyiségű papírt, amennyi kell egy népszámláláshoz? Vagy hogy néz ki a program, amivel az adatokat feldolgozzák a számítógépben? Hova teszik a szervereket?” Markó Attila államtitkárral, az Országos Népszámlálási Bizottság tagjával a közelgő idei népszámlálásról beszélgettünk. **15. oldal**

Régizene – napról napra

A csikseredai Fesztiválzenekar régizenei stílusban muzsikáló baráti társaság

Fotó: Ádám Gyula/HMKK

„Minden különleges külsőség nélkül, a Nagy István Művészeti Líceum próbatermeiben beindulnak a Régizenei Nyári Egyetem kurzusai barokk hegedűből, barokk oboából, viola da gambából és basso continuoából, énekből, furulyából–fuvolából, lantból–gitárból, reneszánsz és barokk táncokból, ütőhangszerekből, zenei játékokból, szólam szerkesztésből, reneszánsz együttes mesterkurzusból. Az oktatók a fesztiválon részt vevő tapasztalt, kiváló művészekből kerültek ki. A kurzusok szombatig tartanak, amikor is a hallgatók közös előadáson, nagyközönség előtt mutatják be szerzett tudásukat.” Cseke Gábor fesztiválnaplója a **16-17. oldal**

Gabriel Catalan

A románok etnogenézise és folytonossága

Kommunista és posztkommunista etnocentrizmus, magyarellenesség a történelemkönyvekben a 70–90-es években

A szerző két 1990, után kiadott történelemtankönyvet elemez, amelyben hemzsegnek a bizonyítékok arra, hogy a tankönyvírók továbbra is a nemzeti-kommunista szemlélet szerint tálalják a románok történetét, és tovább folytatják a történelemhamisító manipulációkat, kárt okozva vele a végre lehetővé váló román–magyar megbékélésnek.

Fordította: Zsehránszky István

Erdély meghódítása és a középkori román államok megalakulása

Hasonlóan paradox módon, jóllehet elismerik „a Tisza, a Körösök és a Szamos közötti terület meghódítását” a X. század elején a magyarok által és az új vajdák magyar származását, beleértve Ahtumot (Ajtony) és Gyulát is (Gyla), akiket említenek a *Szent Gellért élete* című, XI. századi munkában és más forrásmunkákban, a tankönyvek szerzői mégis az István királlyal (Vajkkal) való konfliktusukat (a X. század végén és a XI. század elején) nem a magyar királyi hatalomnak az állam centralizálásáért, saját autoritása megerősítéséért és a kereszténység uralomra juttatásáért vívott belső harc részeként mutatják be, hanem szomszédok közötti, független államok közötti konfliktusként – „Ahtum egy dinasztianak a folytatója, intézmények vezetője, határozott és a nyugati szomszédjától teljesen független külpolitikát folytat” –, a románok önvédelmi háborújaként állítják be, amit az előzőlökkel szemben vívtak, akik „a X. században csupán portyázni jönnek Erdélybe, Pannóniából”. „A helyi lakosság, a románok ellenállásának következtében” Erdély „tényleges meghódítására csak a XI. század második felében kerül sor”.

Még nagyobb túlzásba esnek, amikor a magyarok latin rítusú kereszténnyé válásáról és Magyarországnak apostoli királysággá való átalakításáról beszélnek. Ekkor a szerzők „hanghordozásában” érezhetővé válik az ortodox fundamentalizmus valamint a jelenkori gyanakvás a katolikus egyházzal és a pápával szemben, akiknek sokféle titkos érdeke fűződött (és fűződik ma is) hozzánk, amihez még hozzáadódik „a nyugati fenyegetés” réme (az ostromlott vár mítosza). Így tehát István királyt (aki a katolikusok számára Szent István) „1001-ben megkoronázták Esztergomban – miután felajánlotta országát Rómának”. „Ő és az utódai – az apostoli királyok – ettől kezdve támogatásban része-

sülnek, hogy uralmukat kiterjesszék Kelet felé, Erdélyben és a Kárpátokon túl. Abszolutista törekvéseiket több századon át álarca – a kereszties hadjárat álarca – mögé rejtik, amit a pogányoknak és az ortodox szakadároknak, nagy többségükben románoknak a katolikus hitre való térítéséért vívnak.” A szerzők szándékosan elkösdösítenek ezzel néhány igazságot, például azt a tényt, hogy a nagy egyházszakadásra, a szkizmára csak 1054-ben került sor, azután, hogy a magyarok keresztény hitre tértek, valamint azt, hogy a latin szertartású keresztény hitértés nem irányult különösképpen a románok ellen (akiket, több forrás szerint, keresztény hitre való térítéskor úgyszólván számba sem vettek, s ez a magyarázata annak, hogy a „szkizmusok” elnevezést másképpen értelmezték), hanem a katolikus hittérítés célpontja egy sokkal nagyobb térség volt, amely magába foglalta egész Közép- és Kelet-Európát, a Balti-tengertől az Adriáig és a Fekete-tengerig.

A szerzők, hogy a románok vitézi ellenállását még jobban aláhúzzák, kijelentik: „Magyarországnak a Bánság és Erdély fölötti uralma fokozatosan valósul meg, 1050 után, a XIII. század első feléig”. Kronológiát közölnek az Árpád-kori erdélyi megyékre vonatkozó írásos dokumentumokról, párhuzamba állítva azokat az „ősi társadalmi-gazdasági és politikai szervezési formákkal – az országokkal („Tári”) –, amelyek még a kenézségek és a faluközösségek idejéből származnak, s különösképpen a Kárpátok közvetlen közelében lévő peremvidékeken éltek tovább”. Így teljes listát állítanak össze a „Román Országokról”, amelyekben „örökké élt a román nyelv és kultúra, s amelyekből a sorsdöntő pillanatokban bátorítás sugárzott az államiság, az egység és a függetlenség elérésére”.

Megróják a székelyeket azért, mert a magyarok oldalán részt vettek Erdély meghódításában, sőt már a Ménmarót (Menumorut) megtámadásánál is jelen voltak, s a szerzők úgy vélik: „valójában a magyar terjeszkedés előőrsei ők Erdélyben”, az

egymást követő telepítéseket álcázták „kezdve Biharra, majd a Küküllők vidékén, végül a Keleti-Szubkárpatokban”. Hasonlóképpen tárgyalják a teuton lovagok letelepítését is 1211 és 1225 között a Barcaságban, II. Endre király idején, aminek az indoklása: „a királyi uralom megerősítése Erdély délkeleti részén, valamint egyes Kárpátokon túli területek uralom alá hajtása”. És kriti-

ceget és 1176-ból Leustachius vajdát, mint az ide „exportált” települések és a „hagyományos” települések közötti harc bizonyítékait. „A havasalföldiekkel és a moldvaiakkal azonos szervezeti formák” meglete „elegendő ahhoz, hogy bebizonyítsa a román elem régiségét és győzedelmes szívósságát...”. Pedig közismert tény, hogy a Kárpátoktól délre és keletre nem fejeződött még be a középkori államok kialakulása, a XII. és a XIII. században ott még számos különálló „politikai struktúra” létezett.

Csak a Kárpátok és a Duna közötti területről vannak ezzel kapcsolatban írásos dokumentumok: a johannita lovagok Adománylevele, amelyet IV. Béla király írt alá

hogy „a románok vajdája”. Annak ellenére, hogy helytállóan mutatják be a Szerénység (Țara Severinului – Olténia nyugati része és a Bánság délkeleti fele) átengedését a magyar király részéről a johannita lovagoknak, a szerzők tartózkodnak attól, hogy kimondják a teljes valóságot, nevezetesen azt, hogy ezek a Kárpátoktól délre lévő politikai formációk Magyarországtól függttek, és vezetőik vazallusok voltak. Erre egyetlen magyarázat van: a politikai kontinuitás mítoszának állandósítása, amihez társul ezúttal a függetlenség (és a függetlenséget való harc mítosza), sőt az egység mítosza is.

Íme, milyen következtetést vonnak le: „Erdély vazallus-sá tétele (lehet, hogy annak a megegyezésnek a körülményei között, amely a magyar korona és az utolsó népvándorlási hullám turáni nomád populációi között fennállt, akikkel felosztották az érdekszférákat a Kárpátok vonalától keletre és nyugatra) kettészakította a románság világát, és végül hosszú történelmi időre meghatározta a sorsát.” Következésképpen ugyancsak a magyarok a hibásak azért is, hogy a román térségben nem jöhetett létre egy egységes középkori állam (amiben lehet, hogy közreműködtek a turániak is).

De vizsgáljuk meg figyel-mesebben, hogy miként mutatják be a középkori államok: Havasalföld és Moldva létrejöttét. Mindhárom mítosz kifejezésre jut a *Havasalföld középkori állam létrejötte* című leckében. Legelőször is a politikai kontinuitás mítosza: „nem ismerjük a johannita lovagok Adománylevele által 1247-ben bizonyított valamennyi politikai formáció utóéletét, de az nyilvánvaló, hogy a Seneslau és Litovoi által vezetettek hosszú ideig léteztek”. Ezután a függetlenségért való harc mítosza következik, amit itt jogos nemzeti (hazafias) ellenállás jelentéssel ruháznak fel, így a Litovoinak (1277 és 1279 közötti) valamint az I. Basarabnak (?1310 és 1352 közötti) esküszegéseit, a hűbérurukkal, a magyar királylyal szembeni kötelezettségeik teljesítésének megtagadását, mivel a magyar királylyal a román állam létrehozási folyamata ellenségét mutatják be a tankönyvben. Ezért dicsőítik a posadai csatát (amely 1330. november 9. és 12. között zajlott), a román vajdát pedig (az „Államalapítót”) hősnek kiáltják ki azokért a tettekért, amelyek a feudális felfogás szerint szégyenletesek és

méltatlanok (árulásért és két-színűségért). Jóllehet a szerzők beismerik, hogy „az egyetlen forrás, amely az eseményt elmeséli” a *Bécsi Képes Krónika* (1358-ból), bizalmatlanul kezelik akkor, amikor az egy 1332. november 2. keltezésű dokumentumot idéz, amely magyarázatot próbál adni a konfliktusra, mivel az „a magyar fél által nyújtott hivatalos verziót tartalmazza: Basarabot teszi felelőssé a támadásért, aki – látszólag – egy hamis békeszerződés védelme alatt cselekedett”. (Itt azokról a közvetett tárgyalásokról van szó, amelyek során Basarab 7000 ezüst érmét ajánlott fel kárpótlásként, elérve végül a magyar hadsereg visszavonulását, majd mégis megtámadta azt éppen a visszavonulás idején). Amiből levonják a diadalittas következtetést, miszerint: „A posadai győzelem a függetlenség első megnyilvánulása középkori történelmünkben, a harcmezőn szerzett jog, amelynek megfelelően formálódna majd hosszú időn át Havasalföld viszonyai a magyar koronával.” Habár abban a korszakban még nem lehet nemzetéről, nemzettudatról és nemzeti függetlenségről beszélni – mert azok a modern kor, a XIX. és a XX. század sajátos értékei –, a romantikus történelemszemlélet tanúbizonysága a Iorga-idézet bevétele a szövegbe: „Posada egy nagy és teljes győzelem...”

Ezeket a nagyhangú vékdéket cáfolják maguk a középkori források is, amelyek a vazallusi állapotba való visszatérést bizonyítják, amire már a XIV. század ötödik évtizedében sor került (ha nem még azelőtt) „az országalapító és az első országegyesítő” (I. Basarab vajda) halála előtt. Ugyanis az urakodótárs, a jövendőbeli vajda, Nicolae Alexandru tárgyalásokat folytatott az Anjou-házbeli I. Lajossal (Nagy Lajos királlyal, 1342–1382), Károly-Róbert utódjával. A tankönyv csak annyit említ, hogy „kibékültek”, anélkül, hogy részleteznék a kibékülés tartalmát, azt sejtetve, hogy független államok és dinasztiák közötti kapcsolatokról van szó, ami nem felel meg a valóságnak. Hasonlóképpen jártak el egy korábbi, XIII. század végi epizód kapcsán is: „Miután fogságba esett, testvére, Bárbat (a Litovoi testvére, aki a harcban lelte halálát) kiváltotta, és megtartotta továbbra is az ország fölötti uralmat.”

Folytatása a 20. oldalon

Ménmarót (Menumorut)

kával illetik a szászokat is, igaz, hogy őket szelídebben kritizálják, ugyanis velük kapcsolatban azt kívánják bizonyítani, hogy a románok előbb voltak ott, s a szászok elfoglalták tőlük, ha nem is az országot, de területeik és javaik egy részét (lásd: II. Endre az 1222-ben kibocsátott Aranybulla tanúsága szerint nekik adományozta „a románok és a besenyők erdőit” Szebentől délre, illetve Fogaras környékén).

Erdély egész középkori történetét úgy mutatják be, mint állandó harcot a románok és a magyarok között, amelyben – nyilván – a magyarok a rosszak, a bűnösök, az agresszorok. Ehhez idézik 1111-ből Mercurius her-

1247. június 2-án Székesfehérvárott, valamint a magyar kancellária más iratai.

A szerzők ezt az alapvető forrást csak a társadalmi-gazdasági és katonai vonatkozások tekintetében szemérik, de politikai szempontból – akárcsak Erdély tárgyalásakor – mások a prioritások, nevezetesen a románok régisége és folytonos ittléte: „nem kevesebb, mint öt nagyon régi történelmi gyökerű formációról tesz említést”, „IV. Béla okirata a románokat a föld ősrégi tulajdonosainak nevezi...”. Fontosnak vélt idézeteket közölnek Litovoi vajdaságáról – amely a románoké maradt, „úgy, ahogy azt ők eddig is birtokolták” –, Seneslauról pedig azt írják,

Hun, székely és zulukaffer

Beszélgetés Markó Attila államtitkárral, az Országos Népszámlálási Bizottság RMDSZ-es tagjával

Zsehránszky István

► **Közeleg az ideai népszámlálás, és Ön mint az Etnikumközi Kapcsolatok Hivatalának Elnöke a népszámlálás népszerűsítésének kérdését szívén viseli. Mint ahogyan az olyan kérdezőbiztosok jelenlétét is a kisebbségek lakta területeken, akik ismerik a kisebbségek nyelvét, illetve az arányos képviselést a népszámlálási bizottságokban.**

– Az erdélyi magyarság számára és az RMDSZ számára számos olyan rendkívül fontos kérdés van, amelynek a megoldását egyrészt várjuk az országos bizottságtól, amely az egész témáért felelős, valamint az RMDSZ-en belüli tevékenység is rendkívül fontos ennek a népszámlálásnak a sikeres lebonyolítása érdekében. Induláskor el kell mondanom, mi minden egyes területen a többnyelvűségre törekszünk. Ezért együttesen tárgyaljuk, és ugyanolyan fontos számunkra az, hogy a népszámlálás

kérdése, biztosai és technikai menete többnyelvű legyen, ugyanakkor fontos számunkra az ezzel párhuzamosan folyó népszerűsítési kampány is. Ebből a szempontból kettéválasztjuk ezt a témakört, és a legutóbbi bizottsági ülésen több kérdésben is született nagyon-nagyon fontos döntés. Az egyik az, hogy lakosságárányosan az állami költségvetésből elkülönített pénzalapokból anyanyelvű kampány is zajlik majd. Tulajdonképpen ez igazából csak a magyar közönséget érinti. Ugyanakkor a kampány során nemcsak nyomtatott anyagok vannak, hanem audiovizuális anyagok, illetve internetes népszerűsítési anyagok is, és ezekről is készülnek a közeljövőben fordítások. Ami a népszámlálásnak a technikai és az anyagi lebonyolítását illeti, itt egyértelmű számunkra, hogy minden olyan eszközt meg kell ragadnunk, amely az emberekben a népszámlálásba vetett bizalmat megnöveli, illetőleg a magyarságuk bevallásához hozzásegíti. Ez azt jelenti, hogy egyrészt nagy hangsúlyt helyezünk arra, hogy a kérdezőbiztos az lehetőség szerint magyarul szóljon, azt úgy oldjuk meg, hogy a biztosoknak a toborzása során az anyanyelv ismerete kiemelkedő előnyt jelent. A másik elem az, hogy a biztosok táskájában legyen egy olyan mintapéldánya az űrlapnak, ami magyarul van, és amit az illető személy a kezében tarthat. Ez azért nagyon fontos, mert sokáig a kétnyelvűséget el tudtuk volna képzelni akár úgy is, hogy maga az űrlap legyen román-magyar együtt. Mivel az űrlapot magát a megkérdezett személy nem tartja a kezében, hanem a biztos töl

tezt számára, hogy milyen papír van a biztosnak a kezében. Nyilván ott, ahol a magyarság számaránya ezt lehetővé teszi, és vannak magyar biztosok is, ott ez a kérdés eleve megoldódik.

► **Az Országos Népszámlálási Bizottságnál elfogadták ezeket a kezdeményezéseket?**

– Az Országos Népszámlálási Bizottság keretén belül jelen pillanatban végleges döntés van a magyar nyelvű kampány megvalósításáról, illetőleg a magyar nyelvű űrlap kérdésében, ott lesz az űrlap a biztosok táskájában. És döntés van arról is, hogy a rekrutációs folyamatban, a biztosok kiválasztásakor kiemelt előnyt élvezzen az anyanyelv ismerete ott, ahol ezt a nyelvet beszélik. Ezekben a kérdésekben már van végleges döntés, de még néhány elem függőben maradt, ezekre a későbbiekben majd vissza fogunk térni.

► **Szorít az idő...**

– Így igaz. A népszámlálásnak van egy menetrendje, ami megjelöli pontosan, hogy július végén gyakorlatilag minden űrlap, minden tájékoztató kézikönyv készen kell legyen. Ezután következik a rekrutációs folyamat, a biztosok felkészítése. Lesznek felkészítő programok, a biztosoknak helyi szinten, hogy nagyon pontos és nagyon eredményes népszámlálást hajtsanak végre. És ha már erről beszélünk, akkor el kell mondanom azt, hogy az RMDSZ keretében létező munkacsoport, túl a kormány szinten megoldott feladatokon, számos olyan dolgot vállalt magára, amivel hozzájárul a kampány sikeréhez és a népszámlálás sikeréhez. Például éppen az útmutató, a kézikönyv, amely a biztos kezében van, mivel nagyon terjedelmes, ezért lehetetlen magyar nyelven megjelentetni. De az RMDSZ ezt a könyvet felvállalta, a népszámlálás honlapján majd lesz egy magyar nyelvű tájékoztató. Minden biztos figyelmét felhívjuk arra, hogy a honlapon ezek a kézikönyvek, útmutatók elérhetők lesznek számukra. És ez azért fontos, mert ott vannak azok az információk, amelyek a biztos szempontjából rendkívül fontosak. Például, hogyan viszonyuljanak a feltett kérdésekre adott válaszokhoz, vagy miképpen kell értelmezzenek bizonyos válaszokat, hogyan kell bejegyezni a számokat. Másrészt mi magunk elkezdjük a toborzást, tehát az RMDSZ már elindította ezt a folyamatot. Próbálunk minden magyar nemzetiségű tanügyist, önkormányzati dolgozót, értelmiségit bevonni ebbe a munkába, hogy minél több biztosunk legyen a terepen.

► **Az előbb említette, hogy a biztosnak adott esetben oylan feladata is van, hogy értelmeznie kell a választ. Van egyáltalán joga a biztosnak arra, hogy értelmezze a válaszokat?**

– Például az anyanyelv és a nemzetiség kérdésében igen. Mert ha valaki azt mondja magáról, hogy ő székely betyár, akkor ezt egy román biztos nem fogja tudni értelmezni. Még a székelyt, azt esetleg igen, de hogyha valaki annyira büszke székely, hogy azt mondja, hogy azt is írják bele, hogy betyár, akkor azt már nem fogja tudni ér

► **Szó volt próbanépszámlálásról is. Mit lehet erről tudni?**

– A próbanépszámlálás csak egy technikai gyakorlat, gyakorlása a népszámlálásnak. Nincs sem tartalmi konklúziója, sem pedig országos szinten megelőlegezhető eredménye. Arra szolgál pusztán, hogy kiválasszanak az országban néhány száz körzetet, ahol ugyanannyi idő alatt, mint amennyi idő alatt zajlik majd az őszi népszámlálás, a biztosok, a próbabiztosok lekérdezik ugyanazokat a kérdéseket, ugyanazokat a kérdőíveket felhasznál

alatt, amióta beszélgetünk, nem mondtam egy szlogent sem, hanem állandóan arról beszéltem, hogyan kell megoldani, mit értünk el, hol kell a következő lépéseket megtennünk. Hova kell odafigyelnünk, mire kell hangsúlyt fektetnünk, hová kell erőforrásokat rendelni.

► **Tökés Lászlóhoz intézett levele a populizmus ellen szólt elsősorban?**

– Nem az volt feltétlenül a célom, hogy a populizmust lecsökkentsük, hanem annak hangsúlyozása, hogy az Európai Parlament alel

elnöke, főtávkára és más magas szintű vezetője segítsen nekem, és akár a koalíció szintjén, akár az RMDSZ-en belüli tevékenységben koordinálja, és erőteljesen ki is követelje. Egyedül én ebben nem lehettem volna semmi képpen sem eredményes. És éppen ezt akartam mondan, hogy ezekhez a körülményekhez még ha csatolódná az EP-alelnöki súly is, minden bizonnyal még eredményesebb és még sikeresebb lehetne a népszámlálás.

► **Hogyan vélekedik a népszámlálás előkészítéséért végzett munkáról a többi nemzeti kisebbség?**

– A többi nemzeti kisebbség gyakorlatilag azáltal vállal szerepet ebben a kérdésben, hogy hozzájárul ahhoz, hogy az etnikai adatbázis, az etnikai névsor tisztább legyen. A legutóbbi népszámláláshoz képest a kódrendszer változott, és ebben a kódrendszerben nagy szerepük volt a többieknek, hiszen ők rendszereztek a romániai etnikumokat a maguk sorában, illetve az azon belül létező különböző mellék-elnevezéseket. Tehát például ezelőtt tíz évvel nem volt a német kategórián belül mondjuk olyan, hogy landler cipser. Volt a szász meg a sváb, de landler cipser nem volt. Ők jelezték, hogy számos kérdésben, számos elemben pontosításra szorul az a névjegyzék, az az etnikai névjegyzék, és ők ehhez hozzájárultak rendkívül nagy súllyal. Más szempontból pedig ami egy sajátos eleme ennek a kérdésnek, a roma kérdés.

► **Erre szerettem volna is még rákérdezni.**

– Itt a roma civil szervezetek és a roma parlamenti képviselő, illetőleg a roma hatóság (Országos Romaügyi Hivatal) igen intenzíven beszélt abba, hogy a roma közösség megjelenítése és lélekszáma közelebb álljon a valósághoz. Éppen ezért ők egy, az ENSZ-szel közösen indított programban is részt vesznek, ahol az ENSZ támogatást nyújt a romáknak egy tudatosítási kampány lebonyolításához. Ugyanakkor itt nem is annyira a roma nyelv ismerete a fontos, amikor például a biztosokról beszélünk, hanem a roma közösség befogadóképességéről. Olyan biztosokat kell kiválasztani, akik be tudnak menni a roma közösségekbe, be tudnak menni azokba a zárt, gettószzerű roma telepekre, ahova más nem tudna valószínűleg bejutni. És itt van nagy szerepük a roma civil szervezeteknek, akik tudnak esetleg javasolni olyan személyeket, akik számlálóbiztosként helyt tudnának állni egy ilyen folyamatban.

Folytatása a 20. oldalon

Foto: ÚMSZ/Archív

telmezni. És ez a nagy különbség a korábbi népszámlálások között, hogy miközben az előző alkalmakkor adott volt egy lista, az etnikumok listája, ehhez képest most nincs ilyen zárt lista, amiből szelektálni kell, most a szabad bevallás elve alapján mindenki azt mond, amit akar. Ha azt mondja, hogy hun, akkor azt írják be, hogy hun. Ha azt mondja, hogy...

► **...zulukaffer...**

– Akkor azt fogják beírni. Tehát itt a biztosok szempontjából túl azon, hogy kötelesek beírni azt, amit az illető mond, nagyon fontos, hogy úgy értelmezze például a hunt, hogy tulajdonképpen az a magyarhoz tartozik, és ne tegye külön egy rendszerben. Ezért van itt a kézikönyvben az például, hogy a magyaron belül van a székely, ha valaki azt mondja, hogy ungar, akkor ungar-ként írja be, de azt is oda fogja számolni. Tehát ezek azok a bizonyos elemek, amik számára nagyon fontosak, hogy miután beírta az illető által bevallott nemzetiséget vagy anyanyelvet, utána hova sorolja, és milyen kódot kap az illető bevallás. A magyar biztos tudni fogja, hogy hova tegye a hunt, hova tegye a zulukaffert és hova tegye a székelyt.

va. Ez fontos, hiszen így begyakorolható a népszámlálás technikai lebonyolítása.

► **És ellenőrizhető, hogy működik-e egyáltalán...**

– Így van. Már ezáltal is felmerült néhány probléma. Például az, hogy nem elegendő hét nap egy körzethez, hanem tíz nap kell. Ezért például korlátozottan meghosszabbítódik majd a népszámlálás időtartama. Vagy például a különböző azonosítóelemek, például az igazolvány nagyon fontos, hogy nézzen ki, mert másképp az illető nem engedi be a házába a biztost. Itt is voltak javítások, de száz százalékban technikai jellegűek voltak. Nem volt senki számára fontos, hogy abban a százvalahány körzetben hány magyar van, és hány román.

► **A Tökés László európai parlamenti képviselőnek írott válaszelevelében olvassuk, hogy jelszavak helyett inkább felkészítésre van szükség, vagyis hogy a népszámlálást ki kell vonni a populizmus köréből. Inkább a technikára, a pontosságra, a hitelességre, a profizmusra kell fordítani a hangsúlyt...**

– Azt hiszem, ez az interjú a legjobb bizonyítéka annak, mit gondolok én a népszámlálásról. Ez alatt a tíz perc

női tisztsége egy olyan rendkívül fontos funkció, amelynek súlyával segíteni lehet ezt a munkát, amit mi itt végzünk. És igazából nem az az eredményre vezető út, hogy engem kérdez meg az Európai Parlament alelnöke, hogyan állunk a népszámlálással, hanem hogy a román vezetőséget kérde meg, mit tett a magyarokért ebben a kérdésben. Mert az nyilvánvaló, hogy én naphosszat ezt teszem, mert azért vagyok itt, de az állam elnöke, főleg az utóbbi idők hangulatát tekintve, nem biztos, hogy ugyanúgy áll hozzá, mint én vagy más az RMDSZ-en belül. Ezért fontos az, hogy az ő alelnöki ereje, társulva az én erőmmel, az RMDSZ erejével, mindenki más hozzáértő erejével, valószínű, nagyobb súlyt adjon ennek a kérdésnek, és közös erővel hassunk a román felekre. Hiszen a népszámlálási bizottságban van 19 ember, és egyedül én vagyok magyar. Tehát nekünk meg kell szólítanunk azt a másik 18-at, nem azt az egyet, aki magyar.

► **Abból, amit az államtitkár úr eddig mondott, az derül ki, hogy meg tudta győzni a többi 18-at...**

– Igen, és ehhez persze szükség volt arra is, hogy az RMDSZ elnöke, politikai al

Csíkszeredai Régizene Fesztivál, 2011

Régizene – napról napra

Cseke Gábor

(Július 11., hétfő) Minden különleges külsőség nélkül, a Nagy István Művészeti Líceum próbatermeiben beindulnak a Régizenei Nyári Egyetem kurzusai barokk hegedűből, barokk oboából, viola da gambából és basso continuoából, énekből, furulyából-fuvolából, lantból-gitárból, reneszánsz és barokk táncokból, ütőhangszerekből, zenei játékokból, szólam szerkesztésből, reneszánsz együttes mesterkurzusból. Az oktatók a fesztiválon részt vevő tapasztalt, kiváló művészekből kerültek ki. A kurzusok szombatig tartanak, amikor is a hallgatók közös előadásán, nagyközönség előtt mutatják be szerzett tudásukat.

(Július 12., kedd) A hivatalos megnyitónapség csak csütörtökön esedékes, de a fesztivál első zenei előadására zsúfolásig megtelik a művészeti középiskola nagyterme. A Senza nome nevű, bukaresti egyetemista zenészekből álló együttes (művészeti irányítójuk: Mihail Ghiga hegedűművész, a fesztivál 2006–2007-es kiadásának művészeti vezetője) mutatja be műsorát, miután a kolozsvári La Stravaganza régizenei verseny díjazottjaként részvételi lehetőséget nyert. Nagyszerű zenei élménnyel ajándékoznak meg, alig másfél óra alatt sűrítve. Elismerőleg megállapítom: Ghiga a maga nemében vonzza a tehetségeket. Mellesleg szeret is közöttük tündökölni. Tehetséges, menedzser típusú muzsik. Ez a kis lánycsapat, akiket most irányít, ékkő a beinduló fesztivál homlokán. Játékos, virtuóz előadásmódjuk, darabválasztásuk élelénkítő hatású. Többször visszatapsolják őket, az újrátást se ússzák meg... (Ádám Gyula máris elkészíthette első remek képeit az idei HMKK-fesztiválalbumra.) A műsor azt demonstrálja, hogy a kis csapat, amelybe az utolsó pillanatban beszállt a fesztivál egyik veteránjának számító kolozsvári Ciprian Câmpeanu is, a maga elmaradhatatlan csellójával, széles regiszteren képes virtuóz módon, virtuóz darabokat játszani. Ghigából amúgy is árad a felszabadult játékoság, olykor a rafináltan érzelmes melankólia, s rövid ismertető szövegei a bemutatott darabok előtt tökéletes zeneértést biztosítottak annak is, aki avatatlanul ült be hallgatózni. (Halkan jegyzem meg: a nézőtér, a korábbi fesztiválokról jól ismert hallgatóság közt sok az új, a fiatal arc. Kár, hogy csak kétszázán férünk be az aulába. Sok az ülőhelyhez nem jutott ácsorgó is...

(Július 13., szerda) A keddi előzmények után nagy várakozás előzi meg a Régizenei Nyári Egyetem tanárainak rögtönzött koncertjét, amelyet szintén a közép-

iskolai aulában tartanak. Kézenfekvő: az egész napi kurzusok után a tanár előadónak a legkényelmesebb, hogy helyben muzsikáljanak. Amúgy is rendkívüli erőfeszítést jelentett számukra az együttműködésre való felkészülés, a darabok összehangolása. Az ilyen rögtönzött koncertekben a véletlenszerűségnek és a pillanatnyi ihletnek mindig kiemelt szerepe van. Viszont ez nem nyilvánulhat meg bizonytalanlankodásban, tévovágásban. Amikor ugyanis elfoglaljuk helyünket a nézőtér, a székeken már ott vár a sokszorosított, 9 pontos műsorrend, ami az előadás megkezdéséig kiegészül még egy darabbal: az ötödik zeneszám után még becsúsztatnak egy újabb hatodikot, az ekként megnyúlt lista pedig egyből tiszteltesse változott. De ki bánta ezt a bőséget, amikor úgy perregtek egymás után az események, hogy nem győztük tenyérrrel! Allítom, legalább két koncertet kaptunk ebben a sűrített hangversenyediben, s pótolhatatlan értékű zenei nevelést, hiszen a zenészek nem csupán játszottak nekünk, de legjobban ismert hangszereikről, hangzásvilágukról nyújtottak bizonylatot.

Volt ott 17. századi török zene, Diego Ortiznak egy fülbemászó darabja, régi angol és olasz dalok a pacstírától, a szerelemről és a női szépség mulandóságáról, hallhattuk az arciliuto – eme hosszú nyakú lantfajta – önálló hangzásvilágát, felcsendültek Pierre Danican Philidor-, C. Ph. E. Bach-, Haendel- és J. S. Bach- dallamok; minden, amit Ulrike és Guido Titze, Ilse L. Herbert, Kiss Noémi, Széplaki Zoltán, Kónya István, Kovács Gábor, Kasza Roland, Sudár Balázs, Csörsz Rumen István és Paul Cristian nyújtani tudtak, különféle felállásban és párosítással, oly módon, hogy lehetőleg mindenki egyenlő esél-

A hivatalos megnyitó után a Codex régizene-együttes lépett fel

Fotók: Ádám Gyula/HMKK

lyel csillogtassa meg játék-módját. A koncert jó volt arra is, hogy a tanárkodás mellett művészeknek érezzék magukat...

A nyári egyetem működéséről megtudhattuk, hogy a Hargita Megyei Kulturális Központ negyedik alkalommal vállalkozott megszervezésére, lankadatlan sikerrel. A nyolc kurzuson 47 érdeklődő, köztük zenészek, egyetemisták, zene szakos gimnazisták és kisgyerekek vesznek részt... A kurzusok sorában az előző évekhez képest újdonságnak számít az ütőhangszeres régi zenei kamarakurzus... A tavalyihoz hasonlóan a nyári egyetem diákjai idén is részt vehetnek a reggeli közös foglalkozásokon, ahol reneszánsz és barokk táncokat sajátíthatnak el. Emellett a résztvevőknek lehetőségük van reneszánsz és barokk kamarazenélésre is.

(Július 14., csütörtök) Végre, az első nap, amikor kívül-belül jól érzi magát az ember. Az idő ragyogó, a nappali hőségéből következtetni lehet az esti kellemes hűvösre a Mikó-vár udvarán. Aki évről évre jelen van az ünnepélyes fesztiválnyitón, az tudja: oda érdemes ne-

gyedőrával hamarabb érkezni, hogy olyan helyet kapjon magának az ember, ahonnan aztán nem kell elmozdulnia, s a zene élvezetére összpontosíthat. Aki ezt elmulasztja, az ki van téve annak, hogy helyét keresve (s nem találva) bódorog le s fel, előre s hátra, jobbra és balra, amerre viszi a lába. Sajnos, hogy a kevés hely miatt eléggé sok látogatóra lehet ezt rámondani...

Az általánosan kellemes élményeken túl azonban árávan a szabadtéri tartózkodásnak, s ezt minden esetben a zenészek fizetik meg: hangzataikat, dalszövegeiket el-elkapja olykor a szél, elnyomja egy-egy mentőautó sítópórája. A közönség figyelme pedig, a zavaró tényezők következtében ellankad... Általános tapasztalat, hogy a várudvari koncertek zenei értékei nem tudnak teljes szépségükben kibontakozni.

Élő példa erre a Filip Ignác vezette remek Codex együttes eredeti műsora (Táncok és dalok a Kájoni-kódexből /Erdély, XVII. század/ és Bocskor János énekeskönyvéből /Erdély, 1716-1739/), amely közvetlenül a megnyitó után következett. Pedig minden együtt volt, hogy: elsőnek léptek fel, amikor a figyelem még friss, alakítható, ugyanakkor az idő sem szorította annyira őket, mintha az est végén lépnek volna fel. Az újszerű felállítás – a meghívottak: Györfi Erzsébet (ének), Elekes Emőke (lant), Ádám Rebeka (ének), Szabó Anikó és Szutor Péter (tánc), továbbá a Filip testvérek (ének) integrálása a műsorba – a tagadhatatlan gazdagodás és újszerűség dacára is, mintha kettészelt volna a produkciót. Szinte csak nyomokban és szaggatottan lehetett felfedezni azt az önfeledt, lelkes játékkal muzsikát ünneplő Codex-hangulatot, amit az együttes a jubileumukon tartott ideji, tavaszi hangversenyen a református templomban teremtett. Zenéjüket most nem egyszer benyelte a nagy szabad tér, a produkciót szakadozóttá tették az egymás után következő, de egy-

más közt némileg eldolgózatlan darabok. Egy-egy lendületes, virtuóz módon előadott mű után nemegyszer töredékesnek, befejezetlennek hatottak a rövidebb művek. Persze, mindez inkább csak részemről tapasztalt benyomás... Azért teszem szavá, hogy érzékeltsem: a korlátlan, a feltétlen műélvezet körülményei nem jöttek össze száz százalékban...

Az olaszországi Dramsam együttes tagjai – bár csak négyen voltak, név szerint: Alessandra Cossi (ének, symphonia, harangok), Fabio Accurso (lantok), Gianpaolo Capuzzo (furulyák, ének), Giuseppe Paolo Cecere (ének, fidula, rebek, pszalterium) – „vérprofikként” állták a sarat, szálltak szembe a meglanyhult figyelem és feyelem ördögeivel. Előadásuk kifogástalanul felépített, profi teljesítmény, ám hangulatilag nem sikerült magasra emelni zenélésük hőfokát. Hellyel-közzel megcsillagított lobogásuk mellett az érdelemmentesnek ható kidolgozottság dominált. Pedig *A harangok zúgása* című, a XIV. századi olasz város egy napjának muzsikáját megidéző összeállítás az olasz Ars Nova formáit és témáit korhűen mutatja be. Minden darab szövege és zenei formája a város zenei életének meghatározott időszakaitól és funkciójától függ. A ballaták a mindennapi élet motívumait zenésítik meg népiességük révén, a szerelmes darabok kifinomult formái és az egyházi dalok komolyabb képei által beléphetünk a középkori világba, amely még ma is jelen van sok régi olasz város falainak és épületeinek ritmikus vonalában. Úgy tűnt azonban, mintha a közönség egy része nem is igazán figyelte volna a muzsikájukat, csak úgy, „félfüllel”, udvariasságból. Meglehet, hogy az ilyen típusú, inkább meditatív, semmint agitatív zenéhez jobban illeszkedik egy pihentebb, zenei élményekre kiéhezettebb, befogadóbb közönség.

Az ünnepélyes megnyitóról kérdőjelesen jegyeztem föl magamnak néhány gondolatot, és csak hosszas töprengés után illeszttem most be a naplóm szövegébe. Nagyon szeretném, ha nem azok sértődnének meg, akik az idén érthetetlenül lecsinnyeltek ezt az általános válsághangulat hullámai közt is jól navigáló, valóságosan is értékteremtő rendezvényt. Személy szerint mélységesen megaláztatónak találtam, sok szempontból is azt a pillanatot, amikor a műsor bemon-dói színpadra szólították a megyei tanács kijelölt tanácsosát, hogy a fesztivált pártoló és támogató megyei önkormányzat üdvözlétet tolmácsolja, és a felszólításra egyszerűen nem jött színpadra senki! Se egy rögtönzött bocsánatkérés vagy mea culpa, semmi. Mít értsenek ebből a gesztusból azok az emberek, akik az elmúlt években egészen másfajta jelenlétekhez szoktak hozzá. Ahhoz, hogy egy-egy fesztiválmegegyezésre kivonul nem csupán a megye vezetősége, hanem a tájegység képviselőgárdája, a romániai magyar közművelődési önszerveződések vezetősége, sőt, az RMDSZ nem egy vezetője is! Töröm a fejem, történet-e időközben valami gyökeres változás a régizene fesztivál körül, hogy így kihűlt irányába kisebbségi közéleti érdeklődésünk? Igazság szerint éppen most, amikor a válság a kultúrát kétszeresen is sújtja, most lenne szüksége a fesztiválnak, a művésztszadalomnak is legalább az erkölcsi szolidaritásra... A szervező intézményt pedig, amelynek alkalmazottjai minden tőlük telhetőt megtettek a fesztivál sikeréért – s a siker nem is maradt el! –, a nehézségek elfedezésére és áthidalására, ugyancsak mélyen megalázta és földbe taposva ez a fajta hozzáállás... Nem szívesen lettem volna azon a délutánon a fesztiválirodát vezető Péter Boglárka bőrében!

(Július 15., péntek) A „papirforma” szerint is izgalmas, várakozás teli napnak indult – és rendkívül sikeresnek bizonyult!

Persze, a konferan-sziék – az idén ennek a csöppet sem könnyű, állandó odafigyelést és színpadi állóképességet igénylő feladatnak Sipos Betti és az előző évekből már jól ismert, szimpatikus Radu Rădescu tetek eleget – mind-egyre azt emlegették, hogy „a fesztivál második napja”, de nem tudom, kinek jó ez a tudathasadásos állapot, amikor mindannyian tudjuk, hogy kedd óta mind a Régizene Fesztivál eseményein asszisztálunk. A hivatalos megnyitó csütörtöki időzítése nem kellene két idősvára szabdolja azt, ami egyazon folyamat és egész. Az csak egy formális kényszer, el kell felejteni. Ez pedig határozottan – már a negyedik nap...

Senza nome: Smeu Iulia, Iancu Olivia és Filimon Emma-Theodora

Úgy tűnik, ma tetőzik a városban a nyár melege. A Segítő Mária Középkorú dísztérme általános tetszést keltett, kellően hűvösnek és tágasnak bizonyult, a nagyszámú közönség dacára. Az itt fellépő Fesztiválzenekar tulajdonképpen azt a helyet igyekszik betölteni, amit korábban a Csíki Kamarazene- kar jelentett a fesztiválon. Zömmel ugyanaz a csapat jelenti a kemény magot, jobban megnyitva a lehetőséget minden ad hoc változás, bővülés, társulás előtt. Az alkalmaság, a lehetőségekhez és pillanatnyi adottságokhoz igazodás eddig sem hiányzott a csíki zenészek életéből, így viszont megfogalmazódott és meg is valósult egy bevallott és vállalt erőtranszfer: ma már valóban azok muzsikálnak a zenekarban, akiknek ez szívügyük. És szerencsére, vannak elegendő, s nemcsak az ide-oda elszármazottak, hanem a zenekar kitartó barátai is csatlakoznak hozzájuk. A Fesztiválzenekar régizenei stílusban muzsikáló baráti társaság, amelyek élén jó újra látni Ulrike Titze barokk hegedűművésznő csöppet sem harsány, viszont toppant határozott és hatékony vezetői gyepelőkezelését. Elég egy szemvillantás valakire vagy egy diszkrét mosoly vagy fintor, és már jön is rá a válasz – engedelmesség formájában.

A műsor nagy változatosága dacára érezni a játék stílusosságát. A lenyűgöző versenydarabok (Johann Christoph Schmidt, Georg Friedrich Händel, Antonio Vivaldi, Carl Philipp Emanuel Bach) között a Kanadában élő Kiss Noémi énekszámainak elhelyezése kitűnő, üdítően hat a súlyos zenei környezetben. A zenekar rugalmas felállása dinamikus, mindig a darab jellegéhez igazított, jól átgondolt koreográfia alapján. Mindez apró dolognak tűnhet, különösen egy olyan koncertnél, amit alig „pár nap” alatt (esetünkben 4!) „dobtak össze”, legalábbis ebben a zenekari felállásban, de igazából a lényeg rejti: a sajátos fesztivál-szellemet, ami csak úgy működik, ha komoly, érett, nagy tapasztalatú zenészek szövetkeznek egymással együtt munkálkodásra. Erős a gyanúm, hogy a fesztiválon előadottakat e zenekar tagjai már jó ideje, akár egyéni módon is átélgetik magukban, különben mivel magyarázható az összjáték kiforrottsága, összetartása?

Felemelő zenei élményt vihetünk hát magunkkal a nap következő, ugyancsak jól megválasztott helyszínére, a Szent Ágoston-templomba, ahol a Kremsier-projekt várt ránk. Résztvevői: Hegyi Gábor (natúrtrombita), Jiri Sycha (hegedű), Salat Zakariás Soma (viola da gamba), Ilse L. Herbert (viola da gamba), Dimén Csaba (violone), Ori Harmelin (theorba), Steffen Schlandt (orgona) az Ausztriában élő, háromszéki származású, viola da gambán játszó Chereji Szilárd kezdeményezésére arra szövetkeztek ezen az es-

tén, hogy a kitűnő akusztikájú, dekorációban is elegáns Szent Ágoston-templomban felröptessék a középkori cseh–morva kisváros, Kremsier (Kromerzsis) jellegzetes muzsikáját. A XVII. század Kremsier legvirágzóbb időszakának zenei téren is: kitűnő udvari zenei gyűjtemény jött létre Karl Liechtenstein-Kastelkorn (1664–1695) püspöksége alatt. Itt tevékenykedett Pavel Josef Vejvanovský karnagy, trombitás és zeneszerző, 1668–1670 között pedig itt teljesített szolgálatot Heinrich Ignaz Franz von Biber mint udvari muzsikus és püspöki komornyik. Az általuk létrehozott gyűjtemény egyedülálló a térségben, a XVII. századi középkori európai egyházi és világi muzsika legnagyobb tárháza.

A fentebb felsorolt nyolc ember másfél óra alatt valószínűleg lélekemelő udvari muzsikálással örvendezteték meg a közönséget és – magukat is. Mert bár a műsor igen komplex és megterhelő volt, a zenészekből mindvégig valósággal sugárzott a közös játék öröme. Egy részük egyenesen a Barokk fesztiválzenekar koncertjén való aktív részvétel után, fél óra lazítással „igazolást” a Chereji Szilárd által toborzott zenei közösségekbe. A csakis szájjal képzett hang működtette natúrtrombita mind a délutáni, mind ezen az esti koncerten felkeltette az érdeklődést harsány, tiszta és kifejező hangzással, ugyanakkor a hegedű lendületes játéka valóságos húzóereje volt a megfeszített együtt muzsikálásnak. A csapat mögött bölcsen, orgonája „vezérlőművésznél” figyelő, a hangzásnak diszkréten bűgő csomagolást biztosító Steffen Schlandt a hangolásoknál is remekül betöltötte szerepét. A koncertről válogatott zenei örömmel gazdagabban távozhattunk. (Eddig ez volt a csúcs...)

(Július 16., szombat) Ez a nap a krónikás számára rendhagyóvá és szubjektív-vé válik, mégpedig azért, hogy eddigi fesztiválélményeivel szembenézve, ezúttal azt választotta, hogy egy nap erejéig elhagyja a főszínt, kikapcsol minden, Csíkszeredára tervezett programot és a bukaresti Lyceum Consort együttest követte, velük tart Gyergyószárhegyre, a kastély lovagtermébe, hogy a fesztivál ottani „nyúlványát” is megérintse.

Mindenekelőtt kíváncsi voltam, mi az, ami a zenei együtteseket vonzza ebbe a városi nyüzsgéstől távoli, bukolikus környezetű községbe, ahol a közönség jelenléte sem biztos, mert zömmel a közeli Gyergyószentmiklósról jönnek át gépkocsival; ugyanakkor, aki itt fellép, az a csíkszeredai koncertrendből teljességgel kívül reked, annak szinte-szinte nincs is sajtója (bár egy-két tudósító azért ott ült a lovagterem kényelmes székein). És tény továbbá, hogy egy darab koncert vajmi kevésbé elégheti ki a környék zeneiségét – a régizenei fesztiválból vala-

miel több áldás kellene, hogy jusson a Gyergyó-medencére is.

A kiruccanást választva, elmaradnak a megállapítások és benyomások a csíkszeredai helyszínekről – a szombat esti ítéletidő, jég-esők szerencsére nem tudták szétzavarni a Mikó-vár udvarára estére összegyűlt vendégsereget –, Antoni Pilch (Lengyelország) lantkoncertjét egy mai európai trubadúr keresetlen, autentikus bemutatkozásaként fogadták, a Collegium (Nagykároly) és a Flauto Dolce (Kolozsvár) pedig hozták a megszokott formájukat, tehetségüköz és hírnevüköz híven. Az előbbi *Táncok Michael Praetorius (1571-1621) Tersichore* c. kötetéből műsorával lépett fel, míg az utóbbi *Kelet és Nyugat, Erdély és Európa (XVII-XVIII. sz.)* összeállítását hozta el Szeredába.

(Amit sajnálhatok, mert lemaradtam róla, az a régizenei nyári egyetem hallgatóinak zárókoncertje volt, amely frissességével, tehetségek merész felvillantásával és zenekari eseménybe illesztésével távlati fontosságához illő helyet kért magának a fesztivál programjában.)

Eleven színfolt volt a *Reneszánsz gyermeknap* néven meghirdetett foglalkozás is, amelyen kicsiknek szóló hangszerbemutatót tartott Lukácsné György és Kobzos Kiss Tamás (Magyarország).

Antoni Pilch, egy vérbeli trubadúr a Csíkszeredai Régizene Fesztiválon

Külön öröm volt viszont szem- és fültánúja lenni a bukaresti régizenei új, erre az alkalomra előkészített egyházi vonatkozású műsorának, amely a sziléziai eredetű Glogauer Liederbuch gyűjteményre épült. A közel 300 tétel felölő gyűjtemény egyaránt tartalmaz egyházi és világi műveket. Az 1480 táján keletkezett válogatás egyedi módon tükrözi a késő középkori németalföldi iskola hatását magán viselő polifon stílust. A művek nagy részének szövege töredékes vagy elveszett, de vannak eredetileg hangszerre íródott tételek is. Műsorunk négy különböző egyházzenei műfajhoz tartozó tételt jelenített meg.

Az együttes vezetője, Öllerer Ágnes tanárnő a szárhegyi kastély lovagtermében az

előadott darabokhoz tartalmazó előmagyarázatokat és zenei eligazítókat fűzött, amelyek nemcsak a hangulatot tették még közvetlenebbé, hanem járulékaik voltak a későbbi zenehallgatásnak. Precízen összeszerkesztett, időre bemért, pergő műsort hallhattunk – az együttes rendelkezésére álló legegyszerűbb eszközökkel. A hangzásvilágot a blockflöte hangszeresláda határozta meg és uralta – az egyszerű, tiszta énekhanggal párosítva. Behunyt szemmel kísérve a felhangzó dallamokat, azok mintha egy más dimenzióba repítettek volna; a fülnek kevésbé, a lélek összhangjának annál inkább kedvező modorban. Az együttest élető fiatal csapat jövőre ünnepli fennállásának huszadik évfordulóját, amelyre szintén új műsorral kívánnak készülni.

(Az esti viharban való hazafelé vezető utunk az éjszakai felhőszenekadéig az ítéletidő teljes regiszterét mutatta, aztán mire a városba értünk, minden frissen mosva, esti hűvőt kilélegezve szikrázott a lámpák fényében.)

(Július 17., vasárnap) A tegnapi eső után páratelt, fortyogó katlan a város. Javában gyülekeznek az este lezúduló zivatarból felszipantott felhők. A déli csíksomlyói koncertnek egy „hibája” van: ki kell oda menni. Ami ilyen időben kettős kín, de már megszoktam, hogy a kegytemplomhoz le-

Összeszokott, rokon lelki páros benyomását keltik, amint a két hangforrás mindenható zengését rászabadítják a templomban ülőkre. Vannak, akik a karzat felé fordulva fürkészik a láthatatlant, de abban mindenki egyetért, hogy ennek a koncertnek mindenképpen meg kellett történnie. A natúrtrombita szerepeltetése a fesztiválon, a kuriózumon túl, egy főlvállalt művészi életút homlokterbe emelését is jelenti. A fél világot bejárt, mindenütt népszerű művész a fúvóshangszer nyers, személyesen belőle táplálkozó hangzait hívja elő, amit aztán az orgona jóságosan beburkol, anyáson felöltöztet. Jó elnézni a magukba forduló, megrendült, privát arckifejezést, bár meglehet, az ülésrend irányával szembe menve, talán indiszkrét követelek el a közönséggel szemben: beleilletlenkedek a magánéletükbe, legmeghittebb pillanataikba. (Ha magam is az oltár felé néznék, csupán az előttem ülők hátát látnám, az arc játéka rejtve maradnának.) De senki nem tiltakozik és a főszereplő mégis csak az áradó, duzzadó, felejthetetlen zene...

A délutáni égbolt továbbra sem ígér semmi jót. A szervezők és a fellépők közös elhatározással azt választják, hogy az esti műsort átköltöztetik a Csíki Játékszínbe, s erről a várkapura szegezett, nyomtatott szöveg értesíti a nagyrészt. Szerencsére, a szeredaiak már tudják az

A gazdagon „megterített” színpadon külön művészet egyik pontból eljutni a másikba, de a nap másik előadó párosának – Kobzos Kiss Tamásról (ének, saz, koboz, lant) és Erdal Şalikogluól (ének, saz) van szó – ez nem kunszt, számos alkalommal léptek már fel koprodukcióban, testvéri egyetértésben. Most is ez történik, az előadott Balassi Bálint- és Pir Sultan Abdal-énekek két nyelvűsége egy tudatosan gyakorolt és végigvitt programnak a nyilvánvaló eredménye. Kobzos és Şalikoglu a legnagyobb természetességgel jár át a másik anyanyelvű szövegeibe, mert a dallamvilág egy és oszthatatlan. Külön kiemelendő – legalábbis számomra meghatározó élmény volt – Kobzos Kiss Tamás Pir Sultan Abdal-fordításait, amelyek a maguk lefaragott, végtelen egyszerűségükben, a hangsúlyok és az ismétlések változtatásával a legmélyebb lírai érzelmeket voltak képesek kifejezni.

Az est záró- és fénypontja a Musica Historica együttes. Megérdemelten kerültek zárkőnek a fesztivál homlokára. Külön kiemelendő következetes törekvésük arra, hogy minden egyes alkalommal új és új anyaggal álljanak a csíkszeredaiak színe elé. A *Várj meg, madaram (Szerelmi énekköltészet és hangszeres muzsika a XVII. századi magyar udvarokban)* című összeállításuk darabjai a lehető legnagyobb természetességgel illeszkedtek, akár csak a hangszeres zene az énekkel, a dallamos szövegmondással. A régi, avított fordulatú, mai olvasónak magukat nehezen kibontó szövegek fényltek fel a kitűnő dikció folytán, mely egyúttal értelmezési opciót is kínált a mai kor emberének.

Elfogadtuk, mert őszintén elhitük, hogy ezek a szövegek valódi, őszinte szerelmi érzéseket fejeznek ki, odalett az idejélmúlt szövegfordulatok eredendő komikuma. A felszabadult régizeneiségnek, s az abban megtapasztalt közösségi örömmel örök mintájáról adnak évről évre bizonyosságot Csörz Rumenék, s a tomboló siker követelőzését is csak úgy tudták leszerelni, hogy a hangosan rajongó közönségnek észébe juttatták: a koncertet záró tánczáz fő muzsikái is ők lesznek...

A végétől az elejéig visszpillantva: olyan volt az egész – legalábbis a fogyasztó szemtől duzzadó szőlőfűrt. Igaz, hogy ez az eredmény elsődlegesen a meghívott fellépők immanens értékvilágából származik, de a keret, amelyben mindez megnyilvánulhatott, s amely a Hargita Megyei Kulturális Központ és tényleges támogatói érdemének tudható be, egy jól bejártot, kipróbált és tisztességgel betartott fesztiválrend biztosításával meghatározta a rendezvény sikerét.

Csíkszereda, 2011. július 18.

aktuális jelszót: ha nem itt, akkor ott...

A záróhangversenyen jelen van Kelemen Hunor, az RMDSZ elnöke (a megnyitóra is szívesen eljött volna, de közéleti kötelezései miatt nem tudott részt venni), aki a rendezvényt (fő)támogató miniszterként szól a közönséghez. Rövid, tartalmas biztatásban nagyon lényeges dolgot fogalmazott meg a fesztivállal kapcsolatban, mégpedig azt, hogy általa mind a zene, mind a közönség megtanulja s gyakorolhatja a másság el- és befogadását, amire a székesfehérvári tájakon is nagy szükség mutatkozik. Ugyanakkor biztosítja a szervezőket, a művészeket, hogy a fesztivál a jövőben is megkapja a hatóságok és a szervezet részéről a kellő támogatást.

Apokalipszis, mikor ?

Heller Ágnes filozófussal az idei Pécsi Országos Színházi Találkozón beszélgettünk, a Dramaturgok Céhe a Kortárs Magyar Dráma Nyílt Fóruma rendezvényére hívta meg őt, ahol Apokalipszis a színpadon címmel Juhász Kristóf Pestis 41. című darabja kapcsán folyt szakmai beszélgetés. A törekény alkatú, hatalmas tudású professzor asszony előadása egy szabadegyetemmel is felért. Ezután kérdeztük.

Obertan János

Antiszemizmus

► Tisztelt Heller Ágnes, nemrég Makovecz Imre a következőket nyilatkozta: „nem muszáj kereszténynek lenni ahhoz, hogy valaki ne álljon anyagi és politikai előnyökért valamelyik oldalra, mint mondjuk Heller Ágnestől kezdve az egész társaság, akiket én bandának hívok”. „...ezt a szempontot nem tudom kihagyni, ha feje állok, akkor sem.” Azt állította továbbá, hogy „nekik” (ez jelenthette Önöket és az egész zsidóságot) folyamatosan kifogásuk és fölényérzetük van a magyarsággal szemben, és egy hamis vagy nem hamis kiválasztottságtudat alapján értékelik, ami Magyarországon történik. „Egyébként, nem irigylem tőlük, és még hajlandó is vagyok elfogadni, de ha ezt állítják magukról, akkor nem törekedhetnek egy másik nép (azaz a magyar – szerk.) elpusztítására.” Ön szerint, mivel az idézett nyilatkozó a kormány támogatását élvez, tekinthető-e az érvit értelemben hivatalos véleménynek is?

– Wagner, kedvenc zeneszerzőm is antiszemita volt. Ebben nincs semmi különös. De ha egy olyan intéz-

mény vezetője, amely benne van az alkotmányban, zsidózik, az sem Franciaországban, sem Németországban, bárhol Európában, sem Amerikában nem hangozhat el, ha mégis megtörténne Nyugaton, az állami intézet vezetőjének másnap le kellene mondania. Magyarország ilyenformán nem eurokonform, hiszen korábban, egy másik hasonló nyilatkozatot követően Makovecz Imrét Budapest díszpolgárává választották. A politika is tehet róla. Makovecznek, az MTA-hoz hasonló presztízsű Magyar Művészeti Akadémia elnökének, ebben a minőségben nem szabad zsidóznia. Az ő dolga, hogy zsidózik, hiszen egy szabad országban élünk, szólásszabadság van, tehát, ha neki tetszik, zsidózzon. De az már nem csupán reá tartozik, hogy eközben egy olyan szervezet élén áll, amelyet befoglaltak az új alkotmányba.

► Említette egyszer, hogy szemtanúja volt annak, hogy a villamosban egy férfi trikóján „Ellenségeim a zsidók” felirat szerepelt, és ezt senki sem tette szóvá. – Amerikában ez nem lehetne, mert mindenki fellépne, ha a földalattin vagy buszon valaki ilyet viselne. Ott aki

zsidózik, cigányozik, melegetzik, azt másnap elbocsátják állásából. Nem kell az államnak fellépnie. A munkaadók, a kollégák nem tűrik,

zsidózik, cigányozik, melegetzik, azt másnap elbocsátják állásából. Nem kell az államnak fellépnie, hanem a polgártársaknak.

► Vagyis a civil ellenállásnak?

– Nem is kell ellenállni, hanem civil megítélés-elítélés alapján fellépni. Nem az osztályfőnöknek kell megbüntetnie a rakoncátlan rasszista tanulót, hanem az osztálytársaknak kellene figyelmeztetniük őt.

Paternalizmus

► Az alig két évtizede fennálló kelet-európai kapitalizmusban az emberek elveszítették a biztonságot.

– Ha a paternalizmusról beszélünk, amely a szociális

tosítani. Annak idején III. Napóleon csinálta ezt. Egy hatalmi despota. A paternalizmus lehet populistá. A Fidesznek voltak populistá jelszavai, de ez nem egy populistá párt, mivel a gazdasági intézkedései a gazdagoknak kedveznek, a szegényeket pedig sújtják. ... A paternalizmuson belül is léteznek a paternalizmus különböző formái, és az a kérdés, hogy nálunk milyen formák vannak. Orbán rendszere egy bonapartista rendszer. Ne felejtjük el

gyar parlament teljesen súlytalan. A bonapartista uralmi technikának az a taktikája, hogy a korábbi kormányok tagjait igyekeznek befeketíteni és kriminalizálni, a többi nem kormányerőt, például az LMP-t, pedig levegőnek nézik. A fékek és ellensúlyok rendszerét úgy lehet felrúgni, hogy egyrészt megszüntetik a demokratikus intézményeket, másrészt a fennmaradó intézmények vezetői posztjaira saját embereket neveznek ki.

► 2009-ben készült egy nemzetközi felmérés „A Fal leomlása utáni két évtized” címmel, melyből többek között kiderült, hogy az emberek legnagyobb problémának a korrupciót és a bűnözést tartják, az erős gazdaságot többre értékelik, mint a demokráciát, illetve a demokratikus vezetés helyett inkább szeretnének egy erős vezetést.

– Ez Magyarországon nagyon nagy probléma, és a probléma a néppel van. A népek olyan kormánya van, amelyet megérdemel. Magyarországon az emberek alapján véve nem becsülik a szabadságot, a demokráciát, és gyűlölik a piaci viszonyokat. Paternalizmusra vágnak, arra, hogy valaki mindent intézzon el helyettük.

Modernitás

► Ön könyvet írt Fehér Ferencsel közösen *A modernitás ingája* címmel. Ebben azt fejtegeti, hogy az inga jellegzetes kilengései jelzik a szélső lehetőségeket. A legparadigmatikusabb mozgása az „individualizmus” és a

Nikosz Kazantzakis

A szűz derékkötője

Az alábbi történet a görög polgárháború idejéről szól, a 40-es évekbeli balkáni állapotokról, amelyek időnként azóta is visszatértek.

Hallgatva, miként ébred a falu, Jánárosz atya meghalotta Kiriákosz, a falu dobosa harsogását a közeli téren... „Jóemberek, hírül adom nektek, hogy falunkba érkezik a Szent Szűz. Egy szerzetes, adja az Isten, hogy reánk szálljon az áldása, elhozza ide Szűz Mária derékkötőjét, amelyet ezüstkazettában őriznek. Megáll vele itt a téren. Jöjjetek hamar mindannyian – férfiak, nők, gyerekek – és térdeljenek le a szent derékkötő előtt!”

Jánárosz atya szakállát tépte haragjában. Káromló szó jött a nyelvére, de lenyelte. „Szűzanyám – suttogetta –, bocsásd meg nekem, de én nem hiszek ezekben a szer-

zetesekben. Szent Szűzanyám, vajon a tiéd-e az a derékkötő?”

Sok évvel azelőtt Jánárosz atya Áthosz hegyén, Vatediben ott térdelt és imádkozott a szent derékkötő előtt. A kegytárgyat barna gyapjúból szőtték, aranyszálakkal hímezték ki, s el volt rongyolódva a ráhullatott tömérdék forró könnytől. A Szűz szegény volt, s Krisztus is szegény volt itt a földön. Akkor hogyan lehetett az anyjának ilyen drága derékkötője?

Más alkalommal a kolostorban egy gyermekkoponyát mutogattak, aranyládban őrizték azt. „A Szent Kiriákoszé” – mondotta az

ereklye felügyelője. Néhány nappal később, egy másik kolostorban egy nagyobb ládácskát mutogattak: „Szent Kiriákosz koponyája” – mondta a szerzetes, akinek a gondjára volt bízva az ereklye.

Jánárosz atya nem állhatta meg, és megjegyezte: „Néhány napja mutattak nekem egy gyermekkoponyát, és

segítségét osztja ki az állam bácsi kezéből, a mostani paternalizmus nem ilyen. Ez bonapartista paternalizmus. Azon alapul, hogy egy ember vagy egy emberi intézmény minden hatalmat saját kezébe akar összpön-

hogy Louis Bonaparte – III. Napóleon – is kétharmados többséggel lett megválasztva, mint köztársasági elnök, majd feloszlatta a parlamentet. A mai magyar miniszterelnöknek ezt nem kell megtenni, mert a ma-

ból már-már csordult ki a sok étel, ital.

A szerzetes nyomában jött a gyerekhad, egy sereg pufadt hasú, pipaszárlábú szerencsétlen. Néhányan mankóval jártak, de mind szaladtak, tülekedtek, hogy elkapjanak egy szem borsót, babot vagy egy nyüves fűgét abból, amit a szerzetes feneketlen zsebeiből előkotort és röhögve hajigált jobbra-balra.

Megállt a menet, és a dobos odaszaladt, hogy lesegítse a szerzetest(...). „Az Úr legyen veletek, gyermekeim!” – mondta a pap lassan, énekelve a sokaságnak. „Szálljon rátok az áldásom, és a Szent Szűzé. Jöjjetek és hozzatok az ajándékokat a Szent Szűznek! Hozzatok ide mindent: pénzt, egy karéjkenyeret, innivalót, tojást, túró, gyapjút, bármit, ami van! Hozzatok ide mindent, boruljatok térdre és imádkozzatok!”(...)

„Térdeljenek le mindannyian! – parancsolta a tömegnek. – Itt van Szűzmária szent derékkötője. De előbb menjetek a házaikba gyorsan, és hozzatok ide mindent, amit csak tudtok! – A doboshoz fordult: – Lám, meg sem kérdeztem még: Vannak-e lázadók a falutokban?”

„Alig tudunk megenni tőlük, szentatyám – mondta a dobos. – Elfogyott már minden erőnk.”

„Kössétek fel, öljétek meg őket, mind! A Szent Szűz parancsolta nekem, hogy ezt mondjam. Meg kell ölni őket, mert nem emberek ők, hanem veszett ebek!” (...)

Jánárosz atya, a falu papja, odament és botjával ütögetni kezdte a szerzetes lábát: „Szentatyám, beszél-nem kell veled... Mi szél hozott erre?”

„A Szent Szűz küldött – válaszolta a szerzetes, és az

„közösségi” között leng: a klasszikus kapitalizmus és az ellenhatásként megszülető kommunista eszme elmentéről van szó. Jelenleg jobbra kilengés tapasztalható. Gondolok Franciaországban Marine LePen Nemzeti Frontjának előretörésére, az osztrák Szabadság Pártra, a finn jobboldalra.

– Általában gazdasági okok miatt jelentkezik a jobbratolódás. A nyugat-európai szélsőjobb nem gazdasági nehézségek miatt jött létre, hanem a bevándorlók problémája miatt, ami speciális kezelést igényel. Ezek a szélsőséges csoportok azonban egy nyáron át táncolnak, előrelátható, hogy elég hamar eltűnnek majd.

► **Mi is tulajdonképpen a modernitás ma?**

– A posztmodernitás a modernitás kritikai készletfelmérése, vagyis a posztmodernitás a modernitáson belüli uralkodó irányzat: leltárkészítés és kritikai értékelés. A modernitás a tagadón keresztül nyilvánul meg, dinamikája történeti: a meglevő intézményt egy elképzelt, a jövőbeli állapot álláspontjáról bírálják, így az „új”-hoz mindig a „jobb” kifejezés társul. Modern világban élünk, és nemcsak Európában, hanem az egész földkerekségen a modernitás alapstruktúrái kialakulnak, ezen belül, az intézmények azok, amelyek a hatalmat gyakorolják.

Jövő

► **Hogyan látja az ország jövőjét?**

– Magyarországon megszűnt a liberális demokrácia alapvető elve, a hatalommegosztás. Ez úgy jöhetett létre, hogy Magyarországon az elmúlt húsz évben nem voltak igazán erős pártok. 1990-ben még volt MDF,

SZDSZ, Kisgazdapárt, KDNP, Fidesz és a szocialista párt. Ezek közül az első három mára eltűnt a történelem süllyesztőjébe. Magyarországon ma választási konglomerátumok vannak, amiket egyrészt a hit, a vágyakozás és a remény, másrészt a gyűlölet és a csalódottság tart fenn. Ha e kettő egyesül egymással, akkor jön ki a kétharmad. Németországban, az Egyesült Államokban, Angliában például nagy hagyományú pártok vannak, és hol az egyik nyer, hol a másik. Egy párt lehet programpárt, liberális vagy konzervatív, vagy osztálypárt, abban az értelemben, hogy a munkaadókat vagy a munkavállalókat képviseli. Magyarországon nincsenek valódi pártok, gondoljunk csak a Fideszre, amelynek nincs elvi struktúrája, összevissza forog a radikális liberalizmustól a polgárság, majd az emberek pártjáiig. Lehet, hogy a Fideszben vannak konzervatívok, akik alkalmasak lennének egy pártot képviselni, de mostani állapotában az a szervezet nem tekinthető egy pártnak. A mai MSZP is két párt, nem egy. Nem akarnak kettéválni, pedig szerintem a választók szempontjából szerencsésebb lenne. De ez az ő dolguk. Ha a kétharmadot eredményező két csomag – a csalódottság és gyűlölet, valamint a remény és hit csomagja – felbomlik, akkor különböző új erők jelenhetnek meg, amelyek esetleg képesek lehetnek a rendszerváltás óta először Magyarországon valódi pártokat alakítani. Azt remélem, hogy ez a következő három évben megvalósul, és akárki nyer, ez stabilitást adhat az országnak

Erdély

► **Mi a véleménye a Romániában élő magyarság**

ezüstkazettára mutatott. – Oda megyek, ahova küld.”

„Akkor jó, mert engem is a Szent Szűz küldött, hogy megmondjam neked: kotródj innét! Vedd a kazettádat, a kosaraidat, a szamaradat, a csodaszereidet és tűnj el!”

„Szűzanyám...”

„Ne vedd a szádra a nevé. Mert ha valóban az Úr Anyja küldött, akkor megmarad nekik. Azt parancsolom neked, hogy hallgass! Szolgáltam én is Athosz hegyén. Ismerem a szokásaitokat, a szemforgatásokat, a hereségeket. Templomi tolvajok vagytok!” Aztán keményen megragadta a szerzetes karját: „És hogy merészelsz olyasmit mondani,

hogy Őljétek meg, akasszátok fel! Ezt parancsolta volna neked a Szent Szűz? Ezért vonult be a Fia Jeruzsálembe – amit a mai napon ünneplünk – és hagyta, hogy keresztre feszítsék? Hányszor áruljátok el még Krisztust, Júdások, amik vagytok!” (...)

Aztán Jánárosz atya a tömeghez fordult, amely oda gyűlt, s döbbenet nézett, mintha valaki szeget szúrt volna a szívébe:

„Testvéreim – mondta nekik – boruljatok le a szent derékkötő előtt, de ne adjatok egy szem búzát se ennek a szerzetesnek! Szegények vagytok és éheztek, mindannyian. Nincs mit egyenek a gyermekeitek. A Szűzanya nem szorul rá a Ti ajándékokra. És – Uram bocsáss! – hogyan is kérhetne tőletek ilyet? Ő nem kér, hanem ad, mert az egész kereszténység anyja. Őkegyelmessége hogyan nézhetné azt, hogy a gyermekeket marcangolja az éhség, és ne adna nekik bár egy darab kenyeret?

A szerzetes atya azért jött ide a faluba, hogy megtöm-

Heller Ágnes

Heller Ágnes 1929. május 12-én született Budapesten, polgári zsidó családban. Tizenötödik évében járt, amikor kezdődtek a deportálások. Az apja odaveszett, és sok közeli és távoli barátja is. 1956-ig kétszer volt tagja a kommunista pártnak, de mindig kirúgták, végül 56 után az egyetemről is kitették. Eredetileg középiskolai tanár volt. 1963–73 között az MTA Szociológiai Kutatócsoportjának a munkatársa. Lukács György tanítványa. A Budapesti Iskola egyik alapítója. 1973–77 között „politikai munkanélküliként” fordításokból élt. 1977-ben Ausztráliába emigrált, 1978–1986 között a Melbourne-i Egyetemen tanított. 1989-ben tért haza, 1995-től nyugdíjazásáig az ELTE Esztétika és a JATE filozófia tanszékének egyetemi tanára volt. Elsősorban etikával és történetfilozófiával foglalkozik. Emigrációjáig, majd valamivel tovább a

marxista-újbaloldali nézőpontot képviselte. Később a posztmodern perspektívájából vizsgálódik. Tanított a Berlini Egyetemen, a Melbourne-i La Trobe Egyetemen, a Torinói Egyetemen, a Sao Paolói Egyetemen, végül New York-ban (a New School for Social Researchben) kapott katedrát 1986-ban. Ez utóbbi munkahelyét még az 1990-es évek elején is fenntartotta, de közben 1990-től már hazajárt filozófiai előadásokat tartani a Szegei József Attila Tudományegyetemen (1994–) és a budapesti Eötvös Lóránd Tudományegyetemen. 1995-ben habilitált. 1995-től 1999-ig, nyugdíjazásáig az Esztétika Tanszékén tanított. Hazajövelekor beválasztották az MTA levelező (1990), majd rendes (1995) tagjai sorába. Mind a tudományos, mind a politikai és kulturális életnek aktív szereplője napjainkban is. 2010-től professor

emeritaként ismét tanít az ELTE Esztétika Tanszékén. Elkötelezettsége, demokratikus gondolkodása az 1960-as évek közepétől az új gazdasági mechanizmus szellemének jegyében leginkább Bíró Istvánéval rokon: a polgári demokratikus gondolatszabadság jegyében gondolkodni, politizálni, tudományokat művelni. Köteteteiből: Leszing-díj, (1981) Kötőnő oktató (1990) Hannah Arendt professor of Philosophy, (1994) (1995) – Tudományos munkássága elismeréseként. Díszdoktor, (1996) (2004. március 15.) Európai Parlament Olasz Szekciója kitüntetése (2004) Firenze város kitüntetése (2004), Pro Scientia aranyérem (2005), Sonning-díj (2006) Hermann Cohen-díj (2007), Vig Mónika-díj (2007), Mazsike Várhegyi György-díj (2007), (2008) Goethe-érem (2010) MSZP Közéleti díj (2011) 2011-ben részesült.

politikai helyzetéről? Arról, hogy legújabbán Orbán támogatásával Erdélyi Magyar Néppárt indulna Tótkés László vezetésével az RMDSZ-szel szemben, kockáztatva ezzel, hogy a magyarság elérheti-e még a parlamentbe jutási küszöböt. Miközben a rendszerváltás óta mindig ott volt, sőt jelenleg is kormányon van.

– Az a benyomásom, hogy az erdélyi magyarság józanabb, mint a magyarországi. Mindig is így éreztem, s ennek történelmi előzményei vannak. Talán a kálvinista gyökerek miatt van. Józanabban viselkedik, és a jövőben is ezt teszi, és az RMDSZ továbbra is bekerül a kormányba, hiszen a román kormánynak szüksége van megbízható koalíciós partnerre.

Világpolitika

► **Miként Kelet-Európában 1989-ben a népi demokráciák dominó – szerűen összeomlottak, a mostani arab felszabadító harcok nem ugyanazon elv**

alaján robbannak ki egymás után?

– Egy dolog a felszabadulás, és más dolog a felszabadulás intézményesítése, ami most némely arab országban, nem mindegyikben, még nem következik. Akármilyen következhet. Mi is tudjuk, hogy a II. világháború végén felszabadultunk Németországtól, és azonnal belestünk a Szovjetunióba.

► **Az Amerikai Egyesült Államokkal, a világ legdemokratikusabbnak tartott államával szemben több kifogás is emelhető. Az óslakos indiánokat rezervátumba zárták, afrikai néger rabszolgákat „importáltak” és dolgoztatták, atombombát is ők dobtak le először, méghozzá civil lakosságra, megosztották a Szovjetunióval a világot, Németországot, Koreát, Vietnámot, nem is beszélve a Vasfüggönyről az európai népi demokráciák és az európai kapitalista országok között, amihez Amerika is hozzájárult. És akkor Irakról, Afganisztánról nem is beszéltünk,**

továbbá Belgrád bombázásáról.

– Szerintem Amerika az egyetlen igazi demokrácia, inkább az, mint az európai, ez egy harcos demokrácia.

A bűneiket mindig ők oldották meg, ők változtattak, az emberek saját maguk húzták ki magukat a bajból. A vietnami háború idején az ország lakossága tiltakozott, ő tagadta meg azt, míg az elnök kénytelen volt megszakítani.

Apokalipszis

► **Térjünk vissza a fél órával ezelőtt befejeződött témához. Az Ön által elemzett darabok és kötet kapcsán beszélt a Végítéletéről.**

– Morális kérdés az, amikor a bűnös generáció szembe kell nézzen egy ítélettel, amelyben a bűnös megbűnhődik, az erény pedig megkapja méltó jutalmát. Erről szólna az Utolsó Ítélet. De ma nincs sem erény, sem bűn, csak utálatos kicsinyesség van, mindenütt csak kicsinyesség. Hogy kerül ide a végítélet? Vitapartnerem szerint nem csupán globális,

totális apokalipszis van, egyéneknek és közösségeknek is lehet „világvége”. Vége sok mindennek van. Róma is elpusztult, de nem volt világvége, mert nem volt ítélet. „Mindig így volt, e világi élet, egyszer fázott, másszor lánggal égett”, ahogyan Vörösmarty Mihály mondja. A vég még nem az utolsó ítélet, mert nincs ítélet. Vége van és kész. Az apokalipszis bibliai műfaj, ötven-hatan művelték, látomás a világvégéről. Akik az apokalipszis műfaját gyakorolták, pontosan tudták, hogy van jó és van gonosz, és mi a jó és mi a gonosz, mi marad meg és mi pusztul el. Jeremiás – aki szemben Dániellel és Jánossal nem volt apokaliptikus próféta – azt mondta, hogy az ő városa fog elpusztulni, de semmit sem tett az ellen, hogy elpusztítsák. Az apokalipszisirodalomban vége az ezeréves birodalomnak, megszólalnak a harsónak, minden összeomlik, Isten győzedelmeskedik és ítélkezik. Az apokalipszis ugyanakkor egy másik világ eljövételét is jelzi.

je a kosarait és továbbálljon, de látta, hogy milyen szegények vagyunk. Látta, hogy az éhező gyermekek a nyomába szegődtek, és megsajnálta őket. Mert a Szent

Szűz hűséges és alázatos szolgálja ő. Vagy talán nem lenne hely szívében a Szent Szűznek? Minek is kellene neki olyan sok válogatott étel és ruha? Hiszen régóta

már hátat fordított az evilági múlandó gazdagságnak, és Athosz hegyére ment szent életet élni. Most pedig, áldja meg őt érte az Isten, megszánt bennünket

szegénységünkben, amiben vergődünk, és úgy határozott, hogy megoszt velünk mindent abból, amit útközben gyűjtött, amíg hozzánk jött. Mindent, ami a kosarában van!” (...)

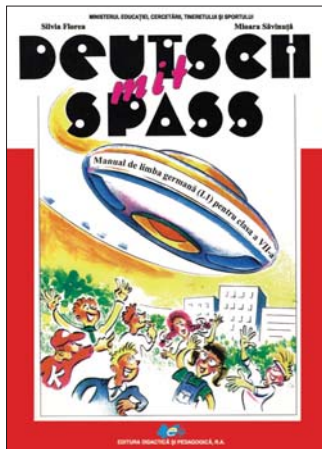
Jóformán be sem fejezte a mondanivalóját, s a kosarak máris lekerültek a szamaráról, a nők telirakták a kötényüket, a férfiak a kalapjukat, a gyermekek könyökig dugták kezüket a kosarakba.

„Lassan? Csak lassan! – szólt rájuk Jánárosz atya, és arca csillogott az elégedettségtől. – Imádkozzatok először! Köszönjétek meg a Szent Szűznek, hogy ideküldte ezt a szerzetest teli kosarakkal és a sok jóval.”

A szerzetes mit tehetett mást, mint morgott a szakállába, csorgott róla a víz... és gyilkos tekintet lövellt a falu papja felé. „Tönkretettél, leszegényítettél... Hogy a fene egyen meg, te pópabörbe bűjt ördög!” S miután kijutott a faluból, visszafordult és nagyot köpött. Nem is egyet.

Fordította: Zsehránszky István

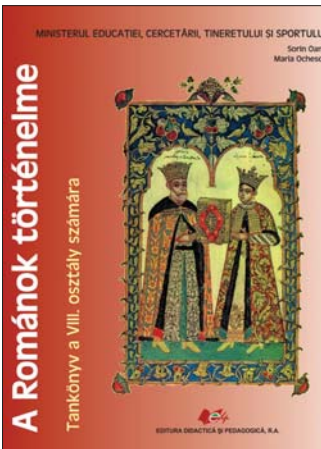
Könyvek kisebbségekről – kisebbségeknek

Német nyelvkönyv a VII. osztály számára

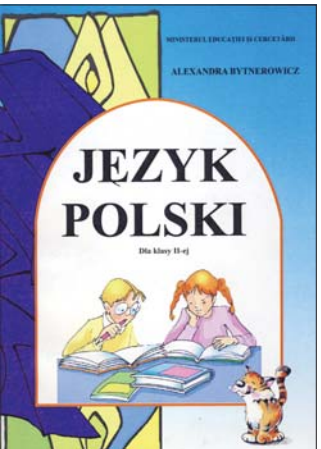
Földrajz tankönyv a XII. osztály számára

A románok történelme – tankönyv a VIII. osztály számára

Német olvasókönyv az V. osztály számára

Lengyel olvasókönyv a II. osztály számára

Ukrán olvasókönyv a IV. osztály számára

A románok etnogenézise...

Folytatás a 14. oldalról

Végül megjelenik az egység mítosza is. Egy XII. századi fejedelmi udvar maradványainak felfedezése (s vele együtt egy bizánci stílusú templomé is) a szerzők számára elegendő, hogy kijelentsék: „Seneslau utódai megpróbálták létrehozni egy olyan politikai struktúrát, amelyben megtalálják a helyüket mindazok a kis államalakulatok, amelyek abban az időben léteztek.” Azt állítják, hogy I. Basarab, az „Államalapító” kétségkívül megalapította ezt két eljárással: egyrészt „az argeși központ körül egyesítve azokat a kenézségeket és vajdaságokat, amelyeknek vezetői felfogták annak az értelmét, hogy erőteljes és független államot kell létrehozni, másrészt pedig nyilván azon románok lakta területeknek a felszabadításával, amelyek politikai vagy gazdasági téren az Aranyhorda Kánságtól függték”. Szerintük mindkét eljárás a közös, egységes akciót és az övezetben élő összes román közötti köztársasági együttműködést hangsúlyozta, anélkül, hogy bár egyetlen bizonyíték létezne erre. Ellenben mélyen elhallgatják azt, hogy az országegyesítő vajda „Bazarad, Tihomirnak a fia”, az apja nevéből ítélve feltehetőleg turáni (Nicolae Iorga szerint kun) vagy pedig szláv származású.

Sőt mi több, az országalapítás hagyományából nem emelnek ki egyebet, mint „Olténia egyesülését Munténiával – az első lépést Havasalföld megalapításához” és „valamennyi román részvételét a Kárpátokon túli állam megeremtéséhez”, aminek a bizonyítéka a „demográfiai átvitel – amit, feltehetőleg, intézményátvitel kettőzött meg”. Ugyanis „a legendás hírű Negru-vodă kiszállása Fogarasból Cămpulungba és Argeșbe (1290-ben) [lásd a ké-

sőbbi havasalföldi krónikákat!] alkalmul szolgált ahhoz, hogy behódoljanak a Basarabok az összes bojárral együtt az Olton túlról”. Jobb lett volna, ha a szerzők Gheorghe Brătianu munkáját, a *Tradiția istorică despre întemeierea statelor românești*-et (1945) tartják irányadónak. Ők viszont Nicolae Iorgát követik, aki szerint már az ország neve – Țara Românească – „valóságos területi egyesítési programot jelent, ami minden román számára érvényes”. S így egy jótányit sem térnek el az RKP Programjától (1975), amely szerint „a társadalmi igazságért való harc” „a függetlenségért és a nemzeti egységért való harccal” együtt „a román nép évszázados törekvése volt”.

Ezáltal ilyen megállapításokra jutnak, mint: „A román politikai élet, miután azt Erdélyben megszüntették, a hegyeken túl valósult meg, hogy ily módon Alpokon túlivá („transalpiná”) válják.” Vagy olyan képtelenségig, amely már a marxista szállóigét juttatja eszünkbe, miszerint „a szabadság felismert szükség-szerűsége”. „Végül is – írják a tankönyvszerzők – megfordítva egy kissé a dolgok természetes rendjét, miért ne vélhetnénk úgy, hogy a legendás előjárót azért hívták a hegyeken túlról, mert a Kárpátok és a Duna közötti román társadalom ennek érezte szükségét államisága első órájában?”

A *Moldva feudális állam megalakulása* című leckében ugyanazok a történetiről nagyra becsült értékek érvényesülnek: a kontinuitás, a függetlenségért való harc, az egység, azoknak a vezetőeknek a hűség avatása, akik Magyarországgal ellen harcoltak. A politikai kontinuitás érvényesítése érdekében ezeket mondják: „A Kárpátoktól délre lévő helyzethez hasonlóan, a nagy hegyláncotól keletre is több évszázadon át

turáni és mongol elnyomók »leptek el« a hazai társadalmi-politikai realitást. A történészek igyekezete olyan információkat eredményezett, amelyeket kezdeti államiságként lehet felfogni: a kárpát-dnyeszeri térségben élő valahok »országai«, katonai vezetői (duci), a térség nagy eseményeiben részt vevő katonai alakulatai.” Meg vannak nevezve a központok is: Băta Doamnei, Baia (folyóparti vásárhely, „Erdély közvetlen szomszédságában”), valamint Siret (léte 1326-tól dokumentummal bizonyított). Ez utóbbit tartották a Moldva északi részén lévő Valahia központjának, a német, a lengyel és az arab forrásokat idézve, mivelhogy „ott tartották fogságban (1307-ben és 1308-ban) Bajorországi Ottót, az Árpád-ház kihalása után a magyar koronára pályázó esélytelen trónkövetőt”. Ugyanabban „a valah országok és az oroszok» közötti érintkezési zónában zajlott le a XIV. század elején annak a polgárháborúnak az egyik epizódja, amelyet az Aranyhorda Tatár Kánság robbantott ki”.

Máris érezhető ennek a politikai formációnak a függetlenségi igénye, valamint a figyelemre méltó katonai potenciálja, amely szembenállt „az Aranyhorda felforgató erejével”, de megállta a helyét a Magyarország és Lengyelország közötti versengés körülményei között is; utóbbiak azért vetélkedtek, hogy a régióban egy hatalmuk alatt álló új államot hozzanak létre, mint legjobb eszközt arra, hogy a Kárpátok és a Fekete-tenger közötti átmenő kereskedelmi zónát uralkjék, hogy ellenőrzésük alatt tartsák a pontuszi kereskedelmet, ami jelentős erőforrást jelentett saját politikai és gazdasági stabilitásuk szempontjából.”

(Folytatjuk)

Hunok, székelyek és zulukafferek

Folytatás a 15. oldalról

► **És feltételezhető, hogy ha megnövekszik a roma közösség tagjainak a bizalma, ha kevésbé félnek attól, hogy megvallják kilétüket, hovatartozásukat, akkor más arányban lesznek jelen az ország lakosságát illetően a népszámlálásban is?**

– Igen, ez is kiderül a népszámlálás végén, mert hiszen számos elemző állítása szerint valahol a roma közösség a másfél és a két és fél milliós lélekszám között kellene elhelyezkedjen. Hogy ez

mennyiben lesz ténykérdés decemberben, ez majd akkor dől el, amikor ténylegesen a biztosoknak azt mondják ezek a személyek, hogy romák. És végül is minden egyes civil erőfeszítés mellett vagy ENSZ-segítség mellett azért ne felejtjük el hogy mindenekelőtt az egyén szabad bevallásán múlik...

► **Mindenki maga határozza meg, hogy milyen nemzetiségű.**

– Így van. Tehát nem lehet ráragasztani azt a bélyeget, hogy roma, ha ő magát nem akarja annak vallani.

Ugyanez érvényes más etnikumúakra is.

► **A népszámlálás tíz napja pontosan mikorra van időzítve?**

– Az október 22-e és 31-e közötti periódusra.

► **És addig ezt mind el akarják intézni, amit az államtitkár úr most elmondott...**

– Bizony, és azt nem szabad elfelejtenünk, hogy a felszínen csak ez látszik: a biztosok kiválasztása, az úrlapok kérdése, az anyanyelvű kampány kérdése. De mindezek mögött rengeteg olyan technikai kérdés búvik meg, aminek a megoldása nem látszik az egyszerű ember számára. Például az, hogy hol tárolnak akkora mennyiségű papírt, amennyi kell egy népszámláláshoz? Vagy hogy néz ki a program, amivel az adatokat feldolgozzák a számítógépekben? Hova teszik a szervereket? Minden településen lennie kell számítógépnek ehhez a népszámláláshoz, és ahhoz fel is kell készíteni az embereket, hogy kezeljék az adatgyűjtés, az adatfeldolgozás szempontjából a problémákat. Tehát ezek a nem látható háttér részei, amiket mind-mind meg kell valósítani egészen szeptember végéig: legyen mindenhol meg a számítógép, legyen kihordva a papír, legyenek felkészítve a biztosok, alakuljanak meg a helyi bizottságok. És ezek csak töredékei annak a nagy mennyiségű technikai háttérnek, ami egy ilyen műveletnek szükséges.

► **Alapos munkára, német szervezésre van szükség.**

– Igen. Románosan német szervezésre.

The image shows a detailed form for the 2011 census, titled 'SZEMÉLYEK' (Individuals). It includes sections for personal data, family status, migration, and housing. The form is in Hungarian and contains various checkboxes and input fields for respondents to fill out.